

Fortis Bank Polska SA

Sprawozdanie Zarządu z działalności grupy
Fortis Bank Polska SA
za 2008 rok

FORTIS BANK

Fortis Bank Polska SA

Centrala

ul. Suwak 3

02-676 Warszawa

Poland

Telefon +48 (22) 566 90 00

Faks +48 (22) 566 90 10

info@fortisbank.com.pl

www.fortisbank.com.pl

Infolinia (0801) 36 78 47

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	1
SPIS TREŚCI	2
I. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI BANKU W 2008 ROKU	3
A. Wstęp	3
B. Czynniki i zdarzenia, które miały największy wpływ na wyniki finansowe Grupy osiągnięte w 2008 roku.....	4
C. Czynniki zewnętrzne mające wpływ na działalność i rozwój Grupy	5
II. AKCJONARIAT I NOTOWANIA AKCJI NA GPW	7
III. OFERTA PRODUKTÓW I USŁUG BANKU ORAZ ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI BANKOWEJ W 2008 ROKU	10
A. Retail Banking.....	10
B. Commercial Banking.....	15
C. Private Banking.....	19
D. Rynki finansowe.....	21
E. Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów	21 22
F. Usługi powiernicze	22
G. Operacje na rynku pieniężnym i rynku papierów dłużnych.....	23
H. Działalność rozliczeniowa Banku.....	23
I. Współpraca z międzynarodowymi organizacjami finansowymi	24
IV. DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA	25
V. PRYZNANE NAGRODY I WYRÓŻNIENIA	29
VI. ANALIZA WYNIKÓW FINANSOWYCH Grupy Kapitałowej Fortis BANK POLSKA SA w 2008 roku	30
A. Skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	30
B. Bilans	34
C. Zobowiązania warunkowe – zobowiązania pozabilansowe	42
D. Wskaźniki efektywności	42
E. Zarządzanie zasobami finansowymi	43
VII. PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI BANKU	43
VIII. OPIS PODSTAWOWYCH RODZAJÓW RYZYKA I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM	48
A. Ryzyko płynności, stopy procentowej, walutowe.....	48
B. Ryzyko operacyjne i biznesowe	49
C. Ryzyko kredytowe	53
D. Umowy znaczące dla działalności Banku	55
E. Informacja o umowie z audytorem	65
IX. POWIĄZANIA ORGANIZACYJNE I KAPITAŁOWE Z INNYMI PODMIOTAMI	66
A. Charakterystyka Akcjonariusza posiadającego powyżej 5% głosów na WZA	66
B. Fortis Private Investments Polska S.A.	68
X. CORPORATE GOVERNANCE	69
XI. STRUKTURA ORGANIZACYJNA	71
A. Struktura organów Banku	71
B. Piony biznesowe i placówki operacyjne	72
XII. DANE DOTYCZĄCE WŁADZ I PRACOWNIKÓW BANKU	72
XIII. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU BANKU	75

I. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI BANKU W 2008 ROKU.

A. Wstęp

W 2008 roku Fortis Bank POLSKA SA (Bank), po raz pierwszy prezentuje skonsolidowane sprawozdania finansowe, zawierające wyniki Banku, jak i podmiotu zależnego – Fortis Private Investments Polska SA. Wyniki grupy w znakomitej większości zależą od wyników jednostkowych Banku.

Rok 2008 był dla całego sektora finansowego rokiem wyjątkowym pod wieloma względami. Z jednej strony, w pierwszych trzech kwartałach, w Polsce można było obserwować dynamiczny rozwój sektora, idący w ślad za szybkim rozwojem gospodarki, podczas gdy w USA i na zachodzie Europy dostrzegano objawy spowolnienia gospodarki globalnej i syndromy zwiastujące do tej pory nieujawnione nieprawidłowości w działalności banków i przedsiębiorstw. Z drugiej strony czwarty kwartał objawił się bezpośrednim wpływem sytuacji na rynkach finansowych na grupę Fortis, jak i na wyniki indywidualne Fortis Bank Polska SA, włączając w to perturbacje na światowych giełdach, gwałtowne zmiany kursów walut wobec złotego, niedostateczną płynność rynku międzybankowego, jak również zmianę podmiotu dominującego wobec akcjonariusza większościowego. Podział grupy Fortis po interwencji Rządu Królestwa Belgii, dofinansowującej grupę, zdecydowanie negatywnie odbił się na reputacji Banku.

Pierwsze trzy kwartały 2008 roku były dla Banku kolejnym okresem dynamicznego rozwoju i poprawy wyników finansowych. W ofercie Banku znalazły się nowe produkty, poprawiła się sprzedaż dotychczas istniejących. Klienci postrzegali Bank jako instytucję świadczącą usługi finansowe na najwyższym poziomie. Spadek koniunktury na warszawskim parkiecie spowodował przesunięcie części inwestycji z akcji na bardziej stabilne formy lokowania kapitału w sektorze finansowym. Sytuację tą Bank powitał wychodząc ze swoją ofertą naprzeciw klientom, spełniając ich oczekiwania poprzez przedstawienie szerokiej gamy produktów oszczędnościowo – inwestycyjnych gwarantujących stabilny dochód. Czwarty kwartał 2008 roku to dla Banku okres wzmożonych działań mających na celu utrzymanie zaufania klientów, które ucierpiało wskutek utraty reputacji grupy Fortis.

Bank nieustannie analizuje sytuację na rynkach finansowych i dostosowuje do niej swoją działalność. W celu ograniczenia ryzyka Bank podejmuje czynności zapobiegające powieleniu sytuacji w jakiej znalazło się wiele instytucji finansowych po wystąpieniu kryzysu na rynku kredytów hipotecznych w USA i Wielkiej Brytanii. W celu ograniczenia ryzyka Bank zdecydował już w maju 2008, kiedy w Polsce nie był jeszcze odczuwalny kryzys finansowy, o wstrzymaniu udzielania kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych w walutach obcych (w okresie 8 września - 24 października 2008 Bank przywrócił czasowo do oferty walutowe kredyty hipoteczne. Oferta dostępna była wyłącznie dla określonej grupy Klientów spełniających specjalne kryteria zdefiniowane przez Bank). Powyższe działania mimo wszystko nie ustrzegły całkowicie Banku przed wpływem coraz wyraźniej rysującego się globalnego kryzysu.

Niezależnie od sytuacji rynkowej, Bank konsekwentnie realizuje zadania integracyjne. W związku z procesem integracji Fortis Bank Polska SA z Dominet Bank SA, nastąpiło znaczne zbliżenie funkcjonowania obu banków, zmierzające do utworzenia jednego, silnego podmiotu. Wymiana doświadczeń pomiędzy pracownikami obu banków przyczynia się do usprawnienia i optymalizacji procesów zachodzących we wszystkich dziedzinach działalności Banku. Dominet Bank SA wprowadził dodatkowe oznaczenie swoich placówek, dokumentów i pism, wskazujące na obecność w grupie Fortis Banku. Pragnąc jak najlepiej wykorzystać szansę jaką daje połączenie wzajemnie uzupełniających się banków, a także właściwie ukierunkować potencjał nowego podmiotu, kadra managerska obu instytucji dokłada wszelkich starań, aby proces integracji przyniósł oczekiwany wynik. Data połączenia prawnego obu podmiotów została ustalona na dzień 31 lipca 2009.

B. Czynniki i zdarzenia, które miały największy wpływ na wyniki finansowe Grupy osiągnięte w 2008 roku

Suma bilansowa Grupy na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniosła 19 869 004 tys. PLN i była wyższa od stanu na koniec grudnia poprzedniego roku o 5 657 990 tys. PLN, tj. o 40%.

Przychody ogółem Banku w 2008 roku wyniosły 531 790 tys. PLN, co oznacza 8 % spadek w stosunku do 2007 roku. Bank odnotował 37% wzrost wyniku z tytułu odsetek, oraz 28% wzrost wyniku z tytułu prowizji w stosunku do roku ubiegłego, o 139 % zmniejszył się wynik na operacjach instrumentami finansowymi przeznaczonymi do obrotu.

Przychody odsetkowe od należności od klientów za 2008 rok wyniosły 854 400 tys. PLN, tj. wzrosły w porównaniu do 530 974 tys. PLN w 2007 roku o 61%. W związku ze wzrostem zobowiązań wzrosły także koszty odsetkowe o 92%: z 317 008 tys. PLN na koniec grudnia 2007 do kwoty 609 171 tys. PLN na koniec grudnia 2008 roku.

Wskaźnik wykorzystania kapitału (ROE) zmniejszył się do 6,2% (w porównaniu do 17,7% na dzień 31.12.2007), zwrot na aktywach (ROA) wyniósł 0,4 % (w porównaniu do 1,4% na dzień 31.12.2007). Zysk na 1 akcję zmniejszył się do 4,68 PLN.

Należności od klientów wzrosły o 32,4% w porównaniu do końca 2007 roku, tj. do kwoty 14 823 117 tys. PLN. Największą pozycję, w strukturze należności od klientów netto stanowiły kredyty komercyjne. Ich udział stanowił 67% należności od Klientów netto ogółem na koniec grudnia 2008 roku i obniżył się w porównaniu z 73% na koniec grudnia 2007 roku. W ujęciu wartościowym kredyty komercyjne wykazały jednak przyrost w porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2007 roku o 21%.

Wzrosty wartości wolumenu kredytów dotyczyły zarówno klientów instytucjonalnych: kredyty inwestycyjne (w tym kredyty na zakup/budowę nieruchomości na cele komercyjne) zwiększyły się o 29% w stosunku do 31 grudnia 2007 roku, kredyty obrotowe - o 9%, a kredyty w rachunku bieżącym - o 18%, jak i klientów indywidualnych: saldo kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych wzrosło o 69% w stosunku do 31 grudnia 2007.

Wartość kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych wynosiła na koniec grudnia 4 501 796 tys. PLN. Wzrost ich wolumenu (o 69% w porównaniu do końca grudnia 2007 roku) był w dużej mierze wynikiem wzrostu kursów walut.

Zwiększeniu uległy zobowiązania wobec klientów do kwoty 9 289 144 tys. PLN na koniec 2008 roku w porównaniu do 6 307 428 tys. PLN na koniec 2007 roku (zwiększenie o 47,3%). Zwiększeniu uległy również zobowiązania wobec banków o 28,1%. W strukturze zobowiązań wobec klientów zdecydowanie przeważają depozyty terminowe: 4 896 315 tys. PLN, co stanowi 53% wartości wszystkich depozytów klientów. Depozyty bieżące osiągnęły na koniec grudnia 2008 roku poziom 1 192 980 tys. PLN.

Koszty osobowe Grupy na koniec grudnia 2008 roku wyniosły 181 958 tys. PLN i były wyższe o 14% od poniesionych na koniec grudnia roku ubiegłego, gdy wynosiły 160 198 tys. PLN. Wyższy poziom kosztów wynikał głównie ze wzrostu zatrudnienia (średnie liczbę etatów w 2008 roku była o 8% wyższa od średniej liczby etatów w 2007 roku) oraz wzrostu wartości wynagrodzeń pracowników, spowodowanym wzrostem płac w gospodarce.

Pozostałe koszty Grupy wyniosły 145 612 tys. PLN i były wyższe o 5% od poniesionych w 2007 roku, gdy wynosiły 138 918 tys. PLN. Główne pozycje pozostałych kosztów to czynsze (28 837 tys. PLN), marketing i reklama (21 536 tys. PLN), technologie i systemy IT (18 706 tys. PLN).

W 2008 roku znacznie wzrosły odpisy netto z tytułu utraty wartości - do wysokości -62 776 tys. PLN, co stanowiło wzrost o 52% (21 467 tys. PLN) w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Niższy od oczekiwanego poziom zysku netto za rok 2008 jest efektem wyników finansowych w IV kwartale 2008, znacznie odbiegających od realizowanych w trzech pierwszych kwartałach bieżącego roku z powodu negatywnej wyceny instrumentów pochodnych. W IV kwartale 2008 Grupa Fortis Bank Polska SA zanotowała z tego tytułu stratę netto w wysokości 105 milionów złotych, a zysk brutto za cały 2008 rok w wysokości 102 974 tys. PLN był o 52% niższy niż w 2007 roku. Obowiązkowe zmniejszenia zysku brutto kształtowały się na poziomie 24 478 tys. PLN. Osiągnięty przez Grupę zysk netto wyniósł 78 496 tys. PLN i był niższy o 99 098 tys. PLN, tj. o 56% w stosunku do zysku osiągniętego w 2007 roku.

C. Czynniki zewnętrzne mające wpływ na działalność i rozwój Grupy

Gospodarka w 2008 roku

PKB – dynamika i komponenty

W 2008 roku dynamika wzrostu gospodarczego spowolniła znacząco w porównaniu do lat ubiegłych. PKB wzrosło w tym okresie o 4.8% co było wynikiem znacznie niższym niż 6.7% osiągnięte rok wcześniej i 6.2% zanotowane w 2006 roku. Utrzymała się wysoka dynamika spożycia indywidualnego (5.4% w porównaniu do 5% rok wcześniej). Spowolniło natomiast tempo wzrostu inwestycji (do 7.9% z 17.6% rok wcześniej).

W ramach struktury sektorowej w 2008 zanotowano pogorszenie dynamiki wartości dodanej brutto we wszystkich głównych sektorach gospodarki. Spośród głównych sektorów najwyższą dynamikę wzrostu zanotował sektor budowlany, gdzie wartość dodana brutto wzrosła o 11.3% RDR. Zdecydowanie gorsze wyniki zanotowały usługi rynkowe (5.6% RDR) i sektor przemysłowy (3.7% RDR). Warto również podkreślić, że największe spowolnienie dynamiki wzrostu w porównaniu do roku poprzedniego zanotowano w przypadku sektora przemysłowego (spadek tempa wzrostu do 3.7% RDR z 9.9% osiągniętych w 2007 r.).

Rynek pracy

W drugiej połowie ubiegłego roku stopniowo pogarszała się sytuacja na rynku pracy. Dynamika zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw wzrosła w tym okresie o 3.6% RDR co było wynikiem niższym niż 5.5% zanotowane w pierwszej połowie roku. Stopniowo słabła również presja płacowa. Dynamika wynagrodzeń wyniosła w drugiej połowie 2008 roku 9.1% RDR, czyli nieco mniej niż 11.6% osiągnięte w pierwszych sześciu miesiącach roku.

Kurs walutowy i inflacja

W sierpniu 2008 r. inflacja osiągnęła ubiegłoroczne maksimum na poziomie 4.8% RDR. Od tego miesiąca miał miejsce szybki spadek wskaźnika inflacji, która na koniec 2008 roku wyniosła 3.3% RDR i była tym samym znacznie niższa niż rok wcześniej (4% RDR).

W 2008 roku miała miejsce znaczna zmienność na rynku złotego. Po dużej aprecjacji złotego zanotowanej w pierwszych miesiącach 2008 r. w drugiej połowie roku polska waluta znalazła się pod silną presją deprecjacyjną związaną z pogarszającymi się uwarunkowaniami płynnościowymi na światowych rynkach finansowych. Na koniec roku kurs złotego względem euro wyniósł 4.1724 zaś

względem dolara 2.9618, co oznacza osłabienie złotego o odpowiednio 39.7% i 24.4% względem poziomów zanotowanych w czerwcu 2008.

Handel zagraniczny i bilans płatniczy

W ubiegłym roku stopniowo narastała nierównowaga w bilansie płatniczym. W listopadzie 2008 roku skumulowany, 12-miesięczny deficyt na rachunku obrotów bieżących wyniósł -19.9 mld euro, czyli znacznie więcej niż -13.4 osiągnięte rok wcześniej. Główną przyczyną wzrostu deficytu obrotów bieżących pozostawał wzrost deficytu handlowego. Na uwagę zasługuje również fakt, że ubiegły rok przyniósł znaczne pogorszenie napływu inwestycji bezpośrednich. Skumulowany, 12-miesięczny napływ inwestycji bezpośrednich osiągnął w listopadzie 2008 roku poziom +12.4 mld euro, czyli znacznie mniej niż rok wcześniej (+17.5 mld euro).

Finanse publiczne

W 2008 roku deficyt budżetowy wyniósł -24.59 mld złotych, co stanowiło równowartość 90.8% planu na ten rok. Wykonanie względem założonego planu było więc wyraźnie gorsze niż w poprzednim roku, kiedy wyniosło 56.4% planu.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw

W pierwszych trzech kwartałach 2008 roku wyniki finansowe przedsiębiorstw kształtowały się korzystniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wyjątkiem był wynik finansowy netto, który wyniósł 63.7 mld złotych czyli było 1.3% niższy niż przed rokiem. Zysk netto osiągnęło 73.5% przedsiębiorstw (77.8% w pierwszych trzech kwartałach 2007). Największą poprawę wyniku netto zanotowano w budownictwie (wzrost o 57.6%), zaś najznaczniejsze pogorszenie wyniku netto miało miejsce w przetwórstwie przemysłowym (spadek o 10.6%).

Sektor bankowy w pierwszej połowie 2008 roku

Polityka pieniężna NBP i stopy procentowe banków komercyjnych

Znaczące załamanie koniunktury w gospodarce światowej, obserwowane w drugiej połowie 2008 roku spowodowało, że Rada Polityki Pieniężnej zakończyła cykl podwyżek stóp procentowych. Co więcej, w dwóch ostatnich miesiącach roku Rada rozpoczęła cykl poluzowywania polityki pieniężnej obniżając poziom stóp procentowych o 100 punktów bazowych. Stopa referencyjna NBP wyniosła na koniec roku 5.00%.

W 2008 roku znacząco przyspieszyła dynamika depozytów gospodarstw domowych. W grudniu ubiegłego wzrosły one o 26.4% RDR czyli znacznie szybciej niż rok wcześniej (10.7%). Znacząco spowolniła natomiast dynamika depozytów sektora przedsiębiorstw. Na koniec 2008 roku wyniosła ona 4.9% RDR (w porównaniu do 14.4% RDR rok wcześniej). Jednocześnie utrzymywała się wysoka dynamika kredytów dla sektora prywatnego. Średnioroczne tempo wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych wyniosło 36.4% RDR zaś kredytów dla sektora przedsiębiorstw 25.6% RDR.

Wyniki finansowe banków

W pierwszych trzech kwartałach 2008 roku wynik działalności bankowej sektora osiągnął 36.9 mld złotych. Na wynik powyższy złożyły się głównie dochody z odsetek i prowizji (wyniosły one odpowiednio 22.1 mld złotych i 8.6 mld złotych). Utrzymała się również tendencja do szybszego wzrostu akcji kredytowej niż bazy depozytowej. W efekcie różnica pomiędzy wartością kredytów a depozytów wzrosła do 68 mld złotych z 14.6 mld rok wcześniej.

II. AKCJONARIAT I NOTOWANIA AKCJI NA GPW

Struktura akcjonariatu

Kapitał zakładowy Banku wynosi 503 135 400 PLN i jest podzielony na 16 771 180 akcji o wartości nominalnej 30 PLN każda.

Wszystkie akcje Fortis Bank Polska SA są na okaziciela i nie wynikają z nich ograniczenia w zakresie przenoszenia własności oraz wykonywania prawa głosu. Wszystkie charakteryzują też ten sam zakres uprawnień. Ograniczenia mogą mieć jedynie miejsce na gruncie przepisów szczególnych, np. ustawy Prawo bankowe lub ustawy o ofercie publicznej.

Na 31 grudnia 2008 roku struktura akcjonariatu z wyszczególnieniem akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu przedstawiała się następująco:

Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji	% posiadanych akcji	Liczba głosów na WZA*	% liczby głosów na WZA*
Fortis Bank S.A./NV	16 651 449	99,29%	16 651 449	99,29%
Pozostali	119 731	0,71%	119 731	0,71%
Razem	16 771 180	100%	16 771 180	100%

* W związku ze zmianą podmiotu dominującego wobec Fortis Bank SA/NV (obecnie Societe Federale de Participation et d'Investment), Fortis Bank SA/NV nie może wykonywać prawa głosów z posiadanych akcji do czasu uzyskania przez Societe Federale de Participation et d'Investment zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

W dniu 7 marca 2007 roku Komisja Nadzoru Bankowego udzieliła zezwolenia na wykonywanie przez Fortis S.A./NV z siedzibą w Brukseli i Fortis NV z siedzibą w Utrechcie, za pośrednictwem Fortis Bank S.A./NV z siedzibą w Brukseli, prawa głosów na Walnym Zgromadzeniu z ponad 75 % akcji Banku. W wyniku zezwolenia oraz po objęciu akcji nowej emisji, Fortis Bank SA/NV został uprawniony do wykonywania prawa głosu z wszystkich posiadanych akcji tj. z 16 636 072 akcji reprezentujących 99,19% kapitału zakładowego oraz 16 636 072 głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, stanowiących 99,19% ogólnej liczby głosów.

Jednym z warunków udzielenia ww. zezwolenia było zobowiązanie się akcjonariusza większościowego do nie podejmowania działań prowadzących do wycofania akcji Fortis Bank Polska S.A. z obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie do roku 2017 oraz do zwiększenia płynności akcji Banku notowanych na GPW do poziomu co najmniej 10-15% w ciągu 2 lat od daty wydania ww. zezwolenia. W związku z trudną sytuacją na Giełdzie Papierów Wartościowych reprezentanci głównego akcjonariusza Banku podjęli dialog z Komisją Nadzoru Finansowego zmierzający do przesunięcia terminu zwiększenia płynności akcji o jeden rok, tj. w pierwszym półroczu 2010 r.

W dniu 20 marca 2009 roku Fortis Bank Polska SA otrzymał pismo Komisji Nadzoru Finansowego, w którym KNF poinformował o wstrzymaniu rozpatrywania wniosku dotyczącego zmiany terminu realizacji zobowiązania do zwiększenia płynności akcji Fortis Bank Polska SA na GPW. Rozpatrzenie wniosku zostało wstrzymane w związku ze zmianą ostatecznego podmiotu dominującego względem Fortis Bank Polska SA. Realizacja zobowiązania do zwiększenia płynności akcji Fortis Bank Polska SA będzie oczekiwana od nowego inwestora po uzgodnieniu nowego terminu uwzględniającego aktualną sytuację rynkową.

Do 10 października 2008 roku Bank był częścią międzynarodowej grupy bankowo – ubezpieczeniowej

Fortis. Jednostkami dominującymi najwyższego szczebla były: Fortis S.A./NV oraz Fortis NV. Podmiotem dominującym dla Banku w tym okresie był Fortis Bank SA/NV z siedzibą w Brukseli.

Od 10 października 2008 roku Bank jest częścią grupy bankowej w której dominującą jednostką jest Rząd Królestwa Belgii za pośrednictwem Société Fédérale de Participations et d'Investissement. Societe Federale de Participation et d'Investment (Belgijska Federalna Agencja Inwestycyjna), która jest głównym (posiada 99,93% akcji) akcjonariuszem Fortis Bank SA/NV z siedzibą w Brukseli, podmiotu bezpośrednio dominującego wobec Fortis Bank Polska S.A. oraz pośrednio dominującego wobec Dominet Bank S.A. Belgijska Federalna Agencja Inwestycyjna z siedzibą w Brukseli przy ul. Avenue Louise 54/B1, utworzona w dniu 16 września 1994 r., jest własnością skarbu państwa Królestwa Belgii. Jest to spółka akcyjna o charakterze holdingowym realizująca zadania z zakresu interesu publicznego,

W październiku 2008 roku Fortis holding, BNP Paribas oraz Société Fédérale de Participations et d'Investissement zawarły porozumienie w sprawie przejęcia działalności Grupy Fortis w Belgii i Luksemburgu w tym odsprzedaży 75% akcji Fortis Bank S.A./NV francuskiej grupie finansowej BNP Paribas. Umowa ta została zakwestionowana przez akcjonariuszy mniejszościowych grupy Fortis, rezultatem czego było głosowanie i odrzucenie proponowanej transakcji na Walnym Zgromadzeniu. 6 marca 2009 roku zawarte zostało nowe porozumienie w sprawie zmienionych warunków transakcji. Nowe porozumienie zostanie przedstawione akcjonariuszom do zatwierdzenia na zbliżającym się walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Fortis SA/NV w Brukseli oraz Fortis NV w Utrechcie w kwietniu 2009 roku.

W wyniku zmiany podmiotu dominującego Fortis Bank S.A./NV, akcjonariusz większościowy Fortis Bank Polska SA nie może wykonywać prawa głosu z posiadanych akcji do czasu uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego zgodnie z art. 25 ust.1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe. W dniu 30 marca 2009 roku został złożony przez Société Fédérale de Participations et d'Investissement wniosek do Komisji Nadzoru Finansowego o zgodę na wykonywanie praw z akcji Fortis Bank Polska SA.

Ponadto na dzień 31 lipca 2009 roku w wyniku połączenia z Dominet Bank SA zaplanowano zarejestrowanie podwyższenia kapitału zakładowego Fortis Banku Polska SA do 660.441.360 PLN. Prawne połączenie Fortis Bank Polska SA z Dominet Bank SA nastąpi zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu Spółek Handlowych przez przeniesienie całego majątku Dominet Banku SA na Fortis Bank Polska SA za 5.243.532 akcji zwykłych na okaziciela, serii L, każda o wartości nominalnej 30 złotych, które Fortis Bank Polska SA wyda akcjonariuszowi Dominet Banku SA. Bank podejmie działania mające na celu dopuszczenie oraz wprowadzenie Akcji Emisji Połączeniowej do obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („GPW”) w szczególności złoży do Komisji Nadzoru Finansowego odpowiedni wniosek wraz z dokumentem informacyjnym sporządzonym zgodnie z odpowiednimi przepisami, a także zawrze umowę w sprawie rejestracji Akcji Emisji Połączeniowej w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. („KDPW”) oraz złoży wniosek do Zarządu GPW o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji Emisji Połączeniowej do obrotu na rynku regulowanym. W związku z powyższym, uchwała Walnego Zgromadzenia Fortis w sprawie Połączenia będzie zawierała także udzielenie zarządowi Banku upoważnienia do zawarcia umowy w sprawie rejestracji Akcji Emisji Połączeniowej w KDPW oraz w sprawie dematerializacji tych akcji, a także do ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji Emisji Połączeniowej do obrotu giełdowego.

Bankowi nie są znane inne umowy, w wyniku których mogłyby w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

Notowania akcji na GPW

Akcje Banku notowane są na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. od 7 listopada 1994 roku. Od 18 kwietnia 2001 roku do 18 stycznia 2004 akcje Banku notowane były w systemie kursu jednolitego z dwukrotnym określeniem kursu. Uchwałą Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych od dnia 19 stycznia 2004 roku zmieniono dotychczasowy system notowań akcji Banku na system notowań ciągłych.

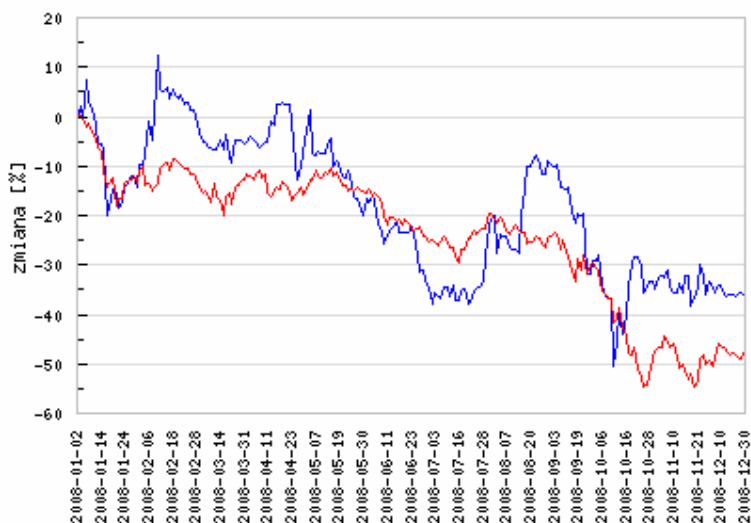
Od 1999 roku, tj. po objęciu przez Fortis Bank z siedzibą w Brukseli ponad 98% akcji Banku, płynność akcji kształtowała się na niskim poziomie. Obecnie w obrocie w posiadaniu pozostałych akcjonariuszy znajduje się 119 731 szt., tj. 0,71% wszystkich akcji Banku.

Na pierwszej sesji w styczniu 2008 roku kurs akcji Banku wynosił 221,70 PLN. Kurs akcji Banku zmalał do poziomu 140,80 PLN na dzień 30 grudnia 2008, czyli o prawie 36,5 %. Spadek kursu akcji Banku odzwierciedla ogólny trend rysujący się na GPW. Średni wolumen obrotu akcjami Banku wyniósł 283 akcje na sesję w 2008 roku, w porównaniu do 353 akcji na sesję w 2007 roku.

Z dniem 14 października 2008 roku Fortis Bank Polska SA przystąpił do Programu Wspierania Płynności (PWP) wprowadzonego uchwałą nr 502/2008 Zarządu Giełdy z dnia 23.06.2008 r. (z późniejszymi zmianami). Program skierowany jest do wszystkich spółek giełdowych, które wykazują zainteresowanie zwiększeniem aktywności związanej z obecnością na rynku regulowanym i stałym podnoszeniem standardów w zakresie komunikacji z rynkiem.

Dnia 23 grudnia 2008 roku Bank podpisał umowę z Copernicus Securities S.A na pełnienie funkcji Animatora dla Banku od 1 stycznia 2009 roku. Wcześniej animatorem Banku był Unicredit CAIB.

Notowania akcji Banku w okresie 02-01-2008 do 30-12-2008

Fortis Bank Polska SA
WIG 20

Indeks giełdowy WIG20 zmalał z poziomu 3421.25 pkt w dniu 02 stycznia 2008 roku do 1789.73 pkt na 31 grudnia 2008 roku, subindeks sektorowy WIG-banki wynosił 4390.90 pkt na dzień 31.12.2008, w porównaniu do 7813.89 pkt na dzień 02.01.2008 .

Wzwanie do sprzedaży akcji Fortis Bank Polska SA

Spółka Société Fédérale de Participations et d'Investissement, zarządzająca w imieniu rządu Belgii przejętymi aktywami Fortisu, 10 stycznia 2009 roku ogłosiła wezwanie do zapisywania się na sprzedaż 119 731 akcji Fortis Banku Polska SA będących w publicznym obrocie. Obowiązek ogłoszenia wezwania był konsekwencją transakcji przejęcia w październiku 2008 roku 99,93% belgijskiego Fortis Banku S.A./NV, przez spółkę Société Fédérale de Participations et d'Investissement. Akcjonariusze mniejszościowi, do których wezwanie zostało skierowane, 10 stycznia 2009 roku posiadali 0,71 proc. akcji Fortis Banku Polska. Cena akcji proponowana w wezwaniu została ustalona na poziomie 154,85 zł. Dnia 15 stycznia 2009 roku Zarząd Fortis Bank Polska SA poinformował o podjęciu przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o konieczności podwyższenia ceny akcji w wezwaniu do wysokości 222 zł. Zapisy na akcje zostały przeprowadzone w okresie od 27 stycznia do 27 lutego 2009 roku.

W wyniku wezwania Fortis Bank S.A./NV 4 marca 2009 roku zawarł transakcje na 87 263 akcje. W konsekwencji Fortis Bank SA/NV zwiększył ilość posiadanych akcji do 16 738 712, a tym samym 99,81 % wszystkich akcji Fortis Bank Polska S.A.

III. OFERTA PRODUKTÓW I USŁUG BANKU ORAZ ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI BANKOWEJ W 2008 ROKU

A. Retail Banking

Oferta produktów i usług dla Klientów Retail Banking

Retail Banking, czyli Pion Obsługi Małych Przedsiębiorstw i Klientów Indywidualnych, zajmuje się obsługą Klientów poprzez sieć oddziałów oraz zewnętrzną sieć sprzedaży. Zapewnia obsługę trzech segmentów Klientów: małych i średnich przedsiębiorstw o rocznym obrocie nieprzekraczającym 25 mln PLN, Klientów segmentu Personal Banking (zamożnych Klientów indywidualnych) oraz pozostałych Klientów indywidualnych.

Segment małych i średnich przedsiębiorstw

Bank oferuje Klientom firmowym cztery zestawy usług bankowych: Fortis Class, Fortis Premium, Fortis Premium FX, Fortis Profesjonalista (przeznaczony dla Wolnych Zawodów). W ramach pakietów Bank oferuje rachunki, produkty depozytowe, karty płatnicze, usługi rozliczeniowe, produkty kredytowe oraz bankowość elektroniczną. Firmy mogą także korzystać z produktów ułatwiających prowadzenie rozliczeń z kontrahentami zagranicznymi, jak również zabezpieczające ryzyka wynikające z takiej współpracy.

W ramach segmentu małych przedsiębiorstw Bank oferuje swoim Klientom rachunki i produkty depozytowe, w tym:

- rachunki bieżące i pomocnicze w PLN i walutach obcych;
- konto depozytowe papierów wartościowych;
- lokaty złotowe o zmiennej i stałej stopie procentowej;
- lokaty walutowe w USD i EUR o stałym oprocentowaniu
- lokaty overnight;

Bank oferuje Klientom karty płatnicze w ramach międzynarodowej organizacji płatniczej Visa, w tym: Karta Visa Business Classic, Karta Visa Business Gold oraz kartę debetową Visa Electron Business. Do kart dołączony jest pakiet ubezpieczeń zawierający (w zależności od typu karty) między innymi: ubezpieczenie nieuprawnionego użycia karty, ubezpieczenie gotówki pobranej z bankomatu, ubezpieczenie kosztów napraw gwarancyjnych sprzętu zakupionego przy użyciu karty, koszty leczenia, koszty transportu medycznego oraz wiele innych ubezpieczeń. W swojej ofercie Bank posiada następujące produkty kredytowe dla przedsiębiorstw:

- Kredyt w rachunku bieżącym;
- Kredyt obrotowy w rachunku kredytowym odnawialny/nieodnawialny;
- Limit debetowy;
- Kredyt inwestycyjny;
- Kredyt inwestycyjny udzielany na finansowanie przedsięwzięć objętych dotacjami Unii Europejskiej;
- Kredyt hipoteczny;
- Pożyczka hipoteczna;
- Wielocelowa linia kredytowa;
- Umowa o finansowanie;
- Linia gwarancji.

Produkty oszczędnościowo-inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw

- fundusz inwestycyjny otwarty Fortis FIO. Jest to fundusz parasolowy obejmujący dwa subfundusze: Fortis Akcji i Fortis Stabilnego Wzrostu. Fortis Fundusz Inwestycyjny Otwarty zarządzany jest przez Fortis Private Investments Polska S.A. Fundusz oferowany jest osobom fizycznym, prawnym i jednostkom nieposiadającym osobowości prawnej.
- W ofercie Banku znajdują się również fundusze inwestycyjne TFI DWS Polska, TFI BPH, TFI Skarbiec, Superfund TFI oraz TFI SEB.
- Lokaty negocjowane
- e-lokata (zakładana poprzez system bankowości internetowej PI@net oraz Centrum Telefoniczne);
- Lokaty standardowe
- Lokaty walutowe
- Lokaty overnight

Ponadto Bank oferuje swoim Klientom transakcje wymiany walut związane z ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej obsługiwane przez pion Rynki Finansowe. Dla eksporterów i importerów Bank posiada również w ofercie produkty finansowania handlu zagranicznego, np.: akredytywy.

Bank zapewnia Klientom segmentu małych przedsiębiorstw dwa zdalne kanały dostępu:

- Bankowość internetową – system BiznesPI@net
- Centrum Telefoniczne

Rozwiązania te umożliwiają kompleksowe zarządzanie rachunkami i produktami bankowymi firmy.

Funkcjonalność systemu BiznesPI@net jest dostosowana do potrzeb klienta firmowego - umożliwia integrację z systemami finansowo-księgowymi, różnicowanie uprawnień użytkowników, czy definiowanie schematów akceptacji przelewów. BiznesPI@net to kompleksowa platforma. Poza możliwością tworzenia przelewów i generowania wyciągów, pozwala na zarządzanie pozostałymi produktami firmowymi (m.in. karty płatnicze, kredyty, lokaty), składanie wniosków, korespondencję z Bankiem itp.

Centrum Telefoniczne udziela informacji na temat aktualnej oferty Banku, specyfiki produktów, realizuje zlecenia płatnicze, świadczy pomoc techniczną w zakresie bankowości internetowej i homebankingu.

W ramach współpracy z Fortis Lease Polska Bank oferuje usługę leasingu: leasing finansowy, leasing operacyjny oraz leasing zwrotny. Leasingiem mogą zostać objęte środki transportu, maszyny i urządzenia, jak również nieruchomości.

We współpracy z Fortis Commercial Finance Sp. Z o.o. Bank oferuje faktoring eksportowy, faktoring z regresem oraz faktoring bez regresu.

Segment Personal Banking

Bank posiada w swojej ofercie zestawy usług bankowych adresowanych do Klientów indywidualnych: Pakiet Złoty i Platynowy. Pakiety umożliwiają sprawne i bezpieczne zarządzanie finansami w oparciu o rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy. Oferta skierowana jest do Klientów zamożnych tj. do kadry menedżerskiej, właścicieli firm, specjalistów oraz osób reprezentujących wolne zawody.

W ramach pakietów Bank oferuje produkty oszczędnościowo – inwestycyjne, produkty kredytowe, karty kredytowe i płatnicze oraz bankowość internetową w postaci nowoczesnego systemu PI@net.

Rachunki oraz produkty depozytowe

Rachunki oraz produkty depozytowe oferowane przez Bank Klientom indywidualnym to w szczególności:

- Rachunek (Złoty, Platynowy) w PLN łączy w sobie cechy oferty depozytowej z kredytową, służy do przechowywania środków pieniężnych i przeprowadzania rozliczeń pieniężnych. W ramach rachunku dostępne są następujące produkty i usługi:
 - Kredyt w rachunku – Szybka Pożyczka;
 - Usługi rozliczeniowe: zlecenia stałe, polecenia zapłaty, przelewy krajowe i zagraniczne;
 - Karty debetowe: Visa Electron;
 - System bankowości internetowej PI@net;
 - Centrum Telefoniczne
- Rachunki walutowe: w EUR oraz w USD;
- Rachunki Inwestora Giełdowego, które służą do obsługi portfeli inwestycyjnych (usługa typu asset management). Bank prowadzi te rachunki dla klientów korzystających z usług Fortis Private Investments Polska SA.
- depozyty standardowe i negocjowane w PLN, EUR i USD;
- lokata overnight (nadwyżka środków automatycznie deponowana na lokacie nocnej);
- lokata antyinflacyjna (o zmiennej stopie procentowej opartej o stawkę bazową (WIBID 1M));
- e-lokata (zakładana poprzez system bankowości internetowej PI@net oraz Centrum Telefoniczne);
- lokata promocyjna „ExtraZysk”;
- Czysty Zysk. Polisa ubezpieczeniowa o charakterze oszczędnościowym jest ubezpieczeniem, którego celem jest zabezpieczenie finansowe: ubezpieczonego – w przypadku dożycia do końca okresu ubezpieczenia lub uposażonego – na wypadek śmierci osoby ubezpieczonej.

Produkty inwestycyjne

Bank posiada w swojej ofercie fundusze inwestycyjne krajowe oraz zagraniczne. Na fundusze krajowe składają się:

- fundusz inwestycyjny otwarty Fortis FIO. Jest to fundusz parasolowy obejmujący dwa subfundusze: Fortis Akcji i Fortis Stabilnego Wzrostu. Fortis Fundusz Inwestycyjny Otwarty zarządzany jest przez Fortis Private Investments Polska S.A. Fundusz oferowany jest osobom fizycznym, prawnym i jednostkom nieposiadającym osobowości prawnej. Fundusz Fortis FIO oferowany jest również w połączeniu (50/50) z lokatą bankową w produkcie Lokata Fortis FIO oraz jako Indywidualne Konto Emerytalne (IKE Fortis FIO).
- W ofercie Banku znajdują się również fundusze inwestycyjne TFI DWS Polska, TFI BPH, TFI Skarbiec, Superfund TFI oraz TFI SEB.

Od dnia 2 września 2008 roku w ofercie Banku pojawiły się fundusze zagraniczne HSBC, jednej z największych na świecie firm zarządzających aktywami. W ramach funduszu parasolowego HSBC Global Investment Funds (HGIF) udostępnionych zostało 40 subfunduszy.

Poza stale dostępnymi w ofercie banku zagranicznymi funduszami Fortis L oraz nowymi funduszami HSBC, Bank prowadzi okresowe subskrypcje na zagraniczne fundusze inwestycyjne Fortis L Fix. Są to fundusze terminowe, głównie z ochroną kapitału, których zyski powiązane są z rynkami akcji lub innych instrumentów. Fundusze te uruchamiane są w różnych walutach. W drugiej połowie 2008 roku zostały przeprowadzone 2 subskrypcje subfunduszy Fortis L Fix Byki i Niedźwiedzie oraz L-Fix Fortis Everest.

Zarządzanie aktywami na zlecenie (Asset Management)

Bank oferuje we współpracy z Fortis Private Investments Polska SA (FPIP S.A.) klientom usługę zarządzania aktywami na zlecenie (Asset Management). W ramach oferty FPIP S.A. znajdują się następujące rodzaje portfeli modelowych:

- Portfel długoterminowych dłużnych papierów wartościowych;
- Portfel dłużnych papierów skarbowych;
- Portfel pieniężny (instrumentów rynku pieniężnego);
- Portfel zrównoważony 3x3;
- Portfel akcyjny 6x3;
- Portfel dywidendowy (portfel akcji);
- Portfel dłużnych papierów skarbowych w walutach obcych;
- Portfel zmiennego zaangażowania ze zdefiniowanym udziałem akcji - o minimalnej wartości 500.000 PLN , oraz możliwość, po konsultacji z doradcą inwestycyjnym FPIP S.A., skonstruowania portfela indywidualnego o wartości początkowej nie mniejszej niż 1 000 000 PLN.

W ofercie FPIP S.A. znajdują się również portfele funduszy inwestycyjnych:

- Portfele funduszy polskich o minimalnej wartości 500 000 PLN, w tym portfel dłużny, portfel zrównoważony i portfel akcyjny.
- Portfele funduszy zagranicznych o minimalnej wartości 500 000 PLN lub jej równowartość w USD lub EUR, w tym portfel dłużny funduszy zagranicznych, portfel zrównoważony funduszy zagranicznych i portfel akcyjny funduszy zagranicznych

Transakcje na bonach skarbowych

Bank oferuje możliwość dokonywania transakcji na bonach skarbowych dla transakcji o minimalnej wartości od 100.000 PLN. Bony skarbowe są instrumentami finansowymi emitowanymi na okres od 1 tygodnia do 52 tygodni. Bony skarbowe można zakupić w drodze uczestnictwa w przetargu - na rynku pierwotnym lub od Fortis Bank Polska SA - na rynku wtórnym.

Produkty ubezpieczeniowe

Bank oferuje następujące produkty ubezpieczeniowe:

- Fortis DuoProfit. Jest to produkt stanowiący połączenie lokaty bankowej 6M z ubezpieczeniem na życie i dożycie ze składką jednorazową, oferowane przez Aegon TU.
- Fortis DuoProfit Regular. Jest to ubezpieczenie na życie i dożycie ze składką regularną, oferowane przez Aegon TU.

W ramach ubezpieczenia Klient ma możliwość inwestowania środków w 70 Ubezpieczeniowych Funduszach Kapitałowych między innymi: Union Investment, Legg Mason, Arka BZ WBK, ING, PKO/Credit Suisse, Pioneer

Produkty kartowe

Bank oferuje Klientom karty płatnicze w ramach międzynarodowej organizacji płatniczej Visa. Bank oferuje Klientom indywidualnym linii Retail Banking następujące produkty kartowe:

- Karty kredytowe:
 - Karta kredytowa VISA Foto
 - Karta kredytowa Visa Classic;

- Karta kredytowa Visa Gold;
- Karta kredytowa Visa Platinum;
- Karty debetowe:
 - Visa electron
 - Visa electron dla Młodzieży

Do kart tych dołączony jest pakiet ubezpieczeń zawierający (w zależności od typu karty), między innymi: ubezpieczenie nieuprawnionego użycia karty kredytowej, ubezpieczenie gotówki pobranej z bankomatu, ubezpieczenie towarów zakupionych przy użyciu karty, ubezpieczenie gwarancji niższej ceny, koszty leczenia i koszty transportu medycznego, koszty transportu zwłok, koszty natychmiastowej pomocy „assistance” oraz wiele innych.

Produkty kredytowe

Bank oferuje Klientom indywidualnym następujące produkty kredytowe:

- Kredyty hipoteczne. Kredyty przeznaczone są na cele mieszkaniowe w tym: zakup mieszkania/domu na rynku wtórnym i pierwotnym, budowę, remont, refinansowanie kredytów mieszkaniowych w innych bankach oraz refinansowanie kosztów poniesionych z tytułu zakupu/budowy/remontu nieruchomości.
- Kredyt oszczędnościowo-hipoteczny stanowiący połączenie kredytu hipotecznego z polisą ubezpieczeniową na życie i dożycie oferowaną we współpracy Aegon TU.
- Kredyt Gotówkowy „Dowolny Cel” Środki z kredytu gotówkowego mogą być przeznaczone na konsolidację zadłużenia lub cele konsumpcyjne. Waluta kredytu: EUR, PLN, USD.
- Kredyt w rachunku. Posiadacze rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego mogą skorzystać z produktu „Szybka pożyczka”. Przyznanie i wysokość produktu odbywa się na podstawie analizy wpływów na rachunek lub na zasadzie przeniesienia limitu z innego banku.

Bankowość elektroniczna

Bank oferuje Klientom indywidualnym dwa zdalne kanały dostępu: system bankowości internetowej PI@net i Centrum Telefoniczne. PI@net to kompleksowa platforma do zarządzania rachunkami i innymi produktami bankowymi jak karty płatnicze, kredyty, produkty inwestycyjno-oszczędnościowe.

Centrum Telefoniczne udziela informacji na temat aktualnej oferty banku, specyfiki produktów, realizuje zlecenia płatnicze, świadczy pomoc techniczną w zakresie bankowości internetowej.

Rozwój usług bankowych dla Klientów Retail Banking

W drugim półroczu 2008 roku linia Retail Banking modyfikowała ofertę depozytów oraz rozwijała ofertę produktów inwestycyjnych i koncentrowała się na sprzedaży kredytów hipotecznych. Od początku roku Bank zorganizował dwie subskrypcje produktów strukturyzowanych oraz wprowadził nowe TFI do oferty funduszy inwestycyjnych dostępnych za pośrednictwem PI@net. W analizowanym okresie Bank poszerzył również ofertę zagranicznych funduszy Fortis L o kolejne subfundusze oraz promował Polisę lokacyjną Czysty Zysk.

Od 15 września 2008 klienci Fortis Banku posiadający kartę Visa Elektron mogą korzystać z bezpłatnych wypłat z bankomatów Dominet Bank.

W III i IV kwartale 2008 roku modyfikacji uległa obsługa kredytów hipotecznych, m.in. poprzez wydłużenie okresu kredytowania oraz zmianę stóp WIBOR/LIBOR/EURIBOR 6 miesięcznych na stopy 3

miesięczne. Od 15 maja 2008 roku Bank udziela kredytów hipotecznych jedynie w PLN. W okresie 8 września - 24 października 2008 Bank przywrócił czasowo do oferty walutowe kredyty hipoteczne. Oferta miała charakter czasowej promocji i dostępna była wyłącznie dla określonej grupy Klientów spełniających specjalne kryteria zdefiniowane przez Bank. Mogli z niej skorzystać Klienci wykonujący określone zawody, osiągający dochody w określonej przez Bank wysokości bądź posiadający aktywa przekraczające zdefiniowaną przez Bank minimalną kwotę.

W analizowanym okresie rozpoczęto ponadto prace mające na celu zmodyfikowanie oferty kredytów hipotecznych w zakresie rodzajów finansowania (planuje się wprowadzenie nowych produktów oraz ubezpieczeń osobowych i majątkowych dla kredytobiorców).

B. Commercial Banking

Oferta produktów i usług Commercial Banking

Commercial Banking (Pion Obsługi Średnich i Dużych przedsiębiorstw) specjalizuje się w obsłudze swoich Klientów poprzez sieć Centrów Obsługi Średnich i Dużych Przedsiębiorstw (ang. business centers). Pion CB adresuje swoją ofertę do średnich przedsiębiorstw o rocznych obrotach powyżej 25 mln PLN. Koncentruje także swoje działania na przedsiębiorstwach wchodzących w skład międzynarodowych grup kapitałowych, niezależnie od wysokości obrotu.

Bank oferuje szerokie spektrum rozwiązań finansowych dla tego segmentu rynku. Stanowią je:

- finansowanie kapitału obrotowego;
- finansowanie inwestycji;
- zarządzanie ryzykiem kursowym i stopy procentowej;
- zarządzanie płynnością;
- handel zagraniczny;
- fundusze Unii Europejskiej;
- rynki energii.

Finansowanie kapitału obrotowego

Działalność Banku charakteryzuje gotowość świadczenia usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb Klienta w oparciu o dogłębną analizę jego oczekiwań przy wykorzystaniu międzynarodowej sieci partnerów.

Bank oferuje firmom rozważającym formy finansowania bieżącej działalności: kredyty obrotowe i, we współpracy z Fortis Commercial Finance, faktoring.

Oprócz finansowania obrotów Klienta, Fortis Commercial Finance standardowo oferuje również szereg usług dodatkowych, takich jak:

- Administrowanie wierzytelnościami Klienta (m.in. monitorowanie terminowości spłat dokonywanych przez kontrahentów);
- Rozliczanie faktur (prowadzenie rachunków faktoringowych Klienta i kontrahentów, cykliczne raportowanie Klientowi bieżącego stanu jego należności);
- Dochodzenie wierzytelności przeterminowanych (m.in. monitorowanie telefoniczne, dochodzenie na drodze sądowej, nadzór nad egzekucją komorniczą);

Finansowanie inwestycji

Firmom poszukującym finansowania inwestycji Bank oferuje:

- Kredyty inwestycyjne;
- Leasing, w tym leasing nieruchomości oraz szerokiej gamy środków trwałych, w tym środków transportu, sprzętu budowlanego, maszyn poligraficznych oraz innych urządzeń;
- Gwarancje dobrego wykonania;
- Gwarancje zwrotu zaliczki;
- Gwarancje przetargowe.

Zarządzanie ryzykiem kursowym i stopy procentowej

Rozwiązania w zakresie zarządzania ryzykiem kursowym i stopy procentowej oferuje średnim i dużym przedsiębiorstwom Zespół Dealerów Departamentu Skarbu.

Średnie i duże przedsiębiorstwa mają bezpośredni, telefoniczny dostęp do dealerów Departamentu Skarbu w celu zawarcia transakcji, uzyskania informacji nt. sytuacji na rynku walutowym lub wstępnej wyceny strategii zabezpieczającej.

W ramach zarządzania ryzykiem walutowym Bank oferuje:

- Transakcje terminowe forward;
- Swap walutowy;
- Opcje walutowe.

Oprócz oferty w ramach zarządzania ryzykiem walutowym Bank oferuje także zarządzanie ryzykiem stopy procentowej, w tym:

- kontrakty FRA - transakcje terminowe na stopę procentową;
- kontrakty IRS – transakcje zamiany oprocentowania pasywów lub aktywów ze zmiennego na stałe lub odwrotnie;
- kontrakty CAP / FLOOR - opcje na stopę procentową;
- kontrakty CCS – transakcje zamiany waluty aktywów lub pasywów wraz z zamianą oprocentowania zmiennego na stałe lub odwrotnie.

W ramach lokowania nadwyżek dla Klientów Banku dostępne są następujące produkty:

- Depozyty terminowe w PLN i walutach obcych (np. USD, EUR); wolne środki mogą być lokowane na lokatach jednodniowych (overnight) lub dłuższych (do jednego roku);
- Bony skarbowe na rynku pierwotnym i wtórnym; transakcje typu "buy sell back" i "sell buy back";
- Obligacje Skarbu Państwa.

Zarządzanie płynnością

Zarządzanie płynnością, czyli cash management to grupa produktów pozwalających usprawnić zarządzanie środkami finansowymi firmy na jej rachunkach bankowych.

Wykorzystując pełną gamę produktów cash management Klienci Banku mogą efektywnie przyspieszyć proces przepływu środków oraz zmniejszyć swoje koszty administracyjno-finansowe poprzez:

- bieżącą kontrolę spływu należności;
- bieżącą kontrolę stanu zobowiązań;
- sprawne zarządzanie informacją i płynnością.

Dzięki rozwiązaniom funkcjonującym w Banku, Klienci mają możliwość efektywnego i bieżącego kontrolowania spływu swoich należności od dużej liczby kontrahentów w danym okresie. W ramach usługi Automatycznej Identyfikacji Płatności (AIP) rozliczenie pomiędzy kontrahentem a Klientem następuje za pośrednictwem przydzielonego indywidualnego numeru rachunku. Kontrahent może dokonać zapłaty w dowolnym miejscu (poczta, oddziały Banku lub oddziały innych banków).

Bank oferuje także niezbędne narzędzia pozwalające na łatwy, szybki i bezpieczny sposób efektywnego zarządzania swoimi zobowiązaniami.

System bankowości elektronicznej MultiCash jest jednym z podstawowych narzędzi dostępu do rachunku. Klient korporacyjny nie musi odwiedzać oddziału, żeby uzyskać informację na temat obrotów na rachunkach firmy, może inicjować przelewy z uwzględnieniem podziału uprawnień do dysponowania nimi. Dodatkowo istnieje możliwość współpracy programów Banku z systemami finansowo-księgowymi Klienta.

W ramach sprawnego zarządzania informacją i płynnością Bank oferuje produkty pozwalające nie tylko na przekazywanie Klientowi informacji, ale również na zdalne zarządzanie rachunkami w innych bankach, jak również na zarządzanie płynnością na poszczególnych rachunkach w grupie kapitałowej Klienta.

- Multi Bank Reporting (MBR);
- Zdalne inicjowanie płatności (RPI);
- Notional Cash Pooling;
- Cash Collection.

Bank w ramach zarządzania płynnością oferuje również rachunek zbiorczy dla nierezydenta (non-resident collecting account), który prowadzony jest dla podmiotu gospodarczego (osoby prawnej posiadającej siedzibę za granicą). Rachunek ten może być otwarty w: PLN, USD, EUR, CHF, GBP, JPY. Rachunek przeznaczony jest do dokonywania rozliczeń w formie przelewów jak i czeków. Dyspozycje wykonywane są na podstawie zleceń SWIFT przesyłanych przez zagraniczny bank Klienta, a także w ramach stałych zleceń płatniczych i rozliczeń czekowych. Środki zdeponowane na rachunku zbiorczym w walutach obcych nie są oprocentowane.

Handel zagraniczny

Ograniczanie ryzyka transakcji handlowych

Bank oferuje pełen zakres instrumentów handlu zagranicznego minimalizujących ryzyko współpracy handlowej z dostawcami i odbiorcami, jak również ułatwiających rozliczenia w transakcjach transgranicznych. W portfelu produktów znajdują się: inkaso dokumentowe, akredytywy dokumentowe (importowe i eksportowe), akredytywy stand-by oraz gwarancje zagraniczne.

Finansowanie w oparciu o wierzytelności

Pozyskanie środków finansowych poprzez sprzedaż wierzytelności wynikających z transakcji handlowych stanowi elastyczne źródło zapewnienia płynności finansowej. W przypadkach wykorzystania rozwiązań forfaitingowych bank proponuje również finansowanie bez prawa regresu w stosunku do zbywcy. Bank finansuje wierzytelności (faktury, weksle, należności wynikające z akredytów dokumentowych eksportowych) zarówno krótko- jak i długoterminowe (np. finansowanie długoterminowych kontraktów eksportowych). Atrakcyjność oferty Banku podnosi współpraca z firmami ubezpieczeniowymi (w tym przede wszystkim z Korporacją Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. (KUKE SA), jak również z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK).

Zagraniczne gwarancje bankowe

Bank ma w ofercie gwarancje zagraniczne - wystawia gwarancje własne zarówno na zlecenie swoich Klientów, jak i w ramach re-gwarancji innych banków zagranicznych oraz obsługuje gwarancje otrzymane na rzecz swoich Klientów. Bank obsługuje różne typy gwarancji: gwarancje przetargowe, gwarancje zwrotu zaliczki, gwarancje dobrego wykonania kontraktu, gwarancje płatności.

Pre-finansowanie eksportu

Usługa ta jest dogodna w sytuacji, kiedy eksporter poszukuje środków finansowych na zakup surowców niezbędnych do produkcji eksportowanego towaru lub na sfinansowanie zapasów magazynowych, przed ukończeniem produkcji czy realizacją dostawy.

Zabezpieczeniem oraz źródłem spłaty tego typu kredytów mogą być przyszłe należności eksportowe wynikające z zawartego kontraktu, a płatności kontraktowe może zabezpieczyć akredytywa dokumentowa, bankowa gwarancja zapłaty, polisa ubezpieczeniowa lub też wpływy należne eksporterowi z tytułu podpisanego kontraktu eksportowego.

Finansowanie eksportu: kredyt dla nabywcy

Dzięki współpracy Banku z wyspecjalizowanymi instytucjami powołanymi dla wspierania polskiego eksportu, takimi jak KUKE S.A oraz BGK, Bank oferuje swoim Klientom kompleksowe rozwiązania dotyczące finansowania kontraktów eksportowych o średnio i długo-terminowym horyzoncie spłaty, związanych ze sprzedażą dóbr i usług inwestycyjnych.

Wśród nich dostępne są kredyty dla nabywcy, przyznawany zagranicznemu importerowi lub jego bankowi.

Finansowanie eksportu w ramach programu DOKE (Dopłaty Do Oprocentowania Kredytów Eksportowych)

Dzięki współpracy z Bankiem BGK, Bank realizuje rządowy projekt wspierania polskiego eksportu dóbr i usług inwestycyjnych w ramach programu DOKE. Finansowanie w ramach programu DOKE polega na udzieleniu średnio lub długoterminowego kredytu zagranicznemu nabywcy (lub jego bankowi) dóbr lub usług inwestycyjnych pochodzących z Polski.

Fundusze Unii Europejskiej

Od roku 2004 Bank prowadzi projekt informacyjny dla Klientów pod hasłem „W Unii Europejskiej z Fortis Bankiem”, który ma na celu doradzanie polskim przedsiębiorcom jak pozyskiwać środki unijne. Pieniądze dla przedsiębiorstw dostępne są przede wszystkim w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. W ramach projektu Bank finansuje projekty inwestycyjne dotowane z funduszy Unii Europejskiej, jak również prowadzi działania szkoleniowo-doradcze dla przedsiębiorców.

W I półroczu 2008 roku Bank we współpracy z Gazetą Prawną przygotował projekt edukacyjny o nazwie Fundusze Unijne 2007-2013. Projekt ma na celu dostarczenie praktycznej wiedzy o możliwościach, wymaganiach i przeszkodach, jakie wiążą się z korzystaniem z funduszy unijnych. Przedsięwzięcie zostało podzielone na 19 regionalnych seminariów, które umożliwią uczestnictwo zainteresowanych przedsiębiorców z całej Polski.

Rynki Energii

W ramach rozwiązań dla rynków energii Bank wprowadził optymalne zarządzanie ryzykiem zmienności cen na rynkach surowców energetycznych. Ryzyko zmienności cen dotyczy wszystkich rodzajów energii: ropy naftowej i produktów ropopochodnych (olej napędowy, olej opałowy, paliwo lotnicze), gazu ziemnego, węgla, energii elektrycznej oraz praw do emisji CO₂.

Bank wykorzystuje tu instrumenty finansowe obsługiwane przez Departament Skarbu, takie jak Kontrakty Fixed-for-floating, Swapy Caps / Floors / Collars / Three-ways / Extendable, Formuły oparte na indeksach (łącznie z ryzykiem walutowym) oraz instrumenty pochodne zabezpieczające przed zmianami pogody.

Rozwój usług bankowych dla segmentu Commercial Banking

Na początku roku w ramach Pionu powołano nowy zespół Cash Management zajmujący się wyspecjalizowanymi produktami rozliczeniowymi. W ofercie Banku pojawiła się usługa Cash Collection – usługa polegająca na odbiorze pieniędzy od Klienta, a następnie ich przeliczeniu i zaksięgowaniu na rachunek Klienta. W 2007 roku zespół pracował nad modyfikacją dostępnych produktów i wdrożeniem nowych wersji znanych już Klientom rozwiązań.

Bank rozwijał także swój program skierowany do Klientów ubiegających się o dofinansowanie ze środków unijnych. Angażował się w działalność edukacyjną; organizował warsztaty, seminaria i konferencje dla Klientów Commercial Banking, na które zapraszani byli eksperci z firm doradczych oraz z instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie i wdrażanie funduszy unijnych. W 2008 roku Bank zintensyfikował wysiłki w celu zwiększenia sprzedaży produktu Cash Collection Klientom z linii CB. Bank wprowadził kilka istotnych modyfikacji tej usługi były to m.in. modyfikacja pozwalająca księgować wpłaty na jeden rachunek Klienta z placówek Klienta w całej Polsce, udostępnienie szczegółów wpłat w historii trx, modyfikacja pozwalająca zintegrować usługę Cash Collection z usługą AIP, a także wprowadzenie do oferty Banku komplementarnej usługi w ramach Cash Collection – zasiłków gotówkowych.

C. Private Banking

Oferta produktów i usług Private Banking

Private Banking (Pion Bankowości Prywatnej) oferuje profesjonalne kompleksowe usługi dla zamożnych Klientów indywidualnych (ang. HNWI = High Net Worth Individuals). Od 1 września 2008 roku Pion Bankowości Prywatnej składa się z następujących jednostek organizacyjnych:

- Departamentu Sprzedaży i Finansów Korporacyjnych Private Banking
- Zespołu Strategii i Alokacji Private Banking
- Zespołu Kredytów Private Banking
- Zespołu Wsparcia Biznesu Private Banking

Oferta Private Banking kierowana jest do trzech segmentów Klientów:

- Segment Affluent – klienci, którzy w krótkiej perspektywie (1 roku, 2 lat) pozyskają aktywa umożliwiające im osiągnięcie poziomu 1 mln EUR;
- Segment HNWI (High Net Worth Individuals) o środkach inwestycyjnych/ oczekiwaniach kredytowych w wysokości przekraczającej 1 mln EUR lub równowartość w innej walucie;
- Segment UHNWI (Ultra High Net Worth Individuals) – klienci o aktywach przekraczających 5 mln EUR.

W ramach Private Banking Bank oferuje swoim Klientom:

- Produkty depozytowe i inwestycyjne;
- Produkty kredytowe;
- Produkty związane z bieżącą obsługą oraz ze współpracą z międzynarodową siecią Fortis;

- Specjalne struktury prawno-podatkowe.

Produkty inwestycyjne

Bank oferuje następujące produkty inwestycyjne i depozytowe:

- Depozyty (złotowe i w walutach obcych, na różne okresy, z negocjowanym oprocentowaniem) w tym depozyty strukturyzowane,
- Wybór krajowych i zagranicznych funduszy inwestycyjnych;
- Oferty zarządzania aktywami Fortis Private Investments Polska S.A. obejmujące portfele modelowe i indywidualne strategie inwestycyjne;
- Produkty strukturyzowane.

Oprócz oferty produktów inwestycyjnych dostępne są również produkty ubezpieczeniowo-inwestycyjne (aktywnie zarządzane portfele wyselekcjonowanych funduszy inwestycyjnych sprzedawanych na polskim rynku, połączone z ubezpieczeniem);

Produkty Kredytowe

Wśród produktów kredytowych Bank oferuje kredyty hipoteczne, kredyty lombardowe oraz inne rodzaje kredytów dostosowane do indywidualnych potrzeb Klienta.

Produkty związane z bieżącą obsługą

Klienci Private Banking mają dostęp między innymi do:

- Rachunków złotych i w głównych walutach wymiennalnych;
- Kart płatniczych i kredytowych (Visa, American Express);
- Systemu bankowości internetowej Pl@net;
- Transakcji wymiany walut.

Specjalistyczne struktury prawno-podatkowe

Struktury te oferowane we współpracy z Fortis Intertrust służą ochronie aktywów, optymalizacji podatkowej i uregulowaniu kwestii dziedziczenia.

Rozwój usług bankowych dla segmentu Private Banking

Bank dedykuje swoją ofertę Klientom posiadającym aktywa o wartości 1 mln EUR. We współpracy z Fortis w bankowości prywatnej na świecie, m.in. w Szwajcarii, Luksemburgu, Monaco, Londynie, Dubaju, Singapurze czy Guernsey oferuje im fundusze inwestujące w nietypowe rynki lub sektory. W ramach obsługi w Polsce Klienci mają dostęp m.in. do oferty zarządzania aktywami Fortis Private Investments Polska S.A. obejmujące portfele modelowe i indywidualne strategie inwestycyjne.

W raportowanym okresie Pion Bankowości Prywatnej rozwijał swój zespół i we współpracy z Pionem Rozwoju Usług Bankowych i Zarządzania Projektami oraz Departamentem Rozwoju Linii Biznesowej CB i PB prowadził projekty mające na celu wprowadzenie nowych produktów zarówno kredytowych i inwestycyjnych.

D. Rynki finansowe

Oferta produktów i usług segmentu Rynki Finansowe

Segment Rynki Finansowe (ang. GMK, Global Markets, Pion GMK) oferuje Klientom Commercial Banking, Retail Banking oraz Private Banking produkty rynków finansowych. Pion GMK specjalizuje się również w obsłudze innych banków i instytucji finansowych oraz zarządza płynnością Banku.

W ramach segmentu Rynki Finansowe Bank oferuje swoim Klientom transakcje wymiany walut, a także transakcje zmierzające do zabezpieczenia ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.

Transakcje walutowe obejmują w szczególności:

- Transakcje spot;
- Transakcje terminowe Forward;
- Opcje walutowe;
- Struktury zerokosztowe.

Wśród transakcji związanych z ryzykiem stopy procentowej wyróżnia się:

- Transakcje Forward Rate Agreement (FRA) - transakcje terminowe na stopę procentową
- Transakcje Interest Rate Swap (IRS) – transakcje zamiany oprocentowania pasywów lub aktywów ze zmiennego na stałe lub odwrotnie
- Interest Rate Options (IRO) - CAP / FLOOR - opcje na stopę procentową
- Currency Interest Rate Swap (CIRS) – transakcje zamiany waluty aktywów lub pasywów wraz z zamianą oprocentowania zmiennego na stałe lub odwrotnie

W ramach lokowania nadwyżek dla Klientów Banku dostępne są następujące produkty:

- Bony skarbowe na rynku pierwotnym i wtórnym; transakcje typu "buy sell back" i "sell buy back"
- Obligacje Skarbu Państwa.

Pion GMK wprowadził do oferty usługę pośredniczenia w handlu prawami do emisji dwutlenku węgla. Transakcje przeprowadzane są we współpracy z belgijskim Fortis Bankiem Bruksela. Oferta handlu uprawnieniami kierowana jest do firm, które mają nadwyżkę lub niedobór praw do emisji dwutlenku węgla i chcą zbilansować faktyczne rozmiary jego emisji z wielkością bieżącej produkcji. Bank oferuje również kompleksową ofertę w zakresie obrotu emisjami - pomaga znaleźć kontrahenta i doradza jak przeprowadzić transakcję, a także oferuje analizy rynku związane z tymi instrumentami.

Rozwój usług bankowych dla segmentu Rynki Finansowe

W analizowanym okresie Bank wyodrębnił Pion Rynków Finansowych, w ramach którego funkcjonują Departament Skarbu oraz Departamenty odpowiedzialne za sprzedaż instrumentów finansowych dla klientów Retail Banking oraz Commercial Banking.

W roku 2008 Fortis Bank rozszerzył swoją ofertę o produkty, które zabezpieczą ceny indeksów nośników energii i paliw. Nowe produkty mają obniżyć ryzyko zmienności cen paliw płynnych takich jak benzyna, olej opałowy czy olej napędowy, których ceny zależne są od notowań światowych.

E. Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów

Podstawowe zmienne stopy procentowe stosowane w Banku dla kredytów oparte są na stopie procentowej LIBOR lub EURIBOR dla kredytów walutowych oraz WIBOR dla kredytów złotówkowych. Stosowane są również stopy stałe, które nie podlegają zmianie w okresie obowiązywania umowy.

W I półroczu 2008 roku Rada Polityki Pieniężnej podniosła poziom oficjalnych stóp procentowych NBP o 100 punktów bazowych, a następnie w II półroczu 2008 obniżyła je o 100 punktów bazowych.

Reagując na sytuację na rynku pieniężnym, Bank modyfikował odpowiednio oprocentowanie lokat i kredytów prowadzonych w walucie EUR i USD.

W 2008 roku średnie nominalne oprocentowanie depozytów bieżących i terminowych wynosiło dla:

- depozytów w złotówkach – 4,69%;
- depozytów walutowych – 2,45%.

Średnie nominalne oprocentowanie dla kredytów łącznie w sytuacji normalnej i nieregularnej w podziale na waluty wynosiło:

- kredytów w PLN – 7,57%;
- kredytów w EUR – 5,77%;
- kredytów w USD – 4,68%;
- kredytów w CHF – 3,98%.

Dla porównania w 2007 roku średnie nominalne oprocentowanie depozytów bieżących i terminowych wynosiło dla:

- depozytów w złotówkach – 2,93%;
- depozytów walutowych – 2,64%.

Średnie nominalne oprocentowanie dla kredytów łącznie w sytuacji normalnej i nieregularnej w podziale na waluty wynosiło:

- kredytów w PLN – 6,12%;
- kredytów w EUR – 5,48%;
- kredytów w USD – 6,99%;
- kredytów w CHF – 3,78%.

F. Usługi powiernicze

Bank świadczy usługi powiernicze polegające na prowadzeniu rachunków papierów wartościowych, przechowywaniu aktywów klientów, rozliczaniu transakcji zawieranych na rynkach krajowych i zagranicznych. Działalność powiernicza prowadzona jest na mocy Decyzji Komisji Papierów Wartościowych i Giełd z dnia 14 lipca 2000 roku (KPWiG-4042-2/2000), w ramach wydzielonego ze struktur Banku Zespołu Usług Powierniczych.

Od 2005 roku Bank wykonuje obowiązki Depozytariusza dla dwóch subfunduszy otwartego funduszu inwestycyjnego FORTIS FIO utworzonego przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Skarbiec SA. W ramach Banku funkcję Depozytariusza pełni Zespół Usług Powierniczych. Do głównych zadań Depozytariusza należy: prowadzenie rejestru aktywów Fortis FIO, kontrola wyceny wartości netto aktywów subfunduszy i wartości jednostki uczestnictwa oraz kontrola czynności faktycznych i prawnych podejmowanych przez Fortis FIO pod kątem ich zgodności ze Statutem oraz przepisami prawa.

W związku z pełnieniem przez Bank obowiązków Agenta Serwisowego i Agenta Płatności na rzecz zagranicznych funduszy inwestycyjnych Fortis L Fix, Fortis L Fund zarządzanych przez Fortis

Investment Management w Luksemburgu, Zespół Usług Powierniczych koordynuje proces dystrybucji tytułów uczestnictwa w Polsce. Na koniec grudnia 2008 roku oferowano 32 subfunduszy wchodzących w skład funduszu Fortis L Fund.

G. Operacje na rynku pieniężnym i rynku papierów dłużnych

Aktywność Banku na rynku pieniężnym i rynku papierów dłużnych podzielić można na trzy kategorie:

- aktywność wynikająca z zarządzania płynnością;
- aktywność wynikająca z zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- aktywność wynikająca z polityki inwestycyjnej Banku, dotyczącej środków pochodzących z kapitału.

Za zarządzanie płynnością Banku i ryzykiem stopy procentowej na poziomie operacyjnym odpowiada Departament Skarbu (linia biznesowa Rynki Finansowe). Dotyczy to zarówno zapewniania środków na finansowanie aktywów Banku, jak również inwestowania nadwyżek finansowych. Departament Skarbu wykorzystuje w tym celu lokaty i depozyty na rynku międzybankowym, transakcje wymiany walut (FX SWAP), jak również inwestycje w bony skarbowe, obligacje Skarbu Państwa i bony pieniężne NBP.

Polityka inwestycyjna Banku jest ustalana przez Komitet Ryzyka i Zarządzania Aktywami i Pasywami. Kapitał jest inwestowany przede wszystkim w papiery dłużne, emitowane przez Skarb Państwa lub NBP.

W swojej ofercie Bank posiada transakcje pochodne, umożliwiające zabezpieczenie przed ryzykiem stóp procentowych lub zmianami kursów walut: Forward Rate Agreement (FRA), Interest Rate Swap (IRS), Overnight Interest Swap (OIS) oraz opcje walutowe i opcje na stopy procentowe typu europejskiego. Do oferty Banku wprowadzono obsługę amerykańskich opcji FX, opcji barierowych, oraz azjatyckich opcji Average Rate Options. Transakcje te oferowane są klientom prowadzącym działalność gospodarczą.

Ponadto w 2008 roku oferta Banku została poszerzona o depozyty ustrukturyzowane stanowiące połączenie depozytu z instrumentem pochodnym.

H. Działalność rozliczeniowa Banku

W ramach rozliczeń krajowych i zagranicznych, firmy obsługiwane przez Bank korzystają z następujących usług:

- płatności zagraniczne: obsługa zleceń wysłanych i otrzymanych w walutach wymiernalnych i w złotych;
- przelewy SEPA
- przelewy krajowe;
- polecenie zapłaty;
- bieżąca wymiana walut;
- transakcje terminowe typu forward;
- prowadzenie rachunków papierów wartościowych;
- obsługa akredytyw dokumentowych importowych i eksportowych;
- dyskonta akredytyw eksportowych;
- inkaso czeków innych banków;

- inkaso czeków ciągniętych na banki zagraniczne;
- inkaso dokumentowe.

Obecnie rozliczenia płatności krajowych w złotych wysyłanych do banków krajowych realizowane są wyłącznie w formie elektronicznej poprzez systemy ELIXIR oraz SORBNET.

Dla krajowych płatności w euro od marca 2005 roku uruchomiono w Polsce systemy EuroELIXIR i SORBNET-Euro. Ich funkcjonalność została, począwszy od 30 maja 2005, wzbogacona o zlecenia transgraniczne. Bank od początku, tj. od marca 2005 jest uczestnikiem systemu EuroELIXIR dla zleceń krajowych oraz obsługuje zlecenia otrzymane za pośrednictwem systemu SORBNET-Euro. Natomiast dla transakcji transgranicznych jest uczestnikiem systemu STEP2 od sierpnia 2004r. Od 28 lutego 2008 roku Fortis Bank Polska S.A. udostępnia swoim klientom usługę polecenia przelewu SEPA (w zakresie przelewów przychodzących i wychodzących).

Od lipca 2005 roku w Fortis Bank Polska S.A. funkcjonuje centrum rozliczeniowe (Zespół Międzynarodowych Usług Rozliczeniowych) będące zapleczem „operacyjnym” dla zagranicznych placówek Fortis Bank SA/NV w Europie. Obecnie centrum rozliczeniowe realizuje następujące usługi dla nowo otwartych centrów biznesowych (Business Centers):

- rozliczanie przychodzących i wychodzących przelewów krajowych (krajowych z punktu widzenia obsługiwanego BC - Business Center) w lokalnych walutach przy użyciu lokalnych systemów rozliczeniowych;
- rozliczanie przychodzących i wychodzących przelewów zagranicznych przy użyciu systemu SWIFT;
- rozliczanie wszelkiego typu transakcji zawartych przez lokalne departamenty skarbu w tym transakcji klientowskich oraz międzybankowych;
- uruchamianie kredytów udzielonych przez lokalne departamenty kredytów;
- wsparcie BC w pracy operacyjnej z klientami, np. obsługa reklamacji klientowskich, księgowanie opłat i prowizji, raportowanie oraz w procesach zapewnienia płynności na rachunkach nostro poszczególnych oddziałów.

Powyższe usługi świadczone są dla BC w Pradze, Budapeszcie i Wiedniu, Sztokholmie, Kopenhadze, Paryżu, Bukareszcie i Zurychu.

I. Współpraca z międzynarodowymi organizacjami finansowymi

Bank współpracuje z bankami zagranicznymi w zakresie wymiany walut, transakcji lokacyjnych, operacji na papierach wartościowych oraz transakcji banknotowych. Bank posiada rachunki w renomowanych bankach operujących w głównych centrach finansowych świata, prowadzi również rachunki loro w złotych dla banków zagranicznych. Współpraca z grupą Fortis oraz innymi czołowymi bankami pozwala na sprawne rozliczenia zarówno płatności realizowanych na zlecenie Klientów, jak również dyspozycji otrzymywanych z zagranicy.

Bank jest uczestnikiem międzynarodowej sieci łączności międzybankowej SWIFT, co umożliwia przyspieszenie realizacji płatności, a także ułatwia kontakty z bankami zagranicznymi i umożliwia wdrażanie szeregu nowych produktów związanych z obsługą transakcji międzynarodowych. Ponadto Bank nawiązał współpracę z EBA (European Banking Association), przystępując z dniem 9 sierpnia 2004 do uczestnictwa w europejskim systemie clearingowym STEP2.

W maju 2008 roku Bank przystąpił do systemu TARGET2 – paneuropejskiego systemu wysokokwotowych rozliczeń w euro realizowanych w czasie rzeczywistym. Bank został uczestnikiem pośrednim korzystając z pośrednictwa Narodowego Banku Polskiego.

IV. DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA

Fortis Bank w swoich przedsięwzięciach kieruje się zasadą odpowiedzialności społecznej, co w przełożeniu na działania oznacza wspieranie lokalnych społeczności poprzez aktywność filantropijną oraz promowanie wolontariatu pracowniczego.

Z myślą o społeczności, w której funkcjonuje w listopadzie 2006 roku powołał Fortis Foundation Polska (Fundację), poprzez którą Bank prowadzi obecnie przedsięwzięcia o charakterze charytatywnym., a w roku 2008 objął swoim mecenatem „Akademię Trzeciego Sektora” - projekt Fundacji dla Uniwersytetu Jagiellońskiego mający na celu profesjonalizację tego specyficznego sektora gospodarki.

W ramach promowania zaangażowania pracowniczego Bank kontynuuje również współpracę z Fundacją Wspólna Droga (United Way Polska). Pracownicy Banku uczestniczący w programie dobrowolnych odpisów od pensji, przekazują co miesiąc zadeklarowaną część wynagrodzenia na wybrany przez siebie cel społeczny, a bank do każdej przekazywanej złotówki dokłada kolejną, by w ten sposób podwoić datki zasilające Fundację Wspólna Droga. Pracownicy Banku mają też możliwość bezpośredniego zaangażowania w działania społeczne w ramach programów organizowanych przez Fundację.

Fortis Foundation Polska

1. Podstawowe informacje

Fundacja wpisana została do Krajowego Rejestru Sądowego Rejestru Stowarzyszeń, innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000270411 dnia 20 grudnia 2006 roku. Fundacja została wyposażona w fundusz założycielski w wysokości 40 000 PLN

2. Cele działania Fortis Foundation Polska

Celem działania Fundacji jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w szczególności wśród dzieci, młodzieży i osób starszych. Cele te są realizowane poprzez inicjowanie, wspieranie i realizowanie programów społecznych, udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego dla instytucji o zbieżnych celach, wspieranie aktywności społecznej pracowników grupy Fortis i angażowanie ich w działania Fundacji na zasadzie wolontariatu oraz promowanie idei dobroczynności.

To właśnie z myślą o pracownikach grupy Fortis został stworzony program pomagaj². Dzięki niemu Fundacja uwrażliwia pracowników na problemy społeczne i zachęca do podejmowania działań mających na celu udzielanie wsparcia i pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Angażuje pracowników w charakterze wolontariuszy do pomocy przy remontach świetlic, zaprasza do udziału w projektach edukacyjno-integracyjnych, a także proponuje konkursy grantowe na najlepsze projekty społeczne, których zwycięzcy samodzielnie realizują projekty ze środków Fundacji. Ponadto pracownicy wspierali Fundację w bieżącej działalności poprzez wystawianie pozytywnych rekomendacji wnioskami o dofinansowanie składane przez instytucje działające w ich środowisku lokalnym.

3. Współpraca strategiczna

Mając na uwadze możliwości i korzyści płynące z podjęcia współpracy z innymi instytucjami działającymi w oparciu o podobne cele statutowe w 2008 roku podpisane zostały umowy z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci oraz Fundacją Habitat for Humanity Poland.

20 marca 2008 roku podpisane zostało „Ramowe porozumienie o współpracy” z Zarządem Głównym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci (TPD). W ramach podpisanego porozumienia obie instytucje zobowiązały się do współpracy na obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci oraz młodzieży, ponadto Fundacja zadeklarowała objęcie swoim wsparciem Środowiskowych Ognisk Wychowawczych i Świetlic TPD w zakresie poprawy infrastruktury placówek oraz prowadzenia działań edukacyjnych na rzecz podopiecznych TPD. Takim programem edukacyjnym skierowanym do wychowanków ognisk i świetlic Towarzystwa Przyjaciół Dzieci jest szansa², poprzez który Fundacja stara się stwarzać młodym ludziom dobre warunki do rozwoju oraz realizacji własnych pasji i zainteresowań.

Mając na względzie efektywną współpracę na rzecz TPD, Fundacja Fortis dąży do zawiązywania koalicji ze stowarzyszeniami, które swoim know-how mogą wspomagać fundację w realizacji jej celów. 20 czerwca 2008 roku podpisana została „Umowa o wzajemnej współpracy” z Fundacją Habitat for Humanity Poland. Na mocy tego dokumentu Habitat for Humanity wspiera Fundację Fortis w realizacji programu szansa² poprzez współpracę w zakresie remontowania budynków Środowiskowych Ognisk Wychowawczych i Świetlic TPD.

4. Zrealizowane projekty

W ramach szansy² w 2008 roku zostały zrealizowane następujące projekty i przeprowadzone następujące działania:

Przeprowadzono dwie zbiórki darów rzeczowych wśród pracowników Fortis Banku. Zebrane dary przekazano dla TPD Piła i TPD Konin, a dalej na rzecz dzieci z regionów najbardziej zaniedbanych (projekt lokalny, czerwiec i wrzesień 2008);

„Futbolowe TorPeDy 2008/2009. ”Pod hasłem „sam nie szalej – podaj dalej” zachęcaliśmy dzieci do sportowej rywalizacji, gry w piłkę nożną. Zaproszenie do wspólnej przygody na boisku przyjęło 120 drużyn podwórkowych z TPD na terenie całej Polski. Półfinały i finały rozgrywek odbędą się w kwietniu 2009 roku w Ośrodku Przygotowań Olimpijskich w Spale. Zwycięski zespół pojedzie w nagrodę na wycieczkę do Holandii. (projekt ogólnopolski, wrzesień 2008-lipiec 2009);

„Uwolnij potęgę swojej pasji” to konkurs i dobra zabawa w jednym. Zadaniem dzieci było przygotowanie i opisanie własnego pomysłu na spędzenie wolnego czasu, rozwijania wspólnych pasji. Z 43 nadesłanych wybranych zostało 10 najlepszych pomysłów na to, jak rozwijać zainteresowania i zdobywać nowe umiejętności, które nagrodzono grantem w wysokości 5 tysięcy złotych każdy. Zwycięzcy wezmą również udział w uroczystej gali finałowej w Krakowie, gdzie zwycięskie drużyny zaprezentują swoje umiejętności, nabyte dzięki przyznanym grantom (projekt ogólnopolski, wrzesień 2008-maj 2009);

Akcją „Biegasz – pomagasz!” Fundacja Fortis przyłączyła się do katowickiego półmaratonu „4Energy” sponsorowanego przez Fortis. Za każdego startującego Fundacja przekazała 10 zł na rzecz Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w regionie śląskim. Łączna kwota 13,200 złotych została przeznaczona na remont dwóch świetlic – w Bytomiu oraz w Pszczynie, w których dzieci na co dzień spędzają czas po szkole (projekt lokalny, wrzesień 2008);

Fundacja wydała kalendarz ekologiczny, w którym wykorzystano prace dzieci wyróżnione w przeprowadzonym przez TPD konkursie „Dbam o piękno mego domu - Ziemi”. Celem kalendarza było zwrócenie uwagi interesariuszy na TPD, ogólnopolską instytucję z 90 letnim stażem w zakresie działalności na rzecz pomocy dzieciom zagrożonym nieprzystosowaniem społecznym, z rodzin bezrobotnych i patologicznych. Jubileusz 90-lecia powstania TPD obchodzony w tym roku stanowił przyczynek do tego projektu. Kalendarz trafił jako noworoczny prezent do każdej świetlicy TPD w Polsce oraz placówek Fortis Banku. Ekowydanie dotyczy nie tylko surowców, z jakich został wykonany, ale również wskazówek i przesłań, jakie niesie ze sobą na każdy miesiąc w roku (projekt ogólnopolski, listopad 2008);

Wśród podopiecznych ze świetlic TPD funkcjonujących na te terenie Krakowa ogłoszony został konkurs na zimową kartkę świąteczną. Wybrane prace nagrodzono oraz wykorzystano do produkcji kartek świątecznych. Kartki wysyłane do kontrahentów Fundacji i TPD miały na celu propagowanie idei Fundacji oraz stanowiły wsparcie TPD w jego działalności (projekt lokalny, listopad 2008).

Fundacja wspiera także placówki opiekuńczo-wychowawcze poprzez dotacje bezpośrednie mające na celu podniesienie standardów ich funkcjonowania, czy też poprzez dofinansowanie zakupu wyposażenia. W 2008 roku Fundacja Fortis pomogła w wyremontowaniu i doposażeniu 12 placówek TPD na łączną kwotę blisko 120.000 złotych.

W sumie na całość działań nakierowanych na pomoc dla TPD Fundacja przekazała ponad 330.000 złotych.

W ramach programu pomagaj² w 2008 roku zostały przeprowadzone następujące działania:

- Dwie edycje projektu „Czas na las” realizowanego we współpracy z Fundacją Aeris Futuro realizowanego wg formuły wyjazdów integracyjno – edukacyjnych. Wzorem roku ubiegłego akcją sadzenia drzew przeprowadzono z udziałem pracowników Fortis Banku oraz dzieci ze świetlic środowiskowych TPD. W wyniku akcji w gminie Staroźreby w woj. Mazowieckim zostało zasadzonych 415 drzew. Poza działaniem na rzecz środowiska w postaci neutralizacji emisji dwutlenku węgla (sadzenie drzewek) spowodowanych działalnością banku akcja miała na celu edukację ekologiczną (konkursy i zabawy ekologiczne) i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci (turniej piłkarski, wspólne malowanie figurek) (projekt lokalny, maj 2008);
- „Fortis Grant Prix” - program grantowy, który został stworzony z myślą o pracownikach grupy Fortis, którzy są wrażliwi na problemy innych ludzi i chcieliby im w jakiś sposób pomagać. Autorzy najlepszych projektów społecznych otrzymali środki finansowe na ich realizację. Przyznano 5 grantów w konkursie w dwu kategoriach: grupowej i indywidualnej. Części wygrywających udało się zaangażować do swoich projektów lokalny biznes, klientów Fortisu oraz samych beneficjentów (projekt ogólnopolski, czerwiec 2008);
- Pod hasłem „pomagaj² dla dzieciaków z Augustiańskiej” został przeprowadzony remont jednej z krakowskich świetlic TPD. Projekt zrealizowano dzięki współpracy kilku instytucji oraz wolontariuszy. Za organizację prac remontowych odpowiedzialny był Habitat for Humanity Poland; wsparcia finansowego udzieliła Fortis Foundation Polska, która jednocześnie zaangażowała do prac pracowników Fortis Banku. Nad całością czuwał fachowiec. W prace zaangażowało się 39 osób – pracownicy Fortis Banku wraz z bliskimi, a także wychowawcy ze świetlicy i rodzice dzieci (projekt lokalny, październik 2008);
- MIKOWhy not? – konkurs grantowy na projekt społeczny dla pracowników grupy Fortis. Części wygrywających udało się zaangażować do swoich projektów lokalny biznes, klientów Fortisu oraz beneficjentów.

Na działania w ramach programu pomagaj² Fundacja przeznaczyła blisko 80.000 złotych.

5. Przyznane dofinansowanie na rzecz innych instytucji

Fundacja w ramach swoich działań przekazuje środki na realizację projektów społecznych przygotowywanych przez inne instytucje. W roku 2008 na posiedzeniach Zarządu Fundacji, które odbyły się w styczniu, marcu, maju, lipcu, wrześniu i grudniu Fundacja przekazała blisko 140 000 złotych.

6. Podsumowanie wydatków w 2008 roku

Ogółem w 2008 roku Fundacja przeznaczyła ponad 550 000 złotych na realizację swoich zadań statutowych. Na działania operacyjne i bieżącą działalność wydatkowano kwotę blisko 75.000 złotych.

Akademia Trzeciego Sektora

Fortis Bank Polska objął swoim mecenatem „Akademię Trzeciego Sektora” (ATS), projekt Fundacji dla Uniwersytetu Jagiellońskiego, mający na celu podniesienie kwalifikacji osób pracujących lub zamierzających działać na rzecz trzeciego sektora.

ATS to projekt szkoleniowy skierowany do pracowników i wolontariuszy organizacji pozarządowych, prowadzących działalność i mających siedzibę na terenie Polski. Projekt powstał w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłaszane przez organizacje pozarządowe współpracujące z Małopolskim Centrum Wolontariatu.

Szkolenia i warsztaty ATS odbywają się w Krakowie według harmonogramu zajęć dostępnego na stronie www.wolontariat.info.pl. Uczestnicy zajęć organizowanych w ramach Akademii szkolą się w max. 20 osobowych grupach, aby szkolenie było efektywne. Osoby te mogą uczestniczyć w szkoleniach z zakresu:

pozyskiwania funduszy,

zagadnień prawno – formalne i finansowe związanych z funkcjonowaniem organizacji pozarządowej, budowaniem wizerunku organizacji, promocją, współpracą z mediami

budowaniem relacji z innymi sektorami, współpracą z administracją publiczną oraz zarządzaniem programami organizacji

zarządzania projektami

doskonalenia umiejętności interpersonalnych.

Ponadto w ramach projektu prowadzone jest doradztwo dla uczestników projektu – każdy z nich będzie mógł skorzystać z 2 godzin indywidualnych konsultacji z trenerem z zakresu tematyki podejmowanej na szkoleniach.

Na podstawie materiałów szkoleniowych dla uczestników szkolenia przygotowana zostanie publikacja w formie elektronicznej, z której będą mogli skorzystać wszyscy zainteresowani przedstawiciele instytucji pozarządowych. W ten sposób krąg beneficjentów zostanie powiększony o kolejne osoby, do których przesłane zostaną materiały edukacyjne.

Uczestnictwo w ATS stwarza także możliwość wzięcia udziału w konkursie grantowym Fortis Foundation Polska uruchomionym specjalnie dla bezpośrednich beneficjentów Akademii. Zadanie konkursowe dotyczyć będzie opracowania projektu społecznego z zakresu działań zapobiegających

wykluczeniu społecznemu dzieci, młodzieży i osób starszych. Najlepszy projekt zostanie nagrodzony grantem w wysokości 20 000 PLN z przeznaczeniem na realizację projektu.

Projekt jest w trakcie realizacji, niemniej jednak przy uruchomieniu projektu zakładano, iż w ramach projektu w okresie od października 2008 do maja 2009 zostanie przeszkolonych min. 100 pracowników i wolontariuszy zakwalifikowanych do projektu. Jednak w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłaszane przez organizacje uruchomione zostały dodatkowe grupy szkoleniowe. W okresie od listopada do grudnia 2008 r. w ramach Akademii przeszkolono 140 osób oraz przeprowadzono 184h dydaktycznych. Organizatorzy szacują, iż do końca maja 2009 r. przeszkolonych zostanie w ramach ATS ponad 300 osób.

V. PRYZNANE NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

W lutym 2008 roku Fortis Bank Polska SA został wyróżniony przez Związek Banków Polskich za zaangażowanie w budowę Jednolitego Obszaru Płatności w Euro – SEPA (ang. Single Euro Payments Area). Fortis Bank był jednym z pierwszych banków, który wprowadził system SEPA. Związek docenił bank za wkład w rozwój SEPA w Polsce, ale i otwartość na zmiany i innowacje.

"Najlepszy projekt informatyczny w instytucjach finansowych 2007" – to wyróżnienie przyznane bankowi w konkursie organizowanym przez Gazetę Bankową. W kategorii bankowość elektroniczna i e-finance nagrodzony został system bankowości internetowej PI@net; uznanie jurorów zdobyła kompleksowość projektu. Wyróżnione zostały zarówno funkcjonalności dla klientów indywidualnych – PI@net, jak i korporacyjnych, czyli BiznesPI@net.

W drugiej połowie roku Fortis Bank zmodyfikował swoją ofertę dla małych i średnich przedsiębiorstw; wprowadził „Pakiet Profesjonalista” i zmienił formułę trzech pozostałych. Nowy pakiet dobrze oceniony został przez redakcję miesięcznika Forbes, która już po raz trzeci wybrała najlepsze banki dla małych i średnich firm. Redakcja uznała, że dobry rachunek dla firm powinien być niedrogi, mieć wysokie oprocentowanie i zapewniać szybki dostęp do taniego kredytu. Zdecydowała jednocześnie, że kryteria te najlepiej spełnia oferta Fortis Banku i Banku Millennium.

VI. ANALIZA WYNIKÓW FINANSOWYCH GRUPY KAPITAŁOWEJ FORTIS BANK POLSKA SA W 2008 ROKU

A. Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Dynamika wybranych wielkości skonsolidowanego rachunku zysków i strat (w tys. PLN)

Skonsolidowany zysków i strat (w tys. PLN)	01.01.2008 -31.12.2008	01.01.2007* -31.12.2007	Dynamika 31.12.2008- 31.12.2007 (w %)
Wynik z tytułu odsetek	395 922	289 033	37%
Wynik z tytułu prowizji	178 471	139 549	28%
Dywidendy i inne przychody z tytułu inwestycji	-	3 400	-100%
Wynik na operacjach instrumentami finansowymi przeznaczonymi do obrotu	-54 541	140 169	-139%
Wynik na operacjach aktywami finansowymi dostępnymi do sprzedaży	-3 233	-2 723	-19%
Wynik na transakcjach zabezpieczających	257	-126	304%
Pozostałe przychody	14 914	10 987	36%
Razem przychody netto	531 790	580 289	-8%
Koszty osobowe	-181 958	-160 198	14%
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	-38 470	-25 257	52%
Pozostałe koszty	-145 612	-138 918	5%
Odpisy netto z tytułu utraty wartości	-62 776	-41 309	52%
Zysk brutto	102 974	214 607	-52%
Podatek dochodowy	-24 478	-37 013	-34%
Zysk netto	78 496	177 594	-56%

*Za rok 2007 zostały zaprezentowane jednostkowe dane Fortis Bank Polska SA.

W strukturze rachunku zysków i strat dominującą pozycją jest wynik z tytułu odsetek, który na dzień 31 grudnia 2008 roku osiągnął poziom 395 922 tys. PLN i był wyższy od wyniku osiągniętego w 2007 roku o 37%, tj. o wartość 106 889 tys. PLN. Wysokie wyniki z tytułu odsetek odzwierciedlają rosnące salda. Średnie wolumeny kredytów przyrosły w analizowanym okresie o 41%. W tym samym czasie średnie wolumeny depozytów przyrosły o 31% mimo spadku średnich miesięcznych sald odnotowanego w ostatnim kwartale 2008 roku.

Znaczącą pozycją dochodów był wynik z tytułu prowizji. Na koniec grudnia 2008 roku Grupa uzyskała

wynik z tytułu prowizji w kwocie 178 471 tys. PLN, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 28%. Wynik ten odzwierciedla wzrost liczby aktywnych klientów linii biznesowych z 54,215 na koniec grudnia 2007 do 56,561 na koniec grudnia 2008 oraz wzrost liczby operacji przeprowadzanych przez Klientów Banku.

Przykładowe przyrosty prezentujemy poniżej:

- liczba rachunków bieżących – wzrost o 9%
- średnia liczba aktywnych umów kredytowych – wzrost o 11%
- liczba standardowych przelewów zagranicznych (wychodzących i przychodzących) – wzrost o 8%
- wzrost liczby wszystkich transakcji kartowych (wykonanych kartami Electron, Charge i Credit) – wzrost o 9%

Klienci Banku coraz chętniej korzystają z EKD (elektronicznych kanałów dystrybucji), czego dowodzą następujące przyrosty:

- średnia liczba użytkowników systemów Pl@net i Business Pl@net – wzrost o 36%,
- liczba przelewów wykonywanych via EKD plus 21%.

Na koniec 2008 roku Grupa zanotowała stratę na operacjach instrumentami finansowymi przeznaczonymi do obrotu w wysokości 54 541 tys. PLN (w porównaniu do wyniku na koniec grudnia 2007 roku oznacza to spadek o 194 710 tys. PLN lub 139%). Przyczyną spadku była negatywna korekta wartości godziwej transakcji opcyjnych zawartych z klientami Grupy. Wycena instrumentów pochodnych została skorygowana z tego tytułu o 208 627 tys. PLN (w tym o 104 319 tys. PLN skorygowana została wartość niezapadłych instrumentów pochodnych i o 104 308 tys. PLN - wartość zapadłych instrumentów pochodnych). Wynik na instrumentach pochodnych wyniósł -164 067 tys. PLN na koniec grudnia 2008 i zmniejszył się w porównaniu do roku ubiegłego o 176 566 tys. PLN. Wynik z operacji wymiany walut w kwocie 111 332 tys. PLN zmniejszył się o 14% w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Przychody netto

Negatywny wynik na operacjach instrumentami finansowymi przeznaczonymi do obrotu spowodował spadek przychodów netto Grupy z 580 289 tys. PLN na koniec grudnia 2007 roku do 531 790 tys. PLN na koniec grudnia 2008 roku (spadek o 8%). W pozostałych pozycjach składających się na przychody netto, Grupa odnotowała wzrosty.

Grupa osiągnęła wzrost przychodów z tytułu odsetek o 66 %. Pozycja ta wyniosła 1 005 093 tys. PLN na koniec grudnia 2008 roku w porównaniu do 606 041 tys. PLN w 2007 roku.

Głównym źródłem przychodów odsetkowych były kredyty i pożyczki, inwestycje, oraz lokaty w innych bankach i środki pieniężne.

Na przychody odsetkowe składają się głównie odsetki z tytułu:

- Należności od klientów: 854 400 tys. PLN w porównaniu do 530 974 tys. PLN w 2007 roku,
- Należności od banków: 14 747 tys. PLN w porównaniu do 12 500 tys. PLN w 2007 roku,
- Inwestycje: 65 746 tys. PLN w porównaniu do 22 972 tys. PLN w 2007 roku .

Koszty z tytułu odsetek wzrosły o 92%: z 317 008 tys. PLN na koniec grudnia 2007 do kwoty 609 171 tys. PLN na koniec grudnia 2008. Na koszty odsetkowe składają się w szczególności odsetki z tytułu:

- Zobowiązań wobec banków: -259 831 tys. PLN w porównaniu do -157 942 tys. PLN w 2007 roku ,
- Zobowiązań wobec klientów: -327 973 tys. PLN w porównaniu do -149 777 tys. PLN w 2007 roku .

Przychody odsetkowe

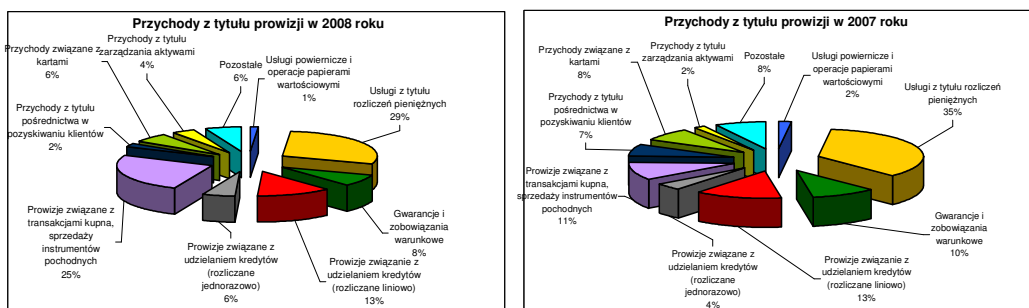
Przychody z tytułu odsetek (w tys. PLN)	1.01.2008 – 31.12.2008	1.01.2007 – 31.12.2007
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	62 393	32 730
Należności od banków	14 747	12 500
Inwestycje dostępne do sprzedaży	65 746	22 972
Należności od klientów	854 400	530 974
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	7 807	6 865
Razem przychody z tytułu odsetek	1 005 093	606 041

Bank osiągnął wzrost przychodów z tytułu prowizji o 27 %. Pozycja ta wyniosła 190 847 tys. PLN w 2008 roku w porównaniu do 150 023 tys. w 2007 roku.

Głównym źródłem przychodów z tytułu prowizji były prowizje dotyczące usług rozliczeniowych, prowizje związane z transakcjami kupna, sprzedaży instrumentów pochodnych oraz prowizje związane z udzielaniem kredytów.

Na przychody z tytułu prowizji składają się głównie:

- prowizje i opłaty z usług z tytułu rozliczeń pieniężnych: 55 488 tys. PLN w porównaniu do 53 324 tys. PLN na koniec 2007 roku (wzrost o 4%);
- prowizje związane z transakcjami kupna, sprzedaży instrumentów pochodnych: 48 395 tys. PLN w porównaniu do 15 792 tys. PLN na koniec 2007 roku (wzrost o 206%);
- prowizje związane z udzielaniem kredytów: 34 898 tys. PLN w porównaniu do 26 347 tys. PLN na koniec 2007 roku (wzrost o 32%);
- przychody z tytułu transakcji kartami: 11 687 tys. PLN w porównaniu do 11 732 tys. PLN na koniec 2007 roku (na poziomie ubiegłego roku).

Na koszty z tytułu prowizji składają się w szczególności:

- koszty związane z kartami: -4 975 tys. PLN w porównaniu do -4 087 tys. PLN na koniec 2007 roku (wzrost o 22%);
- koszty prowizji od operacji gotówkowych: -3 193 tys. PLN w porównaniu do -3 062 tys. PLN na koniec 2007 roku (wzrost o 4%);
- koszty prowizji z tytułu rozliczeń: -1 135 tys. PLN w porównaniu do -1 431 tys. PLN na koniec 2007 roku (spadek o 21%).

Koszty z tytułu prowizji wyniosły 12 376 tys. PLN w 2008 roku, tj. były o 18 % wyższe niż w roku poprzednim, gdy wynosiły 10 474 tys. PLN.

Struktura przychodów netto w 2008 roku i w 2007 roku

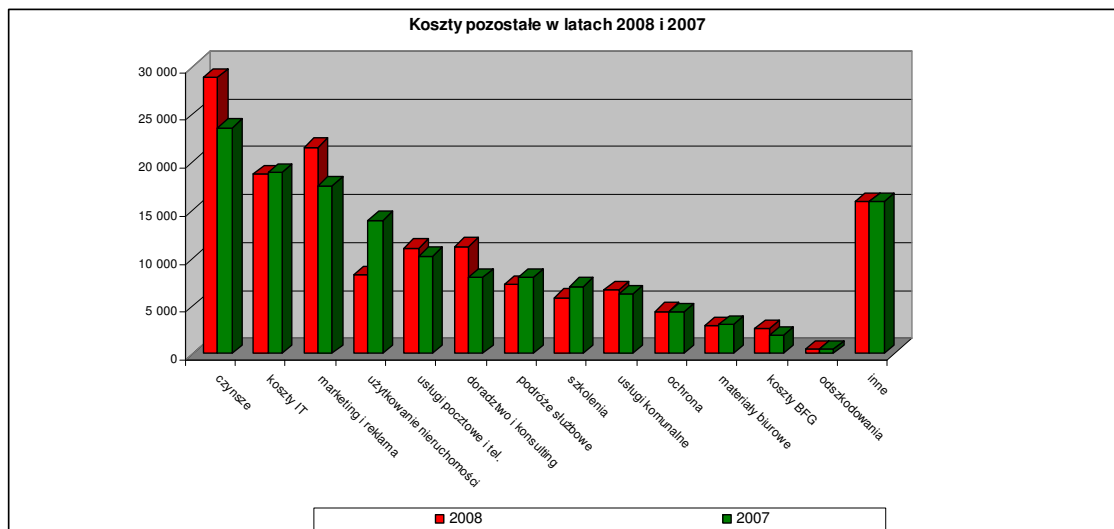
	31.12.2008	31.12.2007
Wynik z tyt. Odsetek	74%	50%
Wynik z tyt. Prowizji	34%	24%
Dywidendy i inne przychody z tytułu inwestycji	-	0,5%
Wynik na operacjach instrumentami finansowymi przeznaczonymi do obrotu	-10%	24%
Wynik na operacjach instrumentami finansowymi dostępnymi do sprzedaży	-1%	-0,5%
Wynik na transakcjach zabezpieczających	-	-
Pozostałe przychody	3%	2%
Razem	100%	100 %

Koszty osobowe i pozostałe koszty administracyjne

Koszty osobowe Grupy na koniec grudnia 2008 roku wyniosły 181 958 tys. PLN i były wyższe o 14% od poniesionych na koniec grudnia roku ubiegłego, gdy wynosiły 160 198 tys. PLN. Wyższy poziom kosztów wynikał głównie ze wzrostu zatrudnienia (średnie liczba etatów w 2008 roku była o 8% wyższa od średniej liczby etatów w 2007 roku) oraz wzrostu wartości wynagrodzeń pracowników, spowodowanym wzrostem płac w gospodarce.

Koszty amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych wyniosły 38 470 tys. PLN i były wyższe o 52% niż w 2007 roku.

Pozostałe koszty Grupy wyniosły 145 612 tys. PLN i były wyższe o 5% od poniesionych w 2007 roku, gdy wynosiły 138 918 tys. PLN. Główne pozycje pozostałych kosztów to czynsze (28 837 tys. PLN), marketing i reklama (21 536 tys. PLN), technologie i systemy IT (18 706 tys. PLN).

W 2008 roku znacznie wzrosły odpisy netto z tytułu utraty wartości - do wysokości -62 776 tys. PLN, co stanowiło wzrost o 52% (21 467 tys. PLN) w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Zysk

Niższy od oczekiwanego poziom zysku netto za rok 2008 jest efektem wyników finansowych w IV kwartale 2008, znacznie odbiegających od realizowanych w trzech pierwszych kwartałach bieżącego roku. Pogarszająca się sytuacja na rynkach finansowych i słabnący złoty spowodowały, że część klientów, z którymi Grupa zawarła zabezpieczające kontrakty walutowe nie będzie w stanie wywiązać się ze zobowiązań wynikających z transakcji instrumentami pochodnymi. Negatywna wycena z tytułu instrumentów pochodnych spowodowały, że w IV kwartale 2008 Grupa Fortis Bank Polska SA zanotowała stratę netto w wysokości 105 milionów złotych.

W całym 2008 roku Grupa osiągnęła zysk brutto w wysokości 102 974 tys. PLN, tj. o 52% niższy niż w 2007 roku. Obowiązkowe zmniejszenia zysku brutto kształtowały się na poziomie 24 478 tys. PLN.

Osiągnięty przez Grupę zysk netto wyniósł 78 496 tys. PLN i był niższy o 99 098 tys. PLN, tj. o 56% w stosunku do zysku osiągniętego w 2007 roku.

B. Bilans

Skonsolidowany bilans

Suma bilansowa Grupy na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniosła 19 869 004 tys. PLN i była wyższa od stanu na koniec grudnia poprzedniego roku o 5 657 990 tys. PLN, tj. o 40%.

Struktura i dynamika wybranych wielkości bilansowych (w tys. PLN)

Wielkości bilansowe	31.12.2008	Struktura	31.12.2007	Struktura	Dynamika 31.12.2008-31.12.2007 (w %)
AKTYWA					
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 494 888	7,5%	710 793	5,0%	110,3%
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 372 145	6,9%	253 301	1,8%	441,7%
Należności od banków	606 373	3,1%	1 084 283	7,6%	-44,1%
Należności od klientów	14 823 117	74,6%	11 195 867	78,8%	32,4%
Inwestycje – dostępne do sprzedaży	1 200 836	6,0%	603 235	4,2%	99,1%
Rzeczowy majątek trwały	113 258	0,6%	113 816	0,8%	-0,5%
Wartości niematerialne	26 000	0,1%	22 287	0,2%	16,7%
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	96 717	0,5%	33 873	0,2%	185,5%
Pozostałe aktywa	135 670	0,7%	193 559	1,4%	-29,9%

PASYWA					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	961 601	4,8%	201 381	1,4%	377,5%
Zobowiązania wobec banków	7 554 483	38,0%	5 895 545	41,5%	28,1%
Zobowiązania wobec klientów	9 289 144	46,8%	6 307 428	44,4%	47,3%
Bieżące zobowiązania podatkowe	57 061	0,3%	26 601	0,2%	114,5%
Zobowiązania podporządkowane	417 240	2,1%	358 200	2,5%	16,5%
Pozostałe zobowiązania	354 679	1,8%	251 929	1,8%	40,8%
Rezerwy	16 874	0,1%	15 974	-0,1%	5,6%
Razem kapitały własne	1 217 922	6,1%	1 153 956	8,1%	5,5%

Podstawową pozycję w strukturze aktywów stanowią należności od klientów, które wykazały też największy przyrost w ujęciu wartościowym: o 3 627 250 tys. PLN, tj. o 32% w porównaniu do końca grudnia 2007 roku. Udział należności od klientów w strukturze aktywów ogółem spadł z 79% na koniec grudnia 2007 roku do 75% na koniec grudnia roku 2008.

Głównym źródłem finansowania aktywów pozostają zobowiązania wobec klientów i banków, które wzrosły odpowiednio o 47% i 28% w porównaniu do roku ubiegłego.

Na koniec grudnia 2008 roku należności od banków spadły o 44% w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego (tj. z 1 084 283 tys. PLN do 606 373 tys. PLN). Udział w strukturze aktywów ogółem należności od banków obniżył się z 8% na koniec grudnia 2007 do 3% na koniec grudnia 2008.

Wartość aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu wzrosła o 442% tj. o 1 118 844 tys. PLN w porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2007 roku.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wzrosły w porównaniu z grudniem 2007 roku o 110%, ich udział w strukturze aktywów ogółem z 5% w grudniu 2007 roku, zwiększył się do 8% w grudniu 2008 roku.

Pozostałe aktywa spadły w porównaniu do końca grudnia 2007 roku o kwotę 57 889 tys. PLN, a ich udział w strukturze aktywów ogółem zmniejszył się z 1.4% do 0.7% na koniec grudnia 2008 roku.

W stosunku do stanu na koniec 2007 roku wartość rzeczowego majątku trwałego nieznacznie spadła (o 558 tys. PLN). Na środki trwałe składają się między innymi:

- Inwestycje w obcy majątek trwałe: 41 258 PLN;
- Urządzenia i środki transportu: 26 306 PLN;
- Sprzęt komputerowy 45 694 tys. PLN

Wzrost o 99% w stosunku do końca grudnia 2007 roku zanotowały inwestycje dostępne do sprzedaży. Zwiększył się także ich udział w strukturze aktywów z 4% do 6% na koniec grudnia 2008 roku.

Na koniec grudnia 2008 roku Grupa posiadała dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez budżet państwa oraz Narodowy Bank Polski.

Na inwestycje dostępne do sprzedaży składały się:

- Obligacje skarbowe: 826 886 tys. PLN;
- Bony skarbowe: 348 883 tys. PLN;
- Obligacje NBP: 24 979 tys. PLN;
- Udziały i akcje: 88 tys. PLN;

Wartości niematerialne na koniec grudnia 2008 roku wynosiły 26 000 tys. PLN, tj. o 17% więcej niż na koniec grudnia 2007 roku.

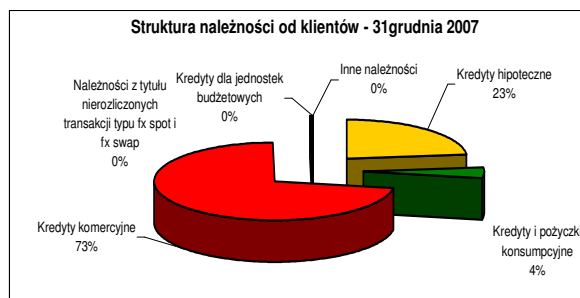
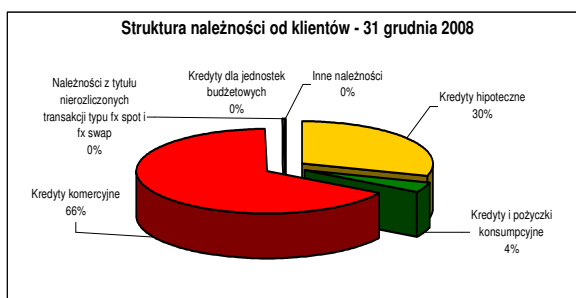
Charakterystyka portfela kredytowego Klientów

Należności od klientów netto wykazały największy przyrost w ujęciu wartościowym wobec wszystkich pozycji aktywów, bo o 3 627 250 tys. PLN, tj. o 32% w porównaniu do końca grudnia 2007 roku.

Największą pozycję w strukturze należności od klientów netto stanowiły kredyty komercyjne. Ich udział stanowił 67% należności od Klientów netto ogółem na koniec grudnia 2008 roku i obniżył się w porównaniu z 73% na koniec grudnia 2007 roku. W ujęciu wartościowym kredyty komercyjne wykazały jednak przyrost w porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2007 roku o 21%.

Wzrosty wartości wolumenu kredytów dotyczyły zarówno klientów instytucjonalnych: kredyty inwestycyjne (w tym kredyty na zakup/budowę nieruchomości na cele komercyjne) zwiększyły się o 29% w stosunku do 31 grudnia 2007 roku, kredyty obrotowe - o 9%, a kredyty w rachunku bieżącym - o 18%, jak i klientów indywidualnych: saldo kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych wzrosło o 69% w stosunku do 31 grudnia 2007.

Wartość kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych wynosiła na koniec grudnia 4 501 796 tys. PLN. Wzrost ich wolumenu (o 69% w porównaniu do końca grudnia 2007 roku) był w dużej mierze wynikiem wzrostu kursów walut. Wykluczając wpływ zmian kursów walutowych (słabnący złoty spowodował wzrost wartości kredytów hipotecznych o 910 372 tys. PLN), kredyty hipoteczne wzrosły o 35% w porównaniu do końca grudnia 2007 roku. Ich udział w strukturze należności od klientów brutto wzrósł z 23% na koniec grudnia 2007 roku do 30% na koniec grudnia 2008 roku.

Struktura i dynamika należności od klientów (w tys. PLN)

Należności od klientów	31.12.2008	Struktura	31.12.2007	Struktura	Dynamika 31.12.2008-31.12.2007 (w %)
Kredyty hipoteczne	4 501 796	30%	2 660 307	24%	69%
Kredyty i pożyczki konsumpcyjne	562 868	4%	489 765	4%	15%
Kredyty komercyjne	9 969 916	67%	8 215 694	74%	21%
Kredyty dla jednostek budżetowych i inne	420	-	454	-	-7%
Należności z tytułu rozpoznania instrumentów finansowych (transakcje typu fx spot i fx swap) w dacie zawarcia transakcji	44 534	-	23 841	-	87%
Inne należności	3 256	-	215	-	-1 414%
Razem należności od klientów brutto	15 082 790	102%	11 390 276	102%	32%
Odpisy z tyt. utraty wartości i IBNR	-259 673	-2%	-194 409	-2%	34%
Razem należności od klientów netto	14 823 117	100%	11 195 867	100%	32%

Wartość kredytów brutto na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosiła 15 082 790 tys. PLN i wzrosła w stosunku do grudnia 2007 roku o 3 692 514 tys. PLN.

Najwyższy udział w wolumenie kredytów posiadają, stanowiąc 51% ogółu, kredyty złotówkowe. Ich wartość na koniec grudnia 2008 roku wynosiła 7 732 289 tys. PLN i wzrosła w stosunku do 31 grudnia 2007 roku o 1 097 302 tys. PLN.

Kredyty udzielone w CHF (w równowartości w PLN) na koniec grudnia 2007 roku wynosiły 2 317 952 tys. PLN i wzrosły o 81% do wysokości 4 195 058 tys. PLN na koniec grudnia 2008 roku. Udział tych kredytów w saldzie kredytów brutto wynosił 28%. 26% ogólnego salda kredytów stanowią należności w CHF od osób prywatnych.

Zwiększył się portfel kredytów w EUR (w równowartości w PLN) z 2 113 498 tys. PLN na koniec grudnia 2007 roku do wysokości 2 642 787 tys. PLN, ale jednocześnie zmniejszył się ich udział w

całości wolumenu kredytów z 19% na dzień 31 grudnia 2007 roku do 18% na dzień 31 grudnia 2008 roku.

Zaangażowanie Grupy na koniec 2008 roku koncentrowało się głównie w branżach: osoby fizyczne, handel hurtowy, oświata-opieka medyczna, budownictwo gospodarcze i mieszkaniowe.

Zaangażowanie w branżę osoby fizyczne na koniec grudnia 2008 roku wynosiło 27% i wzrosło w porównaniu do grudnia 2007 roku o 5 pp.

Zaangażowanie w handel hurtowy wg stanu na 31.12.2007 roku wynosiło 16% i obniżyło się do stanu 13% na dzień 31.12.2008 roku.

Portfel kredytowy Według branż	31.12.2008		31.12.2007	
	w tys. PLN	w %	w tys. PLN	w %
Osoby fizyczne	5 331 892	26,62	3 475 222	21,87
Handel hurtowy	2 700 460	13,48	2 536 020	15,96
Oświata, opieka medyczna	1 747 423	8,72	1 368 557	8,61
Budownictwo gospodarcze i inżynieria	1 572 791	7,85	918 221	5,78
Maszyny	1 173 341	5,89	998 835	6,29
Handel detaliczny	918 984	4,59	679 421	4,28
Żywność, tytoń, napoje	721 967	3,62	700 142	4,41
Chemikalia i tworzywa sztuczne	698 473	3,49	748 753	4,71
Drewno, wyroby z drewna	411 340	2,06	447 109	2,81
Statki	423 956	2,12	316 453	1,99
Institucje finansowe	430 460	2,16	254 197	1,60
Sport, turystyka, kultura i sztuka	384 174	1,92	357 519	2,25
Pojazdy mechaniczne	333 997	1,67	283 986	1,79
Usługi administracyjne	236 298	1,18	214 493	1,35
Ceramika i szkło	245 759	1,23	169 333	1,07
Przemysł meblowy i elektryczny	244 798	1,22	238 448	1,50
Tekstylia, wyroby skórzane	155 536	0,78	198 056	1,25
Transport	179 288	0,90	162 352	1,02
Inne środki transportu	151 898	0,76	91 647	0,58
Produkcja metali i niemetali	115 653	0,58	71 763	0,45
Papier, wyroby papiernicze	131 818	0,66	118 307	0,74
Drukarnie i wydawnictwa	122 866	0,61	151 567	0,95
Inne usługi	31 798	0,16	56 929	0,36
Łączność	25 901	0,13	33 902	0,21
Budownictwo mieszkaniowe	43 706	0,22	61 047	0,38
Pozostała produkcja	1 118 227	5,61	831 220	5,23
Pozostałe	272 157	1,35	407 320	2,56
Razem portfel kredytowy według branż	19 924 961	100,00	15 890 819	100,00

Łączna liczba bankowych tytułów egzekucyjnych wystawionych w 2008 roku wynosiła 71, o łącznej wartości 64 915 520,24 PLN.

Zobowiązania

Dominującą pozycję w strukturze pasywów stanowią zobowiązania wobec klientów z tytułu środków zdeponowanych na rachunkach bieżących i depozytach terminowych. Na koniec grudnia 2008 roku depozyty klientów wynosiły 9 289 144 tys. PLN i wzrosły w porównaniu do końca grudnia 2007 roku o 2 981 716 tys. PLN (o 47%). Udział zobowiązań wobec klientów stanowił 47% ogółu pasywów i wzrósł nieznacznie w porównaniu do końca grudnia 2007 roku (44%).

W strukturze zobowiązań wobec klientów zdecydowanie przeważają depozyty terminowe: 4 896 315 tys. PLN, co stanowi 53% wartości wszystkich depozytów klientów. Depozyty bieżące osiągnęły na koniec grudnia 2008 roku poziom 1 192 980 tys. PLN.

Istotną pozycję w strukturze zobowiązań wobec klientów (31%) stanowi pożyczka otrzymana z Fortis Finance. Jej wartość wynosiła na koniec grudnia 2008 roku 2 920 680 tys. PLN (równowartość 700 000 tys. EUR).

Udział zobowiązań wobec banków w ogólnej sumie pasywów spadł z 41% w 2007 roku do poziomu 38% w 2008 roku.

Wg stanu na 31.12.2008 roku udział w sumie bilansowej pozostałych zobowiązań wynosił 2%.

Udział zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu w strukturze pasywów ogółem wzrósł z 1% na koniec grudnia 2007 do 5% na koniec grudnia 2008. Stan ich wartości zmienił się w porównaniu do grudnia 2007 roku o 378%. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu w całości swojej wartości stanowiły pochodne instrumenty finansowe.

Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu wzrosły z 201 381 tys. PLN na koniec grudnia 2007 roku do 961 601 tys. PLN na dzień 31.12.2008 roku; na koniec grudnia 2008 roku wartość nominalna instrumentów pochodnych wynosiła 38 516 915 tys. PLN.

Na dzień 31.12.2008 roku na instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu wg wartości nominalnej składały się:

- Transakcje walutowe – 30 037 017 tys. PLN;
 - w tym: forward (kwoty kupione) – 3 952 351 tys. PLN;
 - forward (kwoty sprzedane) – 3 744 037 tys. PLN;
 - opcje (kwoty kupione) – 10 752 699 tys. PLN;
 - opcje (kwoty sprzedane) – 10 763 622 tys. PLN;
 - CIRS (kwoty kupione) – 428 524 tys. PLN
 - CIRS (kwoty sprzedane) – 395 784 tys. PLN
- Transakcje stopy procentowej – 8 479 898 tys. PLN;
 - w tym : FRA – 400 000 tys. PLN;
 - IRS (kwoty kupione) – 3 408 592 tys. PLN;
 - IRS (kwoty sprzedane) – 3 408 592 tys. PLN;
 - Opcje (kwoty kupione) – 631 357 tys. PLN;
 - Opcje (kwoty sprzedane) – 631 357 tys. PLN.

Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu według wartości nominalnej (w tys. PLN)	31.12.2008	31.12.2007
a) transakcje	30 0	18 801
- Forward (w tym terminowa część kontraktu swap)	3 95	4 972 87
- Forward (w tym terminowa część kontraktu swap) – kwoty sprzedane	3 74 4	4 970 14 3
- Opcje – kwoty	10 7	4 413
- Opcje – kwoty	10 7	4 444
- CIRS – kwoty	428	-
- CIRS – kwoty	395	-
b) transakcje stopy	8 47	13 138
- FRA	400	1 426
- IRS- kwoty kupione	3 40	5 493
- IRS – kwoty	3 40	5 493
- Opcje – kwoty	631	362 396
- Opcje – kwoty	631	362 396
Razem instrumenty finansowe	38 516	31 939 783

Rezerwy

Widoczna w bilansie kwota rezerw, która wzrosła z poziomu 15 974 tys. PLN na koniec 2007 roku do poziomu 16 874 tys. PLN na koniec 2008 roku, dotyczy rezerwy na zobowiązania pozabilansowe w wys. 8 270 tys. PLN, rezerwy na poniesione lecz nie zidentyfikowane straty – IBNR w wys. 4 655 tys. PLN, rezerwy na ryzyko prawne w wysokości 2 900 tys. PLN oraz rezerwy na podnajem lokali w wysokości 1 049 tys. PLN. Wartość rezerw wzrosła o 6% w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Kapitały własne

Na dzień 31 grudnia 2008 roku kapitały własne Banku wynosiły 1 217 922 tys. PLN, tj. o 6% więcej w porównaniu do 1 153 956 tys. PLN na 31 grudnia 2007 roku. Ich udział w pasywach ogółem zmalał nieznacznie z 8% do 6% na koniec 2008 roku.

W celu podniesienia funduszy własnych w 2007 roku, Bank zaciągnął pożyczkę z Fortis Bank (Nederland) N.V. w Rotterdamie (w grudniu 2008 roku nastąpiła cesja pożyczki na Fortis Bank Luksemburg S.A.) w kwocie 100 mln EUR i wystąpił do Komisji Nadzoru Bankowego o zgodę na zaliczenie ww. pożyczki podporządkowanej do funduszy uzupełniających, którą otrzymał 21 listopada 2007 roku.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku współczynnik wypłacalności Grupy wynosił 9,88% w porównaniu z 11,72% na koniec grudnia 2007 roku.

Walne Zgromadzenie w dniu 6 czerwca 2008 r. przeznaczyło zysk Banku po opodatkowaniu (wynik finansowy netto), który za zakończony rok obrotowy 2007 wyniósł 177,6 mln PLN na zwiększenie funduszy własnych w następujący sposób: 77,6 mln PLN na fundusz ogólnego ryzyka, 15,8 mln na pokrycie kosztów wdrożenia Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz pozostałe 84,2 mln PLN na kapitał rezerwowy.

C. Zobowiązania warunkowe – zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania z tytułu umów kredytu

Na koniec grudnia 2008 roku wartość zobowiązań warunkowych udzielonych wynosiła 4 926 427 tys. PLN i wzrosła o 7% w stosunku do 31 grudnia 2007 roku.

Najbardziej znaczącą pozycję udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią zobowiązania z tyt. udzielenia kredytów; na dzień 31.12.2008 roku wynosiły 3 868 073 tys. PLN, co stanowiło 96% ogółu zobowiązań udzielonych. Do ww. zobowiązań zaliczane są między innymi: przyznane linie kredytowe, limity na kartach kredytowych oraz umowy ramowe o charakterze finansowym.

Stan zobowiązań warunkowych otrzymanych na koniec grudnia 2008 roku kształtował się na poziomie 1 889 846 tys. PLN. i był wyższy o 1 045 902 tys. PLN (o 124%) w porównaniu do stanu na dzień 31.12.2007 roku.

Główną pozycję zobowiązań otrzymanych stanowiły przyznane i niewykorzystane linie kredytowe w kwocie 1 606 913 tys. PLN wg stanu na 31.12.2008 rok oraz odpowiednio 584 232 tys. PLN wg stanu na 31.12.2007 roku.

Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	31.12.2008	31.12.2007
(w tys. PLN)		
Zobowiązania warunkowe udzielone		
- finansowe	4 017 997	3 730 140
- gwarancyjne	908 430	876 428
Razem zobowiązania warunkowe udzielone	4 926 427	4 606 568
Zobowiązania warunkowe otrzymane		
- finansowe	1 606 913	584 232
- gwarancyjne	282 933	259 712
Razem zobowiązania warunkowe otrzymane	1 889 846	843 944
Razem zobowiązania warunkowe	6 816 273	5 450 512

D. Wskaźniki efektywności

Wskaźnik	31.12.2008	31.12.2007
Zwrot na aktywach (ROA)*	0,4	1,4
Zwrot z kapitału (ROE)*	6,2	17,7
Zysk na jedną akcję	4,68	10,59
Wartość księgowa na jedną akcję	72,62	68,81

*Powyższe wskaźniki zostały wyliczone w ujęciu rocznym w następujący sposób :

Zwrot na aktywach (ROA)	Zysk netto / średnia wartość aktywów na koniec 4 kolejnych kwartałów
Zwrot z kapitału (ROE)	Zysk netto / średnia wartość funduszy własnych na koniec 4 kolejnych kwartałów

E. Zarządzanie zasobami finansowymi

Źródłem finansowania działalności kredytowej Banku są pożyczki udzielone przez Grupę oraz depozyty Klientów, które Bank przyjmuje zarówno od przedsiębiorstw jak i osób fizycznych.

W związku z podpisaniem umów w sprawie zaciągnięcia przez Fortis Bank Polska S.A. linii kredytowych z Fortis Banque Luxembourg S.A. z limitem 300 mln EUR oraz z Fortis Finance Belgium SCRL z limitem 600 mln EUR celem finansowania bieżącej działalności operacyjnej Banku w pierwszej połowie 2008 roku oraz umowy w sprawie linii kredytowej z Fortis Finance Belgium SCRL S.A. z limitem 500 mln EUR podpisanej w grudniu 2008 roku wzrosło finansowanie z linii kredytowych udzielonych przez podmioty powiązane.

Ponadto w grudniu 2008 roku Fortis Bank Polska SA podpisał z Fortis Finance Belgium SCRL umowę w sprawie zaciągnięcia przez Bank linii kredytowej z limitem 100 mln euro, która pozostaje otwarta do wykorzystania do 1 grudnia 2009 roku.

Na 31 grudnia 2008 roku saldo zadłużenia z tyt. linii kredytowych wynosiło 8 198 200 tys. PLN w porównaniu do 3 666 796 tys. PLN na 31 grudnia 2007 roku.

VII. PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI BANKU

Na perspektywy rozwoju działalności Banku istotny wpływ ma obecna sytuacja makroekonomiczna, kondycja branży finansowej w dobie pogłębiającego się kryzysu na międzynarodowych rynkach finansowych oraz zmiany, jakie zaszły w grupie Fortis w czwartym kwartale ubiegłego roku.

W wyniku przejęcia we wrześniu i październiku 2008 aktywów grupy Fortis przez rządy Belgii, Holandii i Luksemburga, oraz dalszych porozumień zawartych między rządem Królestwa Belgii i grupą Fortis, nastąpiła zmiana w strukturze właścicielskiej głównego akcjonariusza Fortis Bank Polska SA. Od dnia 10 października 2008 roku właścicielem Fortis Bank SA/NV jest w 99,93% rząd Królestwa Belgii poprzez Belgijską Federalną Agencję Inwestycyjną (Societe Federale de Participation et d'Investment).

Société Fédérale de Participations et d'Investissement wystąpiła z wnioskiem do Komisji Nadzoru Finansowego o zgodę na wykonywanie praw z akcji Fortis Bank Polska SA.

Jednocześnie Belgijski rząd zawarł porozumienie z grupą finansowo-bankową BNP Paribas zarejestrowaną we Francji, że po uzyskaniu koniecznych zezwoleń BNP Paribas przejmie od państwa belgijskiego 75% akcji Fortis Bank SA/NV oraz 100% akcji Fortis Insurance Belgium, oraz zakupi 16% akcji Fortis Banque Luxembourg od Skarbu Państwa Luksemburg, zwiększając swój pakiet kontrolny w Fortis Banque Luxembourg do 67%. BNP Paribas zapowiedział przejęcie kontroli nad Fortis Bank SA/NV wraz z jego międzynarodowymi spółkami zależnymi (w tym Fortis Bankiem Polska SA).

Obecnie toczy się spór prawny zainicjowany przez akcjonariuszy mniejszościowych Fortis SA/NV i Fortis NV którzy kwestionują prawomocność zawartych w październiku 2008 transakcji sprzedaży holenderskiej części grupy Fortis państwu holenderskiemu oraz sprzedaży 50%+1 akcji belgijskiego Fortis Banku rządowi Królestwa Belgii, powodującej zwiększenie jego udziału do 99,93%, a także planowanej odsprzedaży Fortis Banku SA/NV francuskiej grupie BNP Paribas. Ich negatywna opinia,

potwierdzona na walnym zgromadzeniu 11 lutego 2009, skutkuje możliwością rozwiązania stosunku umownego przez strony lub, o ile nie nastąpi to za porozumieniem stron, możliwością anulowania transakcji przez sąd.

Dnia 6 marca 2009 roku zawarte zostało nowe porozumienie pomiędzy Fortis holding, BNP Paribas a agencją rządu Belgii (Société Fédérale de Participations et d'Investissement) w sprawie zmienionych warunków planowanej transakcji. Zgodnie z postanowieniami nowego porozumienia, rząd Belgii przekaże BNP Paribas 75% udziałów Fortis Banku SA/NV (Fortis Bank Belgia) w oparciu o wycenę 100% aktywów na kwotę 11 mld euro w zamian za akcje BNP Paribas wyemitowane po cenie 68 euro, natomiast Fortis Bank SA/NV nabędzie od Fortis holding 25% Fortis Insurance Belgia.

Niniejsza transakcja zapewni Fortis Bankowi SA/ NV kluczową rolę w świadczeniu usług na rzecz gospodarki belgijskiej poprzez włączenie banku do grupy BNP Paribas, która z kolei dzięki tej transakcji umocni swoją pozycję w Europie. Nabycie 25% Fortis Insurance Belgia umożliwi rozwój silnego partnerstwa w obszarze bancassurance i ponownie stworzy doskonałe perspektywy rozwoju dla holdingu Fortis jako lidera w branży ubezpieczeniowej w Belgii. Dotychczasowa umowa dystrybucji pomiędzy Fortis Insurance Belgia, a Fortis Bankiem Belgia dotycząca dystrybucji produktów ubezpieczeniowych poprzez Fortis Bank będzie podstawą silnego i trwałego partnerstwa strategicznego w zakresie bancassurance pomiędzy Fortis, a BNP Paribas. Umowa ta nie może zostać jednostronnie wypowiedziana przed rokiem 2020 przez żadną ze stron. BNP Paribas oraz Fortis podpiszą również umowę z akcjonariuszami, na mocy której przedstawiciele Fortis Banku Belgia zasiądą w Radzie Nadzorczej Fortis Insurance Belgia, w liczbie proporcjonalnej do wielkości posiadanych udziałów.

Nowe porozumienie zostanie przedstawione akcjonariuszom do zatwierdzenia na zbliżającym się walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Fortis SA/NV w Brukseli oraz Fortis NV w Utrechcie w kwietniu 2009 roku.

Fortis Bank SA/NV z siedzibą w Brukseli, pozostaje podmiotem bezpośrednio dominującym wobec Fortis Bank Polska SA oraz pośrednio dominującego wobec Dominet Bank S.A. Strategia Banku jest nadal ściśle związana z ogólną strategią grupy Fortis Bank Belgia. Zmiany w strategii Banku przedstawione są poniżej.

Fortis Bank SA/NV skupia działalność bankową Grupy Fortis Bank Belgia i specjalizuje się w bankowości detalicznej (Retail Banking), bankowości prywatnej (Private Banking), bankowości komercyjnej (Commercial Banking) oraz bankowości kupieckiej (Merchant Banking), której część stanowią rynki finansowe (Global Markets). Poszczególne rodzaje działalności bankowej zostały zintegrowane, zaś wynikający z tego efekt synergii ma korzystny wpływ na obniżenie poziomu kosztów. Strategia biznesowa bazuje na liniach biznesowych (ang. business lines).

Z uwagi na zmianę w strukturze akcjonariatu Fortis Bank SA/NV, jak również planowane przejęcie większościowego pakietu akcji Fortis Bank SA/NV (tj., akcji uprawniających do 75% ogółu głosów na walnym zgromadzeniu) przez BNP Paribas, strategia Fortis Bank SA/NV stanowi obecnie przedmiot prac.

Zgodnie z wolą akcjonariusza większościowego i jego zobowiązaniem wobec Komisji Nadzoru Bankowego (obecnie: Komisja Nadzoru Finansowego), od początku roku 2008 trwają prace nad integracją Fortis Bank Polska SA z Dominet Bankiem SA. Na bazie podpisanej na początku stycznia 2008 roku umowy o współpracy, przedstawiciele obu banków zobowiązali się doprowadzić do połączenia obu podmiotów do końca czerwca 2008 roku, w tym do podjęcia działań w celu

przygotowania integracji systemów operacyjnych, oraz działań formalno-prawnych tj. przygotowania dokumentacji połączeniowej i wystąpienia o odpowiednie zezwolenia. Prace nad strategią połączenia zakończyły się w I połowie 2008 roku kiedy to podano do publicznej wiadomości informacje na temat planowanej na 1 lipca 2009 roku daty połączenia prawnego obu banków oraz składu Zarządu połączonego podmiotu. Decyzją Komitetu Sterującego Integracją, w Zarządzie będzie zasiadać pięciu dotychczasowych członków Zarządu Fortis Bank Polska SA oraz dotychczasowy Prezes Dominet SA, jako członek Zarządu odpowiedzialny za Retail Banking. Dnia 25 listopada 2008 roku Bank poinformował o przesunięciu daty planowanego prawnego połączenia Fortis Banku Polska SA i Dominet Banku S.A. na 31 lipca 2009 roku. Dokonując zmiany planowanej daty połączenia Banki dokonały odpowiedniej zmiany zawartej pomiędzy nimi Umowy o współpracę z dnia 9 stycznia 2008 roku.

Dnia 25 listopada 2008 roku, Zarząd Fortis Bank Polska SA przyjął Plan Połączenia Fortis Bank Polska SA z siedzibą w Warszawie z Dominet Bankiem S.A. z siedzibą w Lubinie. Połączenie nastąpi zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 KSH przez przeniesienie całego majątku Dominet na Fortis za 5.243.532 akcji zwykłych na okaziciela, serii L, każda o wartości nominalnej 30 złotych, które Fortis wyda akcjonariuszowi Dominet Banku SA. Na skutek połączenia Spółek, Fortis Bank Polska SA wstąpi we wszelkie prawa i obowiązki Dominet Banku SA, który zostanie rozwiązany bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego. Przeniesienie majątku Dominet Bank SA nastąpi w dniu wpisania połączenia Spółek do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez sąd rejestrowy właściwy według siedziby Fortis Bank Polska Sa. W tym samym dniu nastąpi zarejestrowanie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji akcji emisji połączeniowej.

Połączenie obu banków zapewni synergiję funkcjonowania podmiotów grupy Fortis w Polsce. Oferty Fortis Bank Polska SA i Dominet Bank SA wzajemnie się uzupełniają. Dzięki zintegrowanemu działaniu, możliwe będzie dotarcie z ofertą do większej ilości klientów i poprawienie wyników finansowych.

W wyniku połączenia pozycja Fortis Bank Polska SA na rynku polskim ulegnie zmianie – Fortis Bank Polska SA z banku obsługującego do tej pory głównie klientów korporacyjnych oraz zamożnych klientów indywidualnych, stanie się bankiem uniwersalnym. Segmenty klientów masowych oraz mikroprzedsiębiorstw, obsługiwane do tej pory przez Dominet Bank S.A., staną się jedną z kluczowych linii biznesowych połączonego Banku. Wizja połączonego Banku zakłada, że Fortis Bank Polska SA:

- będzie wiodącym bankiem uniwersalnym, posiadając w portfolio konkurencyjne usługi finansowe dla docelowych grup klientów; Klientom świadczyć będzie wysokiej jakości usługi finansowe, dostosowane do ich potrzeb. Oferując profesjonalne doradztwo i indywidualne rozwiązania pragnie budować długofalowe relacje ze swoimi Klientami wspomagając tym samym ich rozwój i umacnianie pozycji rynkowej.
- będzie najbardziej pożądanym pracodawcą w sektorze finansowym w Polsce; Bank pragnie tworzyć motywujące środowisko pracy dbając o potrzeby pracowników i rozwijanie ich kompetencji.
- będzie wyróżniającą się spółką w międzynarodowej Grupie Fortis Bank Belgia (docelowo w grupie BNP Paribas);
- będzie aktywnie uczestniczyć w rozwiązywaniu problemów społecznych w obszarze wykluczenia społecznego dzieci i młodzieży.

Kierownictwo Banku zakłada, że w obszarze bankowości korporacyjnej i bankowości prywatnej strategia i pozycjonowanie Banku nie ulegną zmianie w wyniku połączenia, względem dotychczasowej strategii. Po połączeniu zachowane zostaną również w obecnym kształcie relacje z pozostałymi

podmiotami zależnymi oraz innymi podmiotami w ramach Grupy Fortis Bank Belgia, w tym oferującymi w Polsce usługi, z dziedzin bankowości, leasingu i zarządzania aktywami, skierowanych do klientów indywidualnych, podmiotów gospodarczych oraz sektora publicznego.

Bank utrzyma współpracę w zakresie pośrednictwa w wykonywaniu rozliczeń oraz innych usług finansowych na rzecz zagranicznych oddziałów Fortis Bank S.A./NV. Do końca 2008 obsługą centrum rozliczeniowego w Krakowie objęto placówki w Pradze, Budapeszcie i Wiedniu, Sztokholmie, Kopenhadze, Paryżu, Bukareszcie i Zurychu.

Bank będzie kontynuował współpracę z Fortis Investments w zakresie sprzedaży usług oferowanych przez zagraniczne fundusze inwestycyjne.

Natomiast istotne zmiany są zakładane w obszarze bankowości detalicznej. Bank wzmocni swoją pozycję na rynku bankowości detalicznej poprzez znaczący wzrost liczby obsługiwanych klientów. Zwiększenie skali działania oraz dostępności oferty połączonego Banku (wzrost liczby placówek) umożliwi również założenie ambitnych planów dalszego rozwoju na polskim rynku bankowości detalicznej. Bank będzie pozycjonował się na rynku bankowości detalicznej jako Bank przyjazny i uniwersalny, wspierający aspirujących klientów w budowaniu ich przyszłości, oferując im usługi i doradztwo finansowe w przyjaznym i nowoczesnym otoczeniu.

Bank planuje różnicować strategię działania w odniesieniu do poszczególnych segmentów klientów, koncentrując się na aktywnym pozyskiwaniu nowych klientów z segmentu Mass Retail a także Profesjonalistów i SE. Strategia Banku zakłada znaczący wzrost liczby klientów w ciągu najbliższych 5 lat. W przypadku klientów Affluent, połączony Bank przyjmie strategię zwiększania liczby posiadanych produktów przez obecnych klientów oraz budowania ich lojalności

W obszarze produktowym i procesowym dla klientów indywidualnych realizowane będzie następujące założenia:

- Szeroka oferta produktowa dostosowana do potrzeb poszczególnych segmentów klientów; w tym szersza oferta produktów oszczędnościowo-inwestycyjnych, obejmująca bardziej zaawansowane rozwiązania inwestycyjne i produkty alternatywne dla klientów Affluent oraz oferowanie podstawowych produktów transakcyjnych w pakietach dostosowanych do potrzeb poszczególnych segmentów klientów;
- Ustalenie odmiennego podejścia do procesu kredytowego dla poszczególnych segmentów klientów;
- Różna oferta produktów ubezpieczeniowych do kart kredytowych oferowanych klientom Affluent (ubezpieczenia oferowane w pakietach, dostosowane do potrzeb klientów np. usługi concierge dla kart płatynowych) niż klientom Mass Retail;
- Bardziej rozbudowana oferta kredytowa dla segmentu małych przedsiębiorstw (SE), zawierająca linie produktowe oraz produkty finansowania handlu;
- Elastyczne procesy i produkty dla SE, pozwalające na indywidualne podejście do każdego przypadku.

Bank już rozpoczął pracę nad aktualizacją i ujednoliceniem oferty produktowej tak, aby z jednej strony uwzględnić specyfikę wymagań poszczególnych segmentów klientów, a z drugiej – zapewnić, że od momentu połączenia Fortis Bank Polska SA będzie „jednym Bankiem” w oczach klientów.

Dostępność oferty Fortis Bank Polska SA zwiększy się znacząco po połączeniu. Podstawowym założeniem nowej, multikanalowej platformy sprzedażowej i obsługowej Banku będzie wykorzystanie mocnych stron obecnej sieci dystrybucji obu banków. Podstawowym kanałem sprzedaży będzie sieć placówek bankowych – dzięki połączeniu Bank będzie dysponował siecią prawie 270 placówek na koniec 2009 roku a do 2012 planuje się zwiększenie liczby placówek do ponad 430.

Sprawnie działające, zintegrowane Call Center będzie przejmowało z placówek ruch transakcyjny klientów „tradycjonalistów”, pełniąc równocześnie aktywną rolę centrum akwizycji sprzedaży.

Jednolita platforma internetowa z funkcjonalnością wyznaczaną przez klientów Affluent i SE pozwoli również zdecydowanie odpowiedzieć na rosnące aspiracje w obszarze bankowości elektronicznej klientów Mass Retail i Micro. Ważnym dopełnieniem sprzedaży będzie także Bankowość Mobilna i SMS'y.

Rada Nadzorcza i Zarząd realizują politykę niepodawania do publicznej wiadomości prognozy wyników na rok 2009.

Mając na względzie cele nadrzędne jakimi są ochrona depozytów klientów i zapewnienie płynności, Bank będzie realizował strategię mającą na celu osiągnięcie po połączeniu stabilnej pozycji banku uniwersalnego.

Planując dalszy rozwój działalności przyjęto następujące założenia:

- Bank będzie dążył do zgromadzenia wystarczających depozytów do finansowania swojego portfela kredytowego. Na przestrzeni najbliższych lat dynamika pozyskiwania depozytów przewyższać ma dynamikę wzrostu sald kredytowych. Bank zawierać będzie również umowy kredytowe ze swoimi głównymi akcjonariuszami w celu uzupełnienia finansowania swoich aktywów
- Aktywa wazone ryzykiem w 2009 roku dla Banku będą kształtować się na poziomie nie wyższym niż 5% w porównaniu z rokiem 2008.
- Realizowana będzie restrykcyjna politykę kosztową. Rozpoczęty na początku 2009 r. program redukcji kosztów Zefir II ma przynieść oszczędności rzędu 200 mln PLN w perspektywie roku 2010.
- Bank dostosuje swoją strukturę organizacyjną tak, aby zapewnić sprawne i efektywne działanie Banku po połączeniu oraz aby była ona zgodna z założeniami biznesowymi obowiązującymi w grupie Fortis Bank Belgia.
- Planowany wysoki poziom rezerw Banku uwzględni pogarszającą się sytuacją ekonomiczną na rynku światowym.
- Dla zapewnienia poziomu funduszy własnych odpowiedniego dla zabezpieczenia ryzyk związanych z prowadzoną działalnością zgodnie z nadzorczymi wymogami kapitałowymi, Bank planuje podwyższenie kapitału w dostępny sposób tj. poprzez emisje akcji lub zaciągnięcie pożyczki podporządkowanej.
- Na 2009 rok, na inwestycje kapitałowe przeznaczono 116 mln PLN, w tym 38 mln PLN związanych z procesem integracji.

Jednocześnie, mając na względzie możliwe zmiany sytuacji rynkowej oraz planowane zmiany właścicielskie jakie mają nastąpić w Grupie Fortis Bank Belgia, tj., nabycie akcji Fortis Bank SA/NV przez BNP Paribas, może nastąpić konieczność weryfikacji oraz aktualizacji strategii w przyszłości, w ramach uwzględnienia założeń strategicznych BNP Paribas.

Wobec niepewnej sytuacji na rynku charakteryzującej się dużą zmiennością warunków makroekonomicznych (w tym. m.in. kursów walut), priorytetem staje się minimalizacja ryzyka i dalszy rozwój funkcji zarządzania ryzykiem i zapewnienia zgodności (compliance). Bank realizuje w tym zakresie zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego.

W związku z pogarszającą się sytuacją na światowych rynkach finansowych, Bank podjął działania zmierzające do ograniczenia ryzyka kredytowego związanego z posiadanymi przez Bank kontraktami terminowymi, w szczególności opcjami walutowymi, oraz transakcjami wymiany walut forward. Bank prognozuje, że w 2009 r. ryzyko kredytowe będzie miało istotny wpływ na wyniki finansowe Banku.

VIII. OPIS PODSTAWOWYCH RODZAJÓW RYZYKA I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Mając na względzie cele nadrzędne grupy, jakimi są ochrona depozytów Klientów i zabezpieczenie płynności, grupa Fortis Bank Polska S.A. przywiązuje dużą wagę do monitorowania i ograniczania ryzyk występujących w działalności Banku i podmiotu zależnego.

Komitet Ryzyka i Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitet Ryzyka i ALM) pełni podstawową rolę w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, ryzykiem rynkowym i zarządzania aktywami i pasywami, a także w zakresie strategicznych aspektów zarządzania ryzykiem kredytowym i zarządzania ryzykiem operacyjnym. Przewodniczącym Komitetu Ryzyka i ALM jest Pierwszy Vice-Prezes Zarządu Fortis Bank Polska S.A. a Wiceprzewodniczącym Dyrektor Pionu Ryzyka, który podlega bezpośrednio Pierwszemu Vice-Prezesowi Zarządu.

Komitet Ryzyka i ALM jest uprawniony do powoływania komitetów wspierających jego prace i delegowania uprawnień na te komitety. W ramach tej kompetencji funkcjonują: Komitet Zarządzania Ryzykiem Płynności, Rynkowym oraz ALM, Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego, Komitet ds. Utrzymania Ciągłości Pracy Banku oraz Komitet Zarządzania Ryzykiem Kredytowym.

Kluczową rolę w systemie monitorowania i zarządzania ryzykiem pełnią również Pion Ryzyka, Departament Audytu oraz Departament ds. Zapewnienia Zgodności. Na szczeblu Rady Nadzorczej funkcjonuje Komitet Audytu, którego główne zadania to monitorowanie jakości systemu kontroli wewnętrznej oraz ocena rzetelności informacji finansowych. W szczególności Komitet Audytu ocenia procesy związanych z ryzykiem działalności Banku i środowiskiem kontroli, nadzoruje proces sprawozdawczości finansowej oraz ocenia procesy kontroli wewnętrznej i zewnętrznej.

Biorąc pod uwagę stan przygotowań do wprowadzenia wymogów Nowej Bazylejskiej Umowy Kapitałowej, Bank rozpoczął w roku 2008 stosowanie metody standardowej (STA) w zakresie ryzyka kredytowego oraz metody wskaźnika bazowego (BIA) w zakresie ryzyka operacyjnego. W perspektywie średnioterminowej (3-5 lat) Bank będzie dążył do wprowadzenia najbardziej zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem: AIRBA w zakresie ryzyka Kredytowego oraz AMA w zakresie ryzyka operacyjnego.

Kwestia zapewnienia odpowiedniego poziomu kapitału podlega szczególnej uwadze kierownictwa Banku, które opracowuje rozwiązania długoterminowe; w szczególności Zarząd rozważa możliwość przeprowadzenia kolejnego podwyższenia kapitału lub zaciągnięcia pożyczki podporządkowanej.

A. Ryzyko płynności, stopy procentowej, walutowe

Bank definiuje ryzyko płynności jako ryzyko utraty jego zdolności do: terminowego regulowania zobowiązań płatniczych, pozyskiwania alternatywnych do aktualnie posiadanych funduszy, generowania dodatniego salda przepływów gotówkowych w określonym horyzoncie czasowym. Mając na celu ograniczenie tego ryzyka Bank podejmuje działania wpływające na zróżnicowanie struktury czasowej aktywów i pasywów oraz zapewnienie niezależnych źródeł finansowania na wypadek kryzysu płynności.

W ramach swojej działalności Bank musi liczyć się z możliwością negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na swoje wyniki finansowe. Ryzyko stopy procentowej występuje, jeżeli nie jest możliwe rekompensowanie spadku dochodów z tytułu konieczności podwyższenia poziomu odsetek wypłacanych klientom lub też spadku dochodów z tytułu konieczności obniżenia stóp

procentowych dla udzielonych kredytów. Zaistnienie któregokolwiek z tych przypadków będzie miało negatywny wpływ na marżę odsetkową generowaną przez Bank. W celu ograniczenia poziomu ryzyka stopy procentowej Bank prowadzi aktywną politykę w zakresie ryzyka stopy procentowej poprzez odpowiednie modelowanie struktury czasowej bilansu, np. zamieszcza w umowach kredytowych i depozytowych zapisy zezwalające na dokonanie, w określonych przypadkach, zmian stopy procentowej w trakcie trwania tych umów.

Na ryzyko walutowe składa się rynkowe ryzyko walutowe i transakcyjne ryzyko walutowe. Rynkowe ryzyko walutowe to ryzyko niekorzystnej zmiany wyniku finansowego Banku, powstałej na skutek zmiany rynkowych kursów wymiany walut SPOT. Transakcyjne ryzyko walutowe to ryzyko niekorzystnej zmiany wyniku finansowego Banku na skutek zawarcia przez Bank transakcji walutowej na niekorzystnych dla Banku warunkach, odbiegających od warunków rynkowych. W ramach swojej działalności Bank stara się ograniczyć poziom tego ryzyka poprzez dopasowywanie aktywów nominowanych w walutach obcych ze źródłami pozyskiwania środków nominowanych w tych walutach. Bank monitoruje ryzyko płynności, ryzyko walutowe i ryzyko stóp procentowych za pomocą wielowymiarowego systemu limitów i raportów. W szczególności Komitet Ryzyka i ALM ustala strategię zarządzania ryzykiem oraz na bieżąco monitoruje ich realizację wspierany przez Komitet Zarządzania Ryzykiem Płynności, Rynkowym oraz ALM.

B. Ryzyko operacyjne i biznesowe

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym to ciągłe procesy identyfikacji, analizy, monitorowania, kontroli oraz ograniczania ryzyka operacyjnego, z uwzględnieniem wskazania zakresów odpowiedzialności za te procesy na różnych szczeblach organizacyjnych Banku. Ryzyko operacyjne jest ryzykiem podstawowym, wpisanym w działalność Banku, które rośnie wraz ze stopniem złożoności organizacji, stosowanych systemów oraz oferowanych produktów i usług.

Bank przyjął dla potrzeb zarządzania ryzykiem operacyjnym definicję zaproponowaną przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, zgodnie z którą ryzyko operacyjne należy rozumieć jako ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub z zagrożeń zewnętrznych. W zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne oraz ryzyko braku zgodności.

Strategia i polityka Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym opisane zostały w przyjętym przez Bank dokumencie „Strategia i polityka ryzyka operacyjnego i ryzyka biznesowego Fortis Bank Polska SA”.

Strategią Banku jest wprowadzenie i utrzymanie wysokiego poziomu standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym, gwarantujących bezpieczeństwo depozytów klientów i kapitału oraz stabilność wyniku finansowego Banku.

Zarząd Banku dokonuje okresowej oceny realizacji założeń strategii w zakresie zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku. W tym celu Zarząd Banku jest regularnie informowany o skali i rodzajach ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, jego skutków i metod zarządzania ryzykiem operacyjnym. Komitet Ryzyka i ALM, w skład którego wchodzi wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Dyrektor Pionu Ryzyka, jest organem zespołowo zarządzającym głównymi ryzykami w Banku, w tym ryzykiem operacyjnym.

Dodatkowo w Banku funkcjonuje wyspecjalizowany Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego, który adresuje do Komitetu Ryzyka i ALM bieżące rekomendacje dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Komitet Ryzyka i ALM na podstawie rekomendacji Komitetu ds. Ryzyka Operacyjnego, dotyczących

obszarów działalności Banku o podwyższonym poziomie ryzyka operacyjnego, podejmuje decyzje odnośnie dalszych działań Banku w kierunku ograniczenia, akceptacji ryzyka operacyjnego lub zaprzestania działalności, której towarzyszy to ryzyko. Komitet Ryzyka i ALM może również podjąć decyzję o konieczności ubezpieczenia zidentyfikowanego ryzyka.

Bieżącym badaniem ryzyka operacyjnego oraz rozwojem i doskonaleniem adekwatnych technik jego kontroli zajmuje się wyspecjalizowana komórka organizacyjna, Departament Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, wchodząca w skład Pionu Ryzyka. Dodatkowo, za koordynację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w jednostkach organizacyjnych skupionych w Pionie Operacji i Wsparcia Biznesu odpowiedzialny jest Departament Transferu Ryzyka i Bezpieczeństwa Informacji, którego kompetencje obejmują również określanie i realizację strategii Banku w zakresie ubezpieczeń jako metody ograniczania ryzyk.

Bank precyzyjnie określa podział obowiązków w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, dostosowany do istniejącej struktury organizacyjnej Banku, z uwzględnieniem ewidencji, monitorowania, ograniczania i raportowania poziomu ryzyka operacyjnego.

Rejestracja strat operacyjnych pozwala na efektywne analizowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego. Prowadzona przez Bank polityka dotycząca sposobu rejestracji strat operacyjnych ma umożliwić sprawne i wolne od błędów rejestrowane wszystkich strat operacyjnych. Proces ewidencji strat jest nadzorowany przez Departament Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, który również prowadzi dokumentację merytoryczną zawartości baz zarejestrowanych danych i odpowiada za jakość i kompletność tych danych.

Bank przywiązuje szczególną uwagę do procesów identyfikacji i oceny przyczyn bieżącej ekspozycji na ryzyko operacyjne w obrębie produktów bankowych, zmniejszania poziomu ryzyka operacyjnego poprzez poprawę procesów wewnętrznych, a także do ograniczania ryzyka operacyjnego towarzyszącego wprowadzaniu nowych produktów i usług. W związku z tym każda strata operacyjna jest klasyfikowana z uwzględnieniem typu zagrożeń operacyjnych, przyczyny powstania ryzyka operacyjnego, istnienia ryzyka powiązanego, konsekwencji księgowych oraz ewentualnego zaistnienia roszczenia zgłoszonego przez osoby trzecie.

Polityka Banku stanowi, że straty operacyjne alokowane są na linie biznesowe. Naczelną ideą alokacji jest zapewnienie, aby kierownictwo linii biznesowych było bezpośrednio zainteresowane jakością kontroli i efektywnością ograniczania ryzyka operacyjnego towarzyszącego obsłudze poszczególnych produktów.

Bieżącemu monitorowaniu pod kątem ekspozycji na ryzyko operacyjne podlegają obszary ryzyka o kluczowym znaczeniu dla produktów oferowanych przez Bank. W tym celu Bank kontroluje poziom ryzyka operacyjnego przy użyciu zdefiniowanych Kluczowych Wskaźników Ryzyka, czyli mierzalnych wartości umożliwiających bieżące monitorowanie zmian profilu ryzyka operacyjnego, analizę trendu zmian ekspozycji na ryzyko oraz wczesne wykrycie wzrostu poziomu zagrożenia operacyjnego dla wskazanych obszarów działalności Banku.

Bank dokonuje okresowej weryfikacji skuteczności funkcjonowania wdrożonego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz jego adekwatności do aktualnego profilu ryzyka Banku. Kontrola i regularne przeglądy systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym są dokonywane przez komórkę audytu wewnętrznego, niezależną pod względem operacyjnym i zatrudniającą kompetentny, odpowiednio wyszkolony personel. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.

Do wyliczenia wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodę podstawowego wskaźnika (ang. Basic Indicator Approach).

W ramach zarządzania ryzykiem prawnym Biuro Prawne monitoruje i analizuje w/w obszary oraz informuje Departament ds. Zarządzania Zgodnością i Departament Audytu o zauważonych ryzykach i nieprawidłowościach.

Bank realizuje działania zmierzające do utworzenia zintegrowanego systemu zarządzania ciągłością pracy. System ten umożliwi identyfikację potencjalnych zagrożeń dla organizacji, oszacowanie przewidywalnego wpływu jaki zagrożenia te mogłyby wyrzucić na istniejące w Banku procesy w przypadku ich wystąpienia.

Zasady zarządzania ciągłością działania Banku opisano w wewnętrznych regulacjach: „Zarządzanie kryzysowe w Fortis Bank Polska SA” oraz „Polityka utrzymania ciągłości działania Banku”.

W Banku funkcjonuje wyspecjalizowany Komitet ds. Utrzymania Ciągłości Pracy Banku, utworzony jako ciało zatwierdzające, doradcze i opiniujące, które ma na celu wspieranie Komitetu Ryzyka i ALM w efektywnym zarządzaniu ciągłością działania Banku.

Całościowy nadzór nad działaniami Banku w zakresie zachowania ciągłości działania w Fortis Bank Polska SA sprawuje Dyrektor Pionu Ryzyka, który wraz z Członkami Komitetu ds. Utrzymania Ciągłości Pracy Banku wspierającymi jego działania w odniesieniu do podlegających im obszarów, stanowi Kierownictwo programu ciągłości działania Banku. Na poziomie podstawowych jednostek organizacyjnych czynnościami w zakresie ciągłości działania Banku zajmują się wyznaczeni Koordynatorzy.

Bank realizuje analizy dotyczące utrzymania ciągłości działania i wskazujące na konieczność zabezpieczenia danego obszaru, a następnie opracowuje plany zachowania ciągłości, które precyzują działania jakie należy podjąć w celu przywrócenia funkcji biznesowych przed, w trakcie i po ustaniu zdarzenia kryzysowego.

Ryzyko braku zgodności

Za jeden z kluczowych czynników warunkujących sprawne funkcjonowanie i realizację przyjętej misji i strategii działania, Bank uznaje swój wizerunek i zaufanie, które systematycznie budowane jest w relacjach z klientami, kontrahentami, akcjonariuszami oraz pracownikami. Jako jedno z podstawowych zagrożeń dla dobrej reputacji i wizerunku uznaje się niezgodność działania Banku i jego pracowników z przepisami powszechnie obowiązującego prawa, jak i wewnętrznych regulacji.

Dążąc do zapewnienia bezpieczeństwa i stabilności działalności, w szczególności przez wykluczenie lub ograniczenie ryzyka braku zgodności, a tym samym i sankcji prawnych, strat finansowych lub utraty dobrej reputacji istotnych dla obecnej i przyszłej pozycji Banku wobec jego konkurentów i w odbiorze publicznym, opracowana została „Polityka zarządzania przez Fortis Bank Polska S.A. ryzykiem braku zgodności”. Jednocześnie wdrożone zostały procesy monitorowania, identyfikacji i analizy zgodności regulacji wewnętrznych Banku oraz praktyki bankowej i postępowania osób zatrudnionych w Banku z obowiązującymi przepisami. Nad tymi procesami pieczę sprawuje Departament ds. Zapewnienia Zgodności.

Bank opracował wewnętrzną Politykę Akceptacji Klienta, wdrażając tym samym niezbędne oprogramowanie informatyczne, służące do weryfikacji obsługiwanych klientów pod kątem występowania na listach podmiotów sankcjonowanych i dostosowując Bank do wymogów nowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu, co wpisuje się w zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

Polityka Bezpieczeństwa

Koncentrując się na minimalizacji ryzyka, Bank uwzględnia potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa aktywów oraz informacji w aspekcie prawnym i biznesowym.

Bank, mając na uwadze, iż usługi finansowe wymagają specjalistycznej wiedzy oraz stałego dostępu do danych, a wiarygodne informacje stanowią czynnik decydujący o pozycji rynkowej podmiotu finansowego, szczególną uwagę zwraca na rozwiązania systemowe, których celem jest ochrona informacji przed zagrożeniami w sposób ciągły i właściwy.

W 2008 roku Fortis Bank Polska S.A. wdrożył System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji.

W grudniu 2008 roku niezależny audytor BSI dokonał oceny i weryfikacji SZBI pod względem zgodności wdrożonych zabezpieczeń z międzynarodowym standardem ISO/IEC 27001.

Audyty przebiegły pomyślnie, a jego efektem jest Certyfikacja Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji Fortis Bank Polska w pełnym zakresie normy ISO /IEC 27001, obejmująca wszystkie usługi i produkty realizowane dla klienta we wszystkich oddziałach i jednostkach Banku.

Zapewnienie bezpieczeństwa informacji jest działaniem permanentnym, notowanym na każdym poziomie zarządzania.

Wdrożony system opiera się na podejściu procesowym w aspekcie wdrażania i doskonalenia skuteczności implementowanych zabezpieczeń.

Zaprojektowane i realizowane systemowe podejście do bezpieczeństwa informacji wyznaczone jest przez potrzebę ciągłego doskonalenia produktów i usług realizowanych dla klienta.

Działania systemowe polegające na analizie ryzyka, klasyfikacji informacji, zarządzaniu incydentami, zcentralizowanym zarządzaniu i kontroli dostępu do systemów IT, a także zarządzaniem zmianą, usystematyzowanym procesie ciągłości działania, standardach wymiany i dostępu do informacji, standardzie zabezpieczeń mienia, prowadzą do kompleksowego podejścia do problemu bezpieczeństwa informacji.

Fortis Bank Polska realizuje powyższy schemat poprzez Politykę Bezpieczeństwa Informacji oraz polityki obszarowe wchodzące w skład Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji, tj. Politykę Bezpieczeństwa Teleinformatycznego, Politykę Bezpieczeństwa Fizycznego, Politykę zarządzania przez Bank ryzykiem braku zgodności, Politykę Bezpieczeństwa Danych Osobowych, Politykę Utrzymania Ciągłości Pracy Banku, Zarządzania kryzysowego.

Dla celów planowania i wdrażania działań korygujących i zapobiegawczych w Banku stworzono system gromadzenia danych o incydentach. System ten pozwala na budowanie bazy wiedzy o zagrożeniach i podatnościach, mających wpływ na poufność, dostępność i rzetelność informacji oraz danych przetwarzanych w Fortis Bank Polska.

Powyższe działania w swoim założeniu mają przyczynić się do obniżania ryzyka utraty dostępności, rzetelności i poufności informacji poprzez przewidywanie i zapobieganie czynnikom ujemnym, mającym odzwierciedlenie w jakości oferowanych produktów i usług.

Działania w zakresie koordynacji procesu bezpieczeństwa informacji w Banku realizowane są przez Departament Transferu Ryzyka i Bezpieczeństwa Informacji, Komitet ds. Bezpieczeństwa Informacji oraz jednostki merytoryczne realizujące zadania w poszczególnych obszarach BI: Pion Technologii i Systemów Informatycznych, Departament Nieruchomości i Administracji, Departament ds. Zapewnienia Zgodności, Pion Ryzyka oraz Pion Zarządzania Kapitałem Ludzkim

Mając na uwadze wzrost zewnętrznych i wewnętrznych zagrożeń noszących znamiona nadużycia lub przestępstwa, wymierzonych przeciwko aktywom Banku i jego klientów, a także stale doskonalone modus operandi takich zdarzeń, Bank rozszerzył i udoskonalił procesy przeciwdziałania, wykrywania i badania tego typu przypadków. Do realizacji tych celów powołano odrębną jednostkę - Departament ds. Przeciwdziałania Przestępstwom i Nadużyciom. Działania te realizowane są na zasadach przyjętych w grupie Fortis oraz w ścisłej współpracy z instytucjami rynku finansowego w Polsce.

Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe to ryzyko poniesienia strat o charakterze materialnym i niematerialnym w wyniku zmian w otoczeniu konkurencyjnym, w którym działa Bank, bieżącej działalności biznesowej lub niewłaściwych decyzji biznesowych. Ryzyko biznesowe zazwyczaj wynika z czynników zewnętrznych, jednak może być ograniczane przez efektywne działania zarządcze.

W skład ryzyka biznesowego wchodzi dwie istotne pod-kategorie: ryzyko strategiczne i ryzyko utraty reputacji.

Ryzyko strategiczne należy rozumieć jako ryzyko negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych podjęciem przez kadrę zarządzającą decyzji dotyczących zarówno wyboru strategii biznesowych, jak również metody ich realizacji, z uwzględnieniem umiejętności efektywnego reagowania na czynniki zewnętrzne.

Utratę reputacji Banku należy rozumieć jako zagrożenie, które może zaszkodzić potencjałowi biznesowemu oraz negatywnie wpłynąć na skalę działalności zarówno samego Banku jak i innych jednostek Grupy Fortis. Ryzyko utraty reputacji może mieć istotny wpływ na obecne i przyszłe przychody i zdolność pozyskiwania kapitału, co bezpośrednio wynika z negatywnego postrzegania instytucji przez opinię publiczną. Ryzyko to wpływa także na możliwość nawiązywania nowych relacji lub kontynuowania świadczenia usług obecnym klientom.

Ryzyko utraty reputacji to ryzyko utraty przez Bank wizerunku solidnego partnera biznesowego skutkujące pogorszeniem się lub utratą zaufania klientów, akcjonariuszy, kontrahentów lub regulatorów, będącego na przykład wynikiem niewłaściwych działań samego Banku lub jego pracowników, zaangażowania się Banku w niejasne relacje biznesowe czy też konsekwencją przegranych spraw sądowych.

Ocena ryzyka biznesowego wykonywana jest przez Bank w ramach regularnie (corocznie) przeprowadzanych sesji Kontroli i Samooceny Ryzyka, z uczestnictwem członków Komitetu Ryzyka i ALM oraz zaproszonych reprezentantów wyższej kadry zarządzającej Banku. Podczas tej sesji Bank wyznacza kwotę kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka biznesowego zgodnie z aktualnie przyjętą przez Bank metodologią.

Bank zarządza ryzykiem biznesowym poprzez ciągłe procesy monitorowania i analizy podjętych decyzji biznesowych w odniesieniu do efektów ich realizacji oraz zmian w otoczeniu rynkowym. Strategią Banku jest wprowadzenie i utrzymanie wysokiego poziomu standardów zarządzania i oceny ryzyka operacyjnego oraz biznesowego, gwarantujących bezpieczeństwo depozytów klientów i kapitału, a także stabilność wyniku finansowego Banku.

C. Ryzyko kredytowe

Ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest na podstawie wewnętrznych standardów Banku, z uwzględnieniem krajowych regulacji kredytowych oraz zasad obowiązujących w grupie Fortis, zgodnie z „Polityką zarządzania ryzykiem kredytowym w Fortis Bank Polska S.A.” zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku.

W procesie kredytowym Banku funkcje pozyskiwania klientów i sprzedaży produktów kredytowych oraz oceny ryzyka kredytowego są rozdzielone.

Filozofia zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku opiera się na koncepcji zintegrowanego systemu zarządzania. Podejście zintegrowane oznacza, że identyfikacja, pomiar, monitorowanie i kontrola ryzyka we wszystkich obszarach działalności Banku odbywa się w ramach wspólnej polityki

kredytowej, jednolitej strategii oraz spójnych zasad, procedur, struktur i narzędzi. Zapewnia ono właściwe oszacowanie i utrzymanie adekwatności kapitałowej Banku w relacji do jego profilu ryzyka wyrażonego zarówno przez kapitał wewnętrzny, jak i regulacyjny.

Podejście zintegrowane obejmuje wymiar operacyjny i strategiczny zarządzania ryzykiem kredytowym.

Strategiczne zarządzanie ryzykiem kredytowym dotyczy zarządzania na poziomie zagregowanym i jest powiązane z takimi aspektami działalności Banku jak: zarządzanie kapitałem i wartością Banku, polityką cenową, planowaniem i budżetowaniem.

Wymiar strategiczny skupia się na ryzyku w ujęciu portfelowym i obejmuje działania takie jak:

- implementacja polityki i strategii kredytowej Banku,
- budowa i rozwój systemów i narzędzi kredytowych (inżynieria kredytowa),
- monitoring i zarządzanie ryzykiem kredytowym w ujęciu portfelowym,
- raportowanie kredytowe, kontrola kredytowa.

Operacyjne zarządzanie ryzykiem kredytowym skupia się na zarządzaniu z punktu widzenia pojedynczej ekspozycji lub kredytobiorcy, akcentując takie elementy jak identyfikacja, pomiar, monitorowanie i kontrola poszczególnych ryzyk kredytowych.

Na wymiar operacyjny składają się następujące czynności:

- analiza kredytowa i decyzje kredytowe,
- administracja kredytów,
- monitoring ryzyka indywidualnych ekspozycji kredytowych,
- restrukturyzacja,
- windykacja.

Analiza ryzyka kredytowego dokonywana jest na podstawie obowiązującej w Banku standardowej metodologii oceny. Analizie podlega zarówno ryzyko związane z danym produktem kredytowym, jak i ryzyko łącznego zaangażowania kredytowego Banku wobec podmiotu obejmującego wszystkie udzielone kredyty i produkty finansowe obciążone ryzykiem kredytowym.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Bank stosuje wewnętrzne procedury przyznawania i monitorowania kredytów. W Banku funkcjonuje kilkupoziomowy system analizy wniosków kredytowych i podejmowania decyzji kredytowych, który ma na celu zapewnienie maksymalnej obiektywności w procesie oceny wniosku i minimalizację ryzyka związanego z zaangażowaniem kredytowym Banku. Model podejmowania decyzji kredytowych uwzględnia następujące kryteria: łączne zaangażowanie finansowe Banku wobec klienta, przynależność klienta do linii biznesowej, rating wewnętrzny, kategorię ryzyka kredytowego. Bank wprowadził również do stosowania zasady ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań. Na ich podstawie zarządza się ryzykami wynikającymi z takich koncentracji jak koncentracje: branżowe, regionalne, walutowe, generowane przez ekspozycje przypisane do tej samej linii biznesowej.

W Banku funkcjonuje system wewnętrznego ratingu Fortis Masterscale Rating służący do oceny jakości kredytowej klientów komercyjnych. Stosowana w Banku aplikacja Rating Tool jest narzędziem, które zapewnia kontrolę prawidłowości i kompletności ratingu portfela kredytowego, archiwizuje ratingi historyczne w bazie danych i generuje raporty ratingowe. Ponadto dokonuje się walidacji wewnętrznej parametrów strat (LGD) dla portfela komercyjnego banku.

W celach monitoringu portfela kredytów hipotecznych mieszkaniowych przeprowadza się testy warunków skrajnych, w zależności od zdefiniowanych zmian takich parametrów rynkowych jak stopa procentowa, kursy wymiany walut czy średnie poziomy cen nieruchomości mieszkalnych.

Dodatkowo portfel ten podlega analizie pod kątem jego jakości. Analiza ta jest uzupełniana okresowymi badaniami wskaźników LTV i DTI, kluczowymi ze względu na politykę banku udzielania

kredytów hipotecznych. Bank dokonuje również okresowych aktualizacji wartości nieruchomości mieszkaniowych stanowiących zabezpieczenie kredytów udzielanych osobom fizycznym.

W ramach prac integracyjnych z Dominet Bankiem trwa kontynuacja ujednoczenia procedur i metodologii oceny ryzyka w obszarze ryzyka kredytowego.

W celu standaryzacji procesu klasyfikacji i monitoringu ryzyka portfela kredytowego oraz archiwizowania danych dla celów modeli oceny ryzyka, Bank stosuje wewnętrzne narzędzia informatyczne. Dla celów monitoringu i windykacji należności przeterminowanych, Bank stosuje system WIND, a dla celów monitoringu, przeglądu portfela kredytowego oraz oszacowania utraty wartości ekspozycji kredytowych - Kartę Monitoringową.

Bank jest uczestnikiem systemu Bankowy Rejestr administrowanego przez Związek Banków Polskich oraz systemu Biura Informacji Kredytowej. Uczestnictwo w tych systemach wymiany informacji o klientach kredytowych banków pozwala na pełniejszą ocenę ryzyka kredytowego oraz przyspiesza proces analizy wniosków i podejmowania decyzji kredytowych.

D. Umowy znaczące dla działalności Banku

Umowy Kredytowe zawarte z Fortis Bank SA/NV z siedzibą w Brukseli oraz Fortis Bank (Nederland) NV z siedzibą w Rotterdamie

Dnia 5 grudnia 2008 roku Fortis Bank Polska SA zawarł umowę cesji wierzytelności kredytowych z Fortis Bank Nederland N.V., Fortis Bank S.A./NV, Fortis Bank Luksemburg SA. Na podstawie przedmiotowej umowy cesji Fortis Bank Nederland N.V. przeniósł na Fortis Bank Luksemburg S.A. wszystkie swoje wierzytelności wobec Fortis Bank Polska SA, wynikające z umowy kredytowej z dnia 16 stycznia 2007 roku, w kwocie 1300 mln PLN. Umowa cesji nie zmienia finansowych warunków spłaty zobowiązania Fortis Bank Polska SA. W wyniku umowy przedmiotowe wierzytelności kredytowe będą spłacane na rzecz Fortis Bank Luksemburg S.A.

Dnia 8 grudnia 2008 roku Fortis Bank Polska SA podpisał umowę cesji wierzytelności kredytowych, na podstawie której Fortis Bank Nederland N.V. przeniósł na Fortis Bank Luksemburg S.A. wszystkie swoje wierzytelności wobec Fortis Bank Polska SA, wynikające z umowy kredytowej z dnia 30 stycznia 2004 roku, w kwocie 200 mln EUR zawartej na okres do dnia 31 października 2010 r. Umowa cesji nie zmienia finansowych warunków spłaty zobowiązania Fortis Bank Polska SA. W wyniku umowy przedmiotowe wierzytelności kredytowe będą spłacane na rzecz Fortis Bank Luksemburg S.A.

Dnia 8 grudnia 2008 roku Fortis Bank Polska SA podpisał umowę cesji wierzytelności kredytowych, na podstawie której Fortis Bank Nederland N.V. przeniósł na Fortis Bank Luksemburg S.A. wszystkie swoje wierzytelności wobec Fortis Bank Polska SA, wynikające z umowy kredytowej z dnia 30 stycznia 2004 roku, w kwocie 200 mln EUR zawartej na okres do 30 czerwca 2012 roku. Umowa cesji nie zmienia finansowych warunków spłaty zobowiązania Fortis Bank Polska SA. W wyniku umowy przedmiotowe wierzytelności kredytowe będą spłacane na rzecz Fortis Bank Luksemburg S.A.

Dnia 8 grudnia 2008 roku Fortis Bank Polska SA podpisał umowę cesji wierzytelności kredytowych, na podstawie której Fortis Bank Nederland N.V. przeniósł na Fortis Bank Luksemburg S.A. wszystkie

swoje wierzytelności wobec Fortis Bank Polska SA, wynikające z umowy kredytowej zawartej dnia 3 lipca 2006 roku (podpisanej i zaraportowanej dnia 27 lipca 2006 roku), w kwocie 300 mln EUR. Umowa cesji nie zmienia finansowych warunków spłaty zobowiązania Fortis Bank Polska SA. W wyniku umowy przedmiotowe wierzytelności kredytowe będą spłacane na rzecz Fortis Bank Luksemburg S.A.

Dnia 27 listopada 2008 roku Fortis Bank Polska SA wraz z pozostałymi stronami umowy podpisał umowę cesji wierzytelności kredytowych, która zawarta została pomiędzy Fortis Bank Nederland N.V., Fortis Bank Luksemburg S.A. oraz Fortis Bank Polska SA. Na podstawie przedmiotowej umowy cesji Fortis Bank Nederland N.V. przeniósł na Fortis Bank Luksemburg S.A. wszystkie swoje wierzytelności wobec Fortis Bank Polska SA, wynikające z umowy kredytowej z dnia 23 października 2007 roku, w kwocie 100 mln EUR. Oprocentowanie zostało ustalone następująco: 3-mies. EURIBOR dla pierwszego okresu odsetkowego, 1-mies. EURIBOR + marża 1% p.a. od drugiego okresu odsetkowego, 1-mies. EURIBOR + marża powiększona o 0,5 % p.a. od 28 grudnia 2012 roku. W wyniku umowy przedmiotowe wierzytelności kredytowe będą spłacane na rzecz Fortis Bank Luksemburg S.A. Umowa cesji nie zmienia finansowych warunków spłaty zobowiązania Fortis Bank Polska SA. Banku posiada zgodę Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 21 listopada 2007 roku na zalicznie pożyczki jako zobowiązania podporządkowanego do funduszy własnych (uzupełniających) Banku zgodnie z art. 127 Prawa Bankowego,

Umowa kredytowa pomiędzy Fortis Bank Polska SA a Fortis Finance Belgium S.C.R.L./C.V.B.A.

Dnia 6 grudnia 2007 roku została zawarta umowa kredytowa pomiędzy Fortis Bank Polska SA a Fortis Finance Belgium S.C.R.L./C.V.B.A. z siedzibą w Brukseli w sprawie zaciągnięcia przez Bank odnawialnej linii kredytowej z Fortis Finance Belgium z limitem 200 mln EUR, celem finansowania bieżącej działalności operacyjnej Banku. Szczegółowe warunki oprocentowania i okres kredytowania zostały określone 2.01.2008 roku, przy uruchomieniu pierwszej transzy kredytu w wysokości 200 mln EUR. Oprocentowanie zmienne, wynoszące 1M EURIBOR plus 7 bp., odsetki naliczane miesięcznie, okres spłaty począwszy od 04.01.2008 roku do 04.01.2010 roku.

Dnia 2 grudnia 2008 roku Fortis Bank Polska SA podpisał umowę z Fortis Finance Belgium SCRL z siedzibą w Brukseli w sprawie zaciągnięcia przez Bank linii kredytowej z Fortis Finance Belgium SCRL z limitem 500 mln EUR celem finansowania bieżącej działalności operacyjnej Banku. Okres kredytowania został ustalony na 18 miesięcy od daty wykorzystania linii kredytowej. Warunki kredytowania nie odbiegają od warunków rynkowych. Oprocentowanie kredytu zostało ustalone w oparciu o stawkę EURIBOR powiększoną o marżę i premię płynnościową. Maksymalny okres naliczania odsetek został ustalony na 12 miesięcy. Wg umowy linia kredytowa przyznana Fortis Bank Polska SA pozostaje otwarta do wykorzystania do dnia 4 grudnia 2008 roku począwszy od podpisania umowy, przy czym Bank uruchomił już w dniu 3 grudnia 2008 roku środki w wysokości 500 mln EUR.

Dnia 3 grudnia 2008 roku Fortis Bank Polska SA podpisał umowę z Fortis Finance Belgium SCRL z siedzibą w Brukseli w sprawie zaciągnięcia przez Bank linii kredytowej z Fortis Finance Belgium SCRL z limitem 100 mln EUR celem finansowania działalności operacyjnej Banku. Okres kredytowania został ustalony na 24 miesiące od daty uruchomienia linii kredytowej. Warunki kredytowania nie odbiegają od warunków rynkowych. Oprocentowanie kredytu zostało ustalone w oparciu o stawkę EURIBOR powiększoną o marżę i premię płynnościową. Prowizja wyniesie 0,225% p.a. od niewykorzystanej części limitu kredytowego. Maksymalny okres naliczania odsetek został ustalony na 12 miesięcy. Wg umowy linia kredytowa przyznana Fortis Bank Polska SA pozostaje otwarta do wykorzystania do dnia 1 grudnia 2009 roku począwszy od podpisania umowy.

Umowa kredytowa pomiędzy Fortis Bank Polska SA a Fortis Banque Luxembourg SA

Dnia 25 lutego 2008 roku Fortis Bank Polska S.A. podpisał umowę kredytową z Fortis Banque Luxembourg SA z siedzibą w Luksemburgu w sprawie zaciągnięcia przez Fortis Bank Polska SA linii kredytowej z Fortis Banque Luxembourg SA z limitem 300 mln EUR (lub równowartości w USD lub CHF), celem finansowania bieżącej działalności operacyjnej Banku. Linia kredytowa przyznana Fortis Bank Polska SA pozostaje otwarta przez 24 miesiące, począwszy od 5 marca 2008 roku. Szczegółowe warunki oprocentowania i okres kredytowania zostały określone 5.03.2008 roku przy uruchomieniu kredytu w wysokości 470 mln CHF (równowartość 300 mln EUR). Oprocentowanie zmienne, wynoszące 1M LIBOR plus 7 bp., odsetki naliczane miesięcznie, okres spłaty począwszy od 05.03.2008 roku do 05.03.2010 roku.

Umowy o współpracy zawarte z Fortis Private Investments Polska SA

Dnia 19 lipca 2007 roku Fortis Bank Polska SA oraz Fortis Private Investments Polska SA podpisały bezterminową umowę ze SKARBIEC Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, na mocy której Fortis Bank Polska SA oraz Fortis Private Investments Polska SA pośredniczą w dystrybucji jednostek uczestnictwa SKARBIEC Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA. Bank otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pośrednictwa finansowego na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych.

W dniu 5 listopada 2007 roku Fortis Bank Polska SA podpisał umowę dystrybucyjną z Fortis Private Investments Polska SA dotyczącą pozyskiwania przez Fortis Bank Polska SA klientów zainteresowanych korzystaniem z usług Fortis Private Investments Polska SA w zakresie zarządzania portfelem maklerskich instrumentów finansowych na zlecenie, zastępującą dotychczasową umowę o współpracy z dnia 7 stycznia 2000 roku.

Umowy o świadczeniu przez Fortis Bank Polska SA usług finansowych dla zagranicznych oddziałów Fortis Bank SA/NV.

Od roku 2005 w Krakowie funkcjonuje centrum rozliczeniowe (Shared Services Center) będące zapleczem operacyjnym dla nowopowstających placówek Fortis Bank S.A./NV w Europie Środkowej i Wschodniej. Centrum rozlicza obecnie płatności zagraniczne i krajowe klientów Centrów ds. Obsługi Średnich i Dużych Firm, tzw. Business Centers – filii Fortis Bank SA/NV w Czechach, Austrii, na Węgrzech, Danii, Szwecji, Francji, a od 2008 roku także w Rumunii i Szwajcarii.

Bank zawarł następujące umowy o świadczeniu usług rozliczeniowych Shared Services Centre:

- Umowa z dnia 15 lipca 2005 roku zawarta z Fortis Bank S.A./NV, pobożka Česká republika z siedzibą w Pradze (Oddział w Czechach), zmienioną Umową z dnia 31 stycznia 2007 roku.;
- Umowa z dnia 15 lipca 2005 roku zawarta z Fortis Bank S.A./NV, Niederlassung Oesterreich z siedzibą w Wiedniu (Oddział w Austrii), zmienioną Umową z dnia 31 stycznia 2007 roku.;
- Umowa z dnia 15 lipca 2005 roku zawarta z Fortis Bank S.A./NV, Magyarorszagi Fioltelepe z siedzibą w Budapeszcie (Oddział na Węgrzech), zmienioną Umową z dnia 31 stycznia 2007 roku.;
- Umowa z dnia 15 marca 2006 roku zawarta z Fortis Bank S.A./NV, Filial Stockholm, z siedzibą w Sztokholmie (Oddział w Szwecji), zmienioną Umową z dnia 31 stycznia 2007 roku.;
- Umowa z dnia 15 marca 2006 roku zawarta z Fortis Bank S.A./NV, Filial af Fortis Bank S.A./NV z siedzibą w Kopenhadze (Oddział w Danii), zmienioną Umową z dnia 31 stycznia 2007 roku.;

- Umowa ramowa z dnia 15 listopada 2006 roku zawarta z Fortis Bank S.A./NV z siedzibą w Brukseli w sprawie płatności Shared Service Centre.
- Umowa z dnia 27 sierpnia 2007 roku zawarta z Fortis Bank S.A./NV z siedzibą w Brukseli, Oddział we Francji w sprawie płatności Shared Service Centre.
- Umowa z dnia 3 marca 2008 roku zawarta z Fortis Bank S.A./NV Bruxelles Sucursala Bucuresti w sprawie płatności Shared Service Centre.
- Umowa z dnia 30 czerwca 2008 roku zawarta z Fortis Bank S.A./NV Bruxelles Zurych Branch w sprawie płatności Shared Service Centre.

Umowy dotyczą świadczenia usług finansowych przez Bank w zakresie rozliczania wychodzących przelewów krajowych (krajowych z punktu widzenia obsługiwanej filii) i zagranicznych, uwzględniając tradycyjne i elektroniczne przelewy; rozliczania przychodzących przelewów krajowych i zagranicznych; obsługi reklamacji klientów; rozliczania transakcji zawartych przez lokalne departamenty skarbu; uruchamiania kredytów udzielonych przez lokalne departamenty kredytowe; raportowania na rzecz filii Fortis Bank S.A./NV.

Z tytułu ww. umów Bank otrzymuje wynagrodzenie pokrywające koszty związane z działaniem Zespołu Międzynarodowych Usług Rozliczeniowych powiększone o ustaloną w umowach marżę. Całkowite wynagrodzenie otrzymane przez Bank za rok za 2008 wyniosło 2.298.157,00 PLN w porównaniu do 1 664 732 PLN za rok 2007.

Umowy o współpracy zawarte z Fortis Bank SA/NV.

27 marca 2007 roku pomiędzy Fortis Bank Polska SA a Fortis Bank SA/NV, została zawarta ramowa umowa outsourcingowa określająca ogólne warunki świadczenia usług outsourcingowych na rzecz Fortis Bank SA/NV. W oparciu o umowę ramową równocześnie została zawarta umowa wykonawcza pomiędzy stronami, na mocy której Fortis Bank Polska SA świadczy usługi na rzecz Fortis Bank SA/NV w zakresie wdrożenia i bieżącego utrzymywania platformy IT o nazwie COBRA. Całkowita kwota wynagrodzenia, jakie z tytułu umowy otrzymał Bank w 2008 roku wynosi 6.288.689 PLN.

W ramach międzynarodowego projektu o nazwie COBRA (Core Banking Retail Application), od roku 2007 w strukturze organizacyjnej Banku funkcjonowała komórka odpowiedzialna za wykonywanie zadań wynikających z umowy – Centrum Kompetencyjne T24, odpowiedzialne za zaprojektowanie i rozwój systemu informatycznego, wspólnego dla podmiotów wchodzących w skład grupy Fortis prowadzących działalność w sektorze bankowości detalicznej. Współpraca w ramach umowy została zakończona 31 marca 2009 roku.

Dnia 30 kwietnia 2008 roku Fortis Bank Polska SA podpisał umowę współpracy z Fortis Bank SA/NV, przedmiotem której jest oferowanie instrumentów pochodnych Fortis Bank Global Market przez Fortis Bank Polska SA w Polsce. Wynagrodzenie Fortis Bank Polska SA z tytułu umowy stanowi marża sprzedażowa. Wysokość wynagrodzenia uzależniona jest od wartości przeprowadzonych transakcji. Umowa została zawarta na czas nieokreślony.

Umowy o współpracy zawarte z Fortis Lease Polska Sp. z o.o.

Umowa o współpracy z dnia 2 stycznia 2002 roku. W kwietniu 2007 roku podpisano aneks do Umowy o współpracy.

Umowa o współpracy z dnia 17 lutego 2005 roku.

Zgodnie z tymi umowami Bank informuje swoich klientów o możliwości finansowania w drodze leasingu w Fortis Lease Polska (FLP). W przypadku zawarcia umowy leasingowej z klientem Bank otrzymuje prowizję z tytułu pośrednictwa finansowego. Umowa o współpracy z dnia 17.02.2005 roku dotyczy współpracy i sposobu rozliczeń z linią biznesową Retail Banking. W wykonaniu tej umowy Bank zawarł z FLP Sp. z o.o. umowę poręczenia 50% poszczególnych należności FLP wynikających z umów leasingu zawartych za pośrednictwem Banku.

Dnia 18 września 2007 roku Fortis Bank Polska S.A. podpisał aneks do umowy leasingu zawartej 21 kwietnia 2006 roku z Fortis Lease Polska Sp.z o.o., zmieniający ogólne warunki leasingu w zakresie okresu leasingu, ubezpieczenia przedmiotu leasingu oraz warunków powstania obowiązku sprzedaży przedmiotu leasingu korzystającemu po okresie leasingu.

Umowy zawarte z Dominet Bank S.A.

Umowa z dnia 2 stycznia 2007 roku o współpracy pomiędzy Fortis Bank Polska SA, a Dominet Bank SA z siedzibą w Lubinie. Umowa ta reguluje zasady współpracy pomiędzy bankami w zakresie pośrednictwa w oferowaniu produktów Fortis Bank Polska SA dla klientów indywidualnych Dominet Bank SA. Za wykonywanie obowiązków wynikających z postanowień Umowy Dominet Bank SA otrzymywał będzie wynagrodzenie w formie prowizji od kwot pozyskanych kredytów. Umowa została zawarta na czas nieokreślony.

Dnia 9 stycznia 2008 roku Fortis Bank Polska SA podpisał umowę o współpracy z Dominet Bank SA, przedmiotem której jest zobowiązanie stron do podjęcia wszelkich niezbędnych czynności prowadzących do połączenia Fortis Bank Polska SA oraz Dominet Bank SA w drodze przeniesienia całego majątku Dominet Bank SA (jako spółki przejmowanej) na Fortis Bank Polska SA (jako spółki przejmującej), w zamian za nowo wyemitowane akcje Fortis Bank Polska SA, które zostaną wydane dotychczasowym akcjonariuszom Dominet Bank SA, zgodnie z postanowieniami Art. 492 §1 kodeksu spółek handlowych.

Dnia 25 listopada 2008 roku Fortis Bank Polska SA i Dominet Bank SA zawarły aneks do umowy o współpracy z dnia 9 stycznia 2008 roku. Planowana data połączenia prawnego Fortis Bank Polska SA i Dominet Banku SA została przesunięta z dnia 30 czerwca 2009 roku na 31 lipca 2009 roku.

Umowy zawarte z Fortis Commercial Finance Sp. z o.o.

Umowa o współpracy z dnia 19 marca 2007 roku pomiędzy Fortis Bank Polska SA a Fortis Commercial Finance Sp. z o o. z siedzibą w Warszawie. Umowa ta reguluje zasady współpracy pomiędzy podmiotami w zakresie pośrednictwa w oferowaniu produktów Fortis Commercial Finance Sp. Z o. o. przez pracowników Fortis Bank Polska SA. Za wykonywanie obowiązków wynikających z postanowień umowy Bank otrzymywał będzie wynagrodzenie w formie prowizji od kwot udzielonych limitów faktoringowych i nabytych faktur. Umowa została zawarta na czas nieokreślony.

Od października 2008 roku Fortis Commercial Finance Sp. z o.o. nie jest powiązana z grupą Fortis Bank SA/NV.

Informacja na temat umów i transakcji z podmiotami powiązаныmi znajduje się w nocie objaśniającej nr 27 do sprawozdania finansowego.

Umowy zawarte z Narodowym Bankiem Polskim

Umowa z dnia 10 kwietnia 2007 roku w sprawie przekazywania informacji sprawozdawczych do Narodowego Banku Polskiego i korzystania z Portalu Systemu Informacji Sprawozdawczej

Umowa ramowa "Umowa o udzielenie kredytu lombardowego" zawarta z Narodowym Bankiem Polskim w dniu 21.10.2003 roku.

Polisy ubezpieczeniowe

Ubezpieczenie ryzyk bankowych, przestępstw elektronicznych i komputerowych oraz odpowiedzialności zawodowej dla instytucji finansowej

zawarta w Fortis Corporation Insurance. Fortis Bank Polska SA został włączony do programu ubezpieczeniowego realizowanego za pośrednictwem Fortis Banku w Belgii.

Bank oraz spółki stowarzyszone objęte są globalnym, światowym ubezpieczeniem ustanowionym przez Fortis Bank dla wszystkich swoich podmiotów.

Program korporacyjny zapewnia ubezpieczenie działalności bankowej od strat wynikłych z przestępstwa, przestępstw elektronicznych i komputerowych (BBB - ECC) oraz odpowiedzialności cywilnej związanej z działalnością zawodową instytucji finansowej -Professional Indemnity (PI) do wysokości 250 mln EUR z wkładem własnym (franszyza) wynoszącym 25 mln EUR za każde roszczenie.

Fortis Bank Polska SA jest beneficjentem tej gwarancji. W ramach Master Policy, Fortis Bank wprowadził system wykupu, zmierzający do pokrycia franszyzy wynoszącej 25 mln EUR przez spółkę ubezpieczeniową należącą do grupy Fortis („captive”) w Luksemburgu.

FB-Ré jest spółką reasekuracyjną należącą do Fortis Banku, która bierze na siebie wszelkie ryzyko w ramach polisy ogólnej nr 49.377.944/70, której warunki dotyczą wszystkich podmiotów Fortis na całym świecie. Dla Fortis Bank Polska SA franszyza ta została zmniejszona do kwoty 150.000 EUR. Ubezpieczenie zawarte na okres od 01.10.2007 roku do 31.12.2008 roku.

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania czynności agencyjnych,

Polisa została zawarta zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23-06-2005 w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania czynności agencyjnych (Dz. U. nr 122,poz. 1027 z 2005 r.). Suma gwarancyjna 1 500 000 EUR na wszystkie zdarzenia oraz 1 000 000 EUR na jedno zdarzenie. Polisa zawarta w PZU SA na okres 01-04-2008 do 31-03-2009.

Ubezpieczenie kart płatniczych wydawanych przez Fortis Bank Polska - polisy zawarte w TU Interrisk SA (dawniej Cigna STU) oraz TU Generali na okres od 01-11-2007 do 31-10-2008 oraz w zakresie ubezpieczenia VISA Platinum 01-07-2008 do 30-06-2009

- Ubezpieczenie ryzyka strat finansowych Banku w związku z operacjami dokonanymi przy użyciu wydawanych przez Fortis Bank Polska kart płatniczych, z tytułu których Bank ponosi odpowiedzialność wobec ich posiadaczy na podstawie i w zakresie określonym w ustawie z dnia 12-09-2003 o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. Nr 169, poz. 1385).

- Ubezpieczenia posiadaczy i użytkowników kart płatniczych wydawanych przez Fortis Bank Polska. Przedmiot i zakres ubezpieczenia jest uzależniony od rodzaju karty (credit, debet, charge).

Konstrukcja poszczególnych umów oparta jest na regulacjach wynikających z ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. Nr 169, poz. 1385).

Dodatkowo w zależności od rodzaju karty ubezpieczenie chroni klientów Banku m.in. w zakresie:

- ubezpieczenia bagażu
- opóźnienia odlotu
- kosztów leczenia nagłego zachorowania i następstw nieszczęśliwego wypadku w trakcie podróży zagranicznej
- Posiadacze i użytkownicy karty typu VISA Platinum objęci są dodatkowo ubezpieczeniem w zakresie:
 - ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym
 - pomocy prawnej w życiu prywatnym
 - Assistance domowe
 - usługi Concierge

Ubezpieczenie mienia, sprzętu elektronicznego, odpowiedzialności cywilnej. Polisa ubezpieczeniowa zawarta w PZU SA, na okres od 01.06.2008 - 31.05.2009.

Obejmuje ubezpieczenie od wszystkich ryzyk utraty lub uszkodzenia mienia - ubezpieczenie mienia, sprzętu elektronicznego, odpowiedzialności cywilnej. Suma ubezpieczenia dla nakładów inwestycyjnych jest równa wartości księgowej nakładów inwestycyjnych Banku. W pozostałym zakresie suma ubezpieczenia określona jest na podstawie wartości nowoodtworzeniowej.

Ubezpieczenie samochodów służbowych Banku w zakresie OC, AC i NW.

Umowa generalna z dnia 30.06.2008 roku zawarta z PZU SA na okres od 01-07-008 do 30-06-2009. Umowa określa zasady współpracy w zakresie rozliczania szkód komunikacyjnych samochodów służbowych Banku.

Ubezpieczenie kosztów leczenia podczas służbowych podróży zagranicznych pracowników Fortis Bank Polska zawarta w TU AIG Europe SA, oddział w Polsce na okres od 01-05-2008 do 30-04-2009. Ochroną ubezpieczeniową w ramach zawartej polisy objęci są wszyscy pracownicy Fortis Bank Polska wyjeżdżający w zagraniczną podróż służbową. Zakres ubezpieczenia obejmują m.in.:

- śmierć ubezpieczonego
- inwalidztwo (trwałe uszczerbek na zdrowiu)
- koszty przekwalifikowania zawodowego

- koszty leczenia
- Assistance
- koszt obsługi prawnej
- odpowiedzialność cywilna

Ubezpieczenie pracowników Banku na życie i od następstw nieszczęśliwych wypadków zawarta w TU Generali Życie SA na okres od 01-04-2008 do 01-04-2009.

W dniu 1 kwietnia 2007 roku Fortis Bank Polska SA zawarł na rzecz pracowników umowę z Generali Towarzystwem Ubezpieczeniowym na Życie SA. Umowa została przedłużona na mocy aneksu nr 2 z 01-04-2008. Określa ona zasady grupowego ubezpieczenia na życie CERTUM, ogólne warunki dodatkowego ubezpieczenia wskutek NW, akceptacja kwotacji numer 7206034 0307/1 1_1.

Maksymalna kwota ubezpieczenia, którą Towarzystwo może przyznać bez dokonania oceny ryzyka medycznego wynosi 56 000,00 tys. PLN.

Konstrukcja umowy oparta jest na bazie NNW (następstw nieszczęśliwych wypadków) w czterech zakresach:

- śmierć ubezpieczonego w wyniku NW
- śmierć ubezpieczonego w wyniku zgonu naturalnego
- trwały uszczerbek na zdrowiu ubezpieczonego w wyniku NW
- niezdolność do pracy w wyniku NW

Umowy zawarte z Towarzystwem Ubezpieczeń Europa SA dotyczące kredytów mieszkaniowych

Generalna Umowa ubezpieczenia kredytów na cele mieszkaniowe z dnia 20 sierpnia 2004 roku. TU Europa SA udziela Bankowi ochrony ubezpieczeniowej dla kredytów na cele mieszkaniowe dla osób fizycznych do czasu ustanowienia zabezpieczenia tych kredytów w postaci prawomocnych wpisów hipotek.

Generalna Umowa ubezpieczenia niskiego wkładu kredytów na cele mieszkaniowe z dnia 20 sierpnia 2004. TU Europa SA udziela Bankowi ochrony ubezpieczeniowej dla kredytów na cele mieszkaniowe dla osób fizycznych. W dn. 1 lutego 2006r. zawarto Aneks nr 1.

Ww. umowy zostały zmienione przez Generalną umowę ubezpieczenia kredytów mieszkaniowych oraz Generalną umowę ubezpieczenia niskiego wkładu kredytów mieszkaniowych z dnia 24 stycznia 2008 roku.

Umowy zawarte z AXA Życie Towarzystwem Ubezpieczeń Spółką Akcyjną

Umowa o współpracy z dnia 20 lutego 2003 w zakresie promocji oraz oferowania produktów bankowych i ubezpieczeniowych.

Umowa z dnia 12 czerwca 2003. Na mocy umowy oraz kolejnych aneksów klienci Banku posiadający konto osobiste mogą nabywać w oddziałach Banku polisę ubezpieczeniową na życie i dożycie „Czysty zysk”.

Umowa z dnia 28 października 2005r. z Aegon Towarzystwem Ubezpieczeń na Życie SA

Umowa wraz z kolejnymi aneksami określa zasady oferowania klientom Banku w ramach Fortis DuoProfit ze składką jednorazową (dawniej Fortis Programu Inwestycyjnego) oraz Fortis DuoProfit Regular ze składką regularną portfela funduszy inwestycyjnych w postaci polisy ubezpieczenia na życie

(odpowiednio Program Inwestycyjny Multi PIN AEGON Lokata i Multi PIN AEGON). Inwestycja w fundusze inwestycyjne dokonywane jest za pośrednictwem ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym).

Umowa z dnia 3 marca 2006r. ze Skania Życie Towarzystwem Ubezpieczeń SA

Umowa określa zasady oferowania klientom Banku w ramach produktu ubezpieczeniowo-inwestycyjnego MultiPortfel Fortis portfela funduszy inwestycyjnych w postaci polisy ubezpieczenia na życie. Inwestycja w fundusze inwestycyjne dokonywane jest za pośrednictwem ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym).

Umowy dotyczące obsługi kart płatniczych

Umowa członkostwa oraz licencji znaku towarowego zawarta z VISA International Service Association

W 2001 Bank uzyskał członkostwo o statusie Principal i Plus uprawniające do wydawania, obsługi i rozliczania kart płatniczych VISA Classic i VISA Business. Obecnie Bank jest członkiem VISA Europe Limited.

Umowy ubezpieczenia zawarte z TU Interrisk Vienna Insurance Group S.A. (dawniej Cigna STU) oraz TU Generali (zakres wypadkowy, Assistance itp. dla kart VISA Platinum)

Umowa ubezpieczenia kart płatniczych wydawanych przez Fortis Bank Polska SA z dnia 6 października 2003 roku. Umowa określa warunki ubezpieczenia ryzyka strat finansowych w związku z operacjami dokonanymi przy użyciu kart płatniczych wydawanych przez Bank.

W dniu 31 października 2008 roku został zawarty Aneks nr 5 gdzie przedmiotem umowy jest ubezpieczenie ryzyka strat finansowych związanych z operacjami dokonywanymi przy użyciu kart płatniczych Visa typu: Electron, Charge oraz Credit wydawanymi przez Fortis Bank. Aneks obowiązuje od 01.11.2008 roku do 31.10.2009 roku.

Umowa ubezpieczenia posiadaczy i użytkowników kart płatniczych wydanych przez Fortis Bank Polska SA z dnia 6 października 2003 roku. Umowa określa zakres ubezpieczenia posiadaczy i użytkowników kart VISA Classic, Gold, Business, Business Gold oraz kart VISA Electron i Business Electron od nieuprawnionego użycia kart płatniczych, rozboju lub rabunku gotówki pobranej z bankomatu przy użyciu karty oraz w zależności od rodzaju karty pakiet NNW.

W dniu 31 października 2008 roku podpisano Aneks nr 6 dotyczący kontynuacji ochrony ubezpieczeniowej posiadaczy i/lub użytkowników kart Visa Gold, Visa Business Gold, Visa Business, Visa Business Electron, Visa Classic, Visa Elektron. Aneks obowiązuje od 01.11.2008 roku do 31.10.2009 roku.

Umowa ubezpieczenia posiadaczy i/lub użytkowników kart kredytowych wydanych przez Fortis Bank Polska S.A z dnia 17 października 2005 roku. Umowa określa zakres ubezpieczenia posiadaczy i/lub użytkowników kart kredytowych VISA Gold oraz VISA Classic, IDEal, Foto, Ty i Twój Dom od nieuprawnionego użycia kart kredytowych, rozboju lub rabunku gotówki pobranej z bankomatu przy użyciu karty oraz w zależności od rodzaju karty pakiet NNW.

W dniu 31 października 2008 roku podpisano Aneks nr 5 dotyczący zakresu ubezpieczenia posiadaczy i/lub użytkowników kart kredytowych VISA Gold oraz VISA Classic, Visa IDEal, Visa Foto od nieuprawnionego użycia kart kredytowych, rozboju lub rabunku gotówki pobranej z bankomatu przy użyciu karty oraz w zależności od rodzaju karty pakiet NNW. Aneks obowiązuje od 01.11.2008 roku do 31.10.2009 roku.

Umowa ubezpieczenia posiadaczy i/lub użytkowników kart VISA Platinum wydanych przez Fortis Bank Polska SA z dnia 14 czerwca 2006. Umowa określa zakres ubezpieczenia posiadaczy i/lub użytkowników kart kredytowych VISA Platinum od nieuprawnionego użycia kart kredytowych, rozboju lub rabunku gotówki pobranej z bankomatu przy użyciu karty (umowa z TU InterRisk dawniej Cigna STU) oraz pakiet NNW i Assistance (umowa z TU Generali). W dniu 24 czerwca 2008 podpisano Aneks nr 2 z TU Generali , w dniu 30 czerwca 2008 podpisano Aneks nr 2 z TU InterRisk – okres obowiązywania obu Aneksów 01-07-2008 do 30-06-2009.

Umowa z dnia 16 listopada 2004 w sprawie zbierania i udostępniania informacji zawarta z Biurem Informacji Kredytowej SA

Umowa określa zasady współpracy pomiędzy BIK SA a Bankiem w zakresie zbierania i udostępniania Bankowi informacji (na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe) stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z wykonywaniem czynności bankowych oraz udostępniania przez BIK SA innych produktów i usług.

Umowa o zasadach uczestnictwa i współpracy w zakresie wymiany informacji w systemie Międzybankowej Informacji Gospodarczej Bankowy Rejestr z dnia 26 lutego 2004 zawarta ze Związkiem Banków Polskich

Przedmiotem Umowy są warunki uczestnictwa i współpracy w zakresie wymiany informacji między stronami w ramach systemu Międzybankowej Informacji Gospodarczej Bankowy Rejestr Klientów Niesolidnych (MIG-BR) działającego na podstawie art. 105 ust. 1 oraz ust. 4 ustawy Prawo bankowe.

Umowy zawarte z Krajową Izbą Rozliczeniową

Umowa uczestnictwa w systemie rozliczania zleceń płatniczych w złotych ELIXIR prowadzonym przez Krajową Izbę Rozliczeniową SA z dnia 27 września 2004 r. Bank uczestniczy w rozliczeniach w systemie ELIXIR.

Umowa uczestnictwa w systemie rozliczania zleceń płatniczych w euro EuroELIXIR prowadzonym przez Krajową Izbę Rozliczeniową SA z dnia 1 lutego 2005 r. Bank uczestniczy w rozliczeniach w systemie EuroELIXIR.

Umowa ramowa z dnia 22 maja 1998r. w sprawie świadczenia usług z SWIFT (Światowe Towarzystwo Telekomunikacji Międzybankowej)

Bank przystąpił do SWIFT na warunkach określonych w Umowie. Banki Uczestniczące gwarantują wzajemnie na zasadzie bilateralnej, że Operacje są dokonywane zgodnie ze standardami Umowy oraz z odpowiednim Wykazem usług.

Znaczące umowy kredytowe

W drugim kwartale 2008 roku Bank podpisał dwie znaczące umowy kredytowe, z Klientami nie będącymi podmiotami powiązаныmi z Grupą Kapitałową Fortis Bank Polska SA, na łączną kwotę 500 mln PLN (300 mln PLN i 200 mln PLN). Umowy te zostały zawarte na okres odpowiednio do 1 roku i 10 lat. Warunki tych transakcji nie odbiegają od warunków rynkowych.

W trzecim kwartale 2008 roku Bank podpisał aneks do znaczącej umowy kredytowej z Klientem nie będącym podmiotem powiązany z Grupą Kapitałową Fortis Bank Polska SA. Na dzień podpisania aneksu wysokość przyznanego limitu wynosiła 198 mln PLN. Okres kredytowania został przedłużony do 31 marca 2009 roku. Warunki transakcji nie odbiegają od warunków rynkowych.

Na 31 grudnia 2008 roku nie został przekroczony limit maksymalnego zaangażowania w stosunku do jednego klienta lub grupy kapitałowej określony w ustawie Prawo Bankowe. W stosunku do 6 klientów lub grup kapitałowych zaangażowanie Banku przekraczało 10% funduszy własnych i wyniosło łącznie 1 168 mln PLN.

W 2008 roku Bank nie zawarł innych umów, co do których stosuje się obowiązek informacyjny wynikający z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz.U. 2005 nr 209 poz. 1744).

E. Informacja o umowie z audytorem

W dniu 13 stycznia 2009 roku Rada Nadzorcza Fortis Bank Polska SA działając na podstawie Statutu Banku oraz mając na uwadze dobre praktyki spółek publicznych, dokonała wyboru Spółki KPMG Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (adres: 00-867 Warszawa, ul. Chłodna 51, nr ewidencyjny podmiotu: 458) jako podmiotu przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego Banku za rok 2008 oraz przegląd sprawozdania finansowego Banku za I półrocze 2009.

Warunki umowy zawartej w dniu 13 października 2008 roku określają należne wynagrodzenie, które obejmuje kwotę 565 tys. PLN netto, w tym 150 tys. PLN za przeprowadzenie przeglądu sprawozdania finansowego za I półrocze 2009 roku i 415 tys. PLN za badanie sprawozdania finansowego Banku za rok obrotowy kończący się z dniem 31 grudnia 2008 roku oraz zwrot dodatkowych kosztów poniesionych przez audytora w związku ze świadczeniem usług dla Banku. W dniu 22 stycznia 2009 roku Bank podpisał Aneks do umowy z 13 października 2008 roku w którym określono wynagrodzenie w wysokości 80 000 zł za badanie rocznego raportu grupowego (W tym Fortis Private Investments Polska S.A.) za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2008 roku.

Poniższa tabela przedstawia podział określonego w umowie wynagrodzenia audytora, ze względu na rodzaj usługi (w tys. PLN):

Tytuł wynagrodzenia:	2007	2008
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	310	575
Przegląd półrocznego sprawozdania finansowego	135	110
łącznie	445	685

IX. POWIĄZANIA ORGANIZACYJNE I KAPITAŁOWE Z INNYMI PODMIOTAMI

A. Charakterystyka Akcjonariusza posiadającego powyżej 5% głosów na WZA

Wg. stanu na 31 grudnia 2008 roku Fortis Bank S.A./NV z siedzibą w Brukseli posiadał 99,23% akcji Fortis Bank Polska SA. W styczniu 2009 roku zostało przeprowadzone wezwanie na sprzedaż akcji Banku, w związku z czym udział akcjonariusza większościowego w kapitale zakładowym zwiększył się do 99,81%.

Do 10 października 2008 roku Bank był częścią międzynarodowej grupy bankowo – ubezpieczeniowej Fortis. Jednostkami dominującymi najwyższego szczebla były: Fortis S.A./NV oraz Fortis N.V.

Fortis był międzynarodową instytucją finansową, notowaną na giełdach w Amsterdamie, Brukseli i Luksemburgu specjalizującą się w dziedzinie bankowości i ubezpieczeń. W krajach Beneluksu, które są kluczowym rynkiem dla Fortis, posiadał on wiodącą pozycję i oferował szeroką gamę produktów i usług dla klientów indywidualnych, firm i sektora publicznego. W strategii międzynarodowej Fortis skupiał swoją działalność na wybranych segmentach rynku, zmierzając w kierunku realizacji strategicznego planu osiągnięcia 30% zysku netto z działalności poza krajami Beneluksu do roku 2009. W roku 2007, bez uwzględnienia wyniku na sprzedaży części działalności, ten udział wynosił 21% (15% w roku 2004). Październikowe wydarzenia zdezaktualizowały plany strategiczne grupy.

W wyniku podziału grupy Fortis 10 października 2008 roku, Bank stał się częścią grupy bankowej, w której dominującą jednostką jest Rząd Królestwa Belgii za pośrednictwem Société Fédérale de Participations et d'Investissement (Belgijska Federalna Agencja Inwestycyjna), będącą właścicielem 99,93% Fortis Bank S.A./NV,

Celem działalności Belgijskiej Federalnej Agencji Inwestycyjnej jest promocja inicjatyw ekonomicznych rządu federalnego Królestwa Belgii, wspieranie projektów realizowanych przez rząd federalny oraz wykonywanie specjalnych zadań ekonomicznych powierzonych, ustawą albo dekretem królewskim, przez ten rząd. Belgijska Federalna Agencja Inwestycyjna prowadzi również działalność z wykorzystaniem mechanizmu delegacji zadań przez rząd federalny Królestwa Belgii (mission déléguée/gedelegeerde opdracht). Agencja realizuje swoje zadania także poprzez posiadanie pakietów akcji (udziałów) w spółkach wskazanych przez rząd Królestwa Belgii, które wymagają specjalnej pomocy oraz monitoringu. Agencja posiada mniejszościowe pakiety akcji w dwóch z czterech największych przedsiębiorstw państwowych w Królestwie Belgii (narodowej loterii oraz poczcie). Belgijska Federalna Agencja Inwestycyjna jest również akcjonariuszem, zarówno większościowym, jak i mniejszościowym, w kilkunastu innych przedsiębiorstwach państwowych oraz spółkach prywatnych. Zobowiązania zaciągnięte przez Belgijską Federalną Agencję Inwestycji, które związane są ze wspomaganiami polityki ekonomicznej rządu federalnego Królestwa Belgii, są w pełni zabezpieczone przez rządowe gwarancje.

Podmiotem dominującym dla Banku pozostał Fortis Bank SA/NV z siedzibą w Brukseli. Od października 2008 roku Fortis Bank Polska SA nie jest powiązany kapitałowo z grupą Fortis.

Działalność i polityka informacyjna Fortis Bank S.A./NV będącego własnością Rządu Królestwa Belgii, nie podlegają regulacjom publicznego obrotu – grupa nie jest notowana na żadnej giełdzie. Obecnie wyjaśniane są kwestie właścicielskie, których rozstrzygnięcie powinno nastąpić do końca pierwszego półrocza 2009 roku. Równocześnie prowadzone są działania przygotowujące przejęcie Fortis Banku S.A./NV przez francuską grupę finansową BNP Paribas, które miałyby nastąpić na podstawie

porozumień zawartych w październiku 2008. Docelowo BNP Paribas ma objąć 75% udziałów Fortis Bank S.A./NV.

Grupa Fortis Bank S.A./NV zatrudnia 38 tys. pracowników na całym świecie, koncentrując swoją działalność na rynkach europejskich..

W ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy 2008 r. Fortis Bank wypracował zysk netto z działalności podstawowej na poziomie 1,2 mld euro, z czego 172 mln euro dotyczy trzeciego kwartału. Faktyczny wykazany wynik netto za ten okres to jednak strata w kwocie 14,1 mld euro. Wynik ten można przypisać głównie nadzwyczajnym, w dużej mierze niepieniężnym, skutkom zbycia ABN AMRO i innych transakcji, których wpływ wyniósł 12,5 mld euro. Obejmują one w szczególności utratę wartości Fortis Bank Nederland Holding (w tym ABN AMRO) na poziomie 9,0 mld euro, spadek wartości firmy w odniesieniu do działalności w zakresie zarządzania aktywami o 1,8 mld euro (anulowanie joint-venture z Ping An i niedokonanie sprzedaży przejętych niepodstawowych podmiotów zarządzających aktywami) oraz spadek wartości amerykańskich aktywów z tytułu podatku droczonego o 1,34 mld euro spowodowany zmianą własności. Poza tym strata netto za dziewięć miesięcy wynika także z wpływu portfeli pochodnych instrumentów kredytowych, obligacji i akcji (łącznie 3,6 mld euro, z czego 3,2 mld euro dotyczy trzeciego kwartału, kiedy odnotowano poważne pogorszenie się sytuacji na rynku). Poza tym wynik za dziewięć miesięcy uwzględnia pozytywny wkład Fortis Bank Nederland Holding (0,7 mld euro).

Ostatni kwartał 2008 roku był dla grupy okresem zmian i reorganizacji w nowej strukturze i rzeczywistości gospodarczej. Kryzys finansowy w połączeniu z dynamicznymi przekształceniami organizacyjnymi, miał negatywny wpływ na reputację grupy. Fortis Bank oczekuje ponadto, że kryzys globalny wpłynie na wyniki za czwarty kwartał 2008 r., powodując dodatkową stratę na poziomie 4-5 mld euro. 2,2 mld euro tej kwoty dotyczy spadku wartości portfela pochodnych instrumentów kredytowych, który ma być sprzedany po uzgodnionej wcześniej cenie na rzecz spółki SPV należącej do holdingu Fortis, BNP Paribas i belgijskiego skarbu państwa. Kolejne 0,2 mld euro dotyczy utraty wartości firmy w związku z przejściem ABN AMRO Asset Management. Pozostała kwota wiąże się przede wszystkim z ujemnymi wynikami z działalności operacyjnej w ramach pionu Global Markets i dalszym spadkiem wartości kredytów. Wpływ negatywnych czynników na wypłacalność Fortis Bank został zrównoważony przez zwiększenie kapitału o 7,1 mld euro przez państwo belgijskie i luksemburskie, a także odwrócenie odliczenia w kwocie 12,1 mld euro (filar I) z tytułu udziałów w RFS Holdings (udział w ABN AMRO), który przestał obowiązywać, ponieważ odsprzedane zostały udziały w Holandii. Poza tym sprzedaż działalności holenderskiej i celowe działania ukierunkowane na redukcję aktywów ważonych ryzykiem spowodowały obniżenie wymogów kapitałowych Fortis Banku. W związku z tym oczekiwany wzrost wypłacalności do końca 2008 r. wynika głównie z jednej strony z wyższej bazy kapitałowej, a z drugiej – z niższych wymogów kapitałowych. Po uwzględnieniu wymienionego powyżej przewidywanego wpływu za czwarty kwartał 2008 r. na poziomie 4-5 mld euro współczynnik wypłacalności Fortis Banku na koniec 2008 r. wciąż wyniesie około 10%. Mimo trudnej sytuacji w sektorze finansowym i jej skutków, Fortis Bank w dalszym ciągu zapewnia skuteczną obsługę klientów i

był w stanie zachować pozycję lidera rynkowego w Belgii i Luksemburgu. W szczególności w zakresie oszczędności, kredytów hipotecznych i ubezpieczeń.

W dniu 21 marca 2007 roku, po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Bankowego, sfinalizowano transakcję zakupu przez Fortis Bank S.A./NV 100 proc. akcji Dominet SA – właściciela Dominet Banku SA - polskiego banku detalicznego specjalizującego się w kredytach konsumenckich. W 2007 roku rozpoczął się proces integracji Fortis Bank Polska SA z Dominet Bank SA. Zgodnie z przyjętym w listopadzie 2008 r. przez Zarządy obu banków Planem Połączenia, połączenie nastąpi zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu Spółek Handlowych przez przeniesienie całego majątku Dominet Banku na Fortis Bank Polska SA za 5.243.532 akcji zwykłych na okaziciela, serii L, każda o wartości nominalnej 30 złotych, które Fortis Bank Polska SA wyda akcjonariuszowi Dominet Banku. Na skutek Połączenia, Fortis Bank Polska SA wstąpi we wszelkie prawa i obowiązki Dominet Banku, a Dominet Banku zostanie rozwiązany bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego w dniu zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego Fortis Bank Polska SA dokonanego na skutek emisji akcji emisji połączeniowej. Prawne połączenie Fortis Bank Polska SA i Dominet Banku zaplanowano na dzień 31 lipca 2009 roku.

Fortis Bank S.A./NV utrzymuje wysokie długoterminowe oceny ratingowe wystawione przez niezależne, międzynarodowe agencje ratingowe. Obecnie przyznane ratingi: Standard & Poor's: A Moody's: A1, Fitch: A+.

B. Fortis Private Investments Polska S.A.

Fortis Private Investments Polska S.A. (poprzednio Fortis Securities Polska S.A.) – jednostka będąca w 100% własnością Fortis Bank Polska S.A. jest firmą inwestycyjną prowadzącą działalność maklerską w zakresie:

- zarządzania portfelem maklerskich instrumentów finansowych na zlecenie, a w szczególności zarządza portfelami inwestycyjnymi klientów indywidualnych oraz portfelami inwestycyjnymi funduszy inwestycyjnych;
- przyjmowania zleceń nabywania lub zbywania tytułów uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania

Fortis Private Investments Polska S.A. (FPIP S.A.) posiada kapitał akcyjny w wysokości 9 048 tys PLN. Poziom funduszy własnych FPIP S.A. jest wystarczający dla bezpiecznego prowadzenia bieżącej działalności oraz rozwoju Spółki.

Oferta Fortis Private Investments Polska S.A. obejmuje kompleksowe rozwiązania w zakresie inwestycji na rynku kapitałowym. FPIP S.A. oferuje portfele akcyjne, portfele zrównoważone, portfele dłużne, w tym także portfele funduszy polskich i portfele funduszy zagranicznych oraz portfele aktywnej alokacji ze zdefiniowanym udziałem akcji. FPIP S.A. zarządza aktywami funduszu Fortis Fundusz Inwestycyjny Otwarty (Fortis FIO) wprowadzonego na polski rynek w roku 2005 we współpracy ze SKARBIEC TFI S.A. Fortis FIO to pierwszy w Polsce fundusz inwestycyjny typu parasolowego z wydzielonymi subfunduszami. W jego skład wchodzi dwa subfundusze: Fortis Akcji i Fortis Stabilnego Wzrostu. W ramach Fortis FIO dostępne jest również Indywidualne Konto Emerytalne – IKE Fortis FIO.

W związku ze współpracą z FPIP S.A. polegającą na pośrednictwie Banku w zakresie sprzedaży usługi zarządzania portfelami instrumentów finansowych, od lutego 2006, Fortis Bank Polska S.A. jest zarejestrowany przez Komisję Nadzoru Finansowego jako agent firmy inwestycyjnej.

We współpracy z pionem Bankowości Prywatnej Fortis Bank usługi inwestycyjne FPIP oferowane są zamożnym klientom indywidualnym.

Od połowy 2008 r. prowadzony jest proces przekształcenia FPIP S.A. w Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych (TFI). W przedmiotowej sprawie został złożony wniosek do KNF, który jest obecnie rozpatrywany. Po przekształceniu w TFI, FPIP S.A. będzie w dalszym ciągu zarządzał indywidualnymi portfelami instrumentów finansowych oraz rozwinie działalność w zakresie funduszy inwestycyjnych. Planowane jest rozszerzenie sieci dystrybucji jednostek funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez FPIP S.A. na podmioty spoza grupy Fortis – przewiduje się sprzedaż poprzez inne polskie banki, niezależnych doradców finansowych, elektroniczne kanały dystrybucji. Fortis Bank Polska S.A. będzie wspierać dalszy rozwój FPIP S.A. zgodny z powyższą strategią.

W związku z wnioskiem BNP Paribas, Komisja Nadzoru Finansowego nie zgłosiła sprzeciwu na nabycie pośrednie przez BNP Paribas akcji Fortis Private Investments Polska S.A. w liczbie powodującej przekroczenie 50% liczby głosów.

Informacja o transakcjach z podmiotami powiązanymi znajduje się w nocie objaśniającej nr 27 do sprawozdania finansowego za 2008 rok.

X. CORPORATE GOVERNANCE

Począwszy od 1 stycznia 2008 roku obowiązują nowe zasady ładu korporacyjnego przyjęte dnia 4 lipca 2007 roku uchwałą Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych S.A.,. Nowe zasady pod nazwą „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW zastąpiły dotychczasowe „Dobre Praktyki w Spółkach Publicznych 2005”.

Dnia 21 lutego 2008r. zgodnie z wolą Rady Nadzorczej oraz Akcjonariuszy Fortis Bank Polska S.A. zebranych na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu przyjęto do stosowania nowe zasady ładu korporacyjnego w zakresie rekomendowanym przez Zarząd i Radę Nadzorczą.

Fortis Bank Polska SA, jako spółka giełdowa, przestrzega zasad corporate governance, w związku z czym nowelizacja kodeksu Dobrych Praktyk ma również wpływ na Bank. Od początku 2008 Bank realizuje założenia nowych zasad corporate governance podejmując działania mające na celu pełną zgodność z przyjętymi standardami. Zgodnie z nowymi zasadami emitenci giełdowi nie mają obowiązku publikacji deklaracji dotyczących przestrzegania Dobrych Praktyk. Obowiązek publikacji informacji pojawia się w sytuacji trwałego lub incydentalnego naruszenia zasad w postaci raportu bieżącego. Ponadto, raz do roku, Bank sporządza raport na temat przestrzegania zasad ładu korporacyjnego, który dołączany jest do raportu rocznego spółki. Pierwszy tego typu raport dotyczący stosowania zasad ładu korporacyjnego został dołączony do raportu rocznego za 2007 rok.

Bank przestrzega wszystkich zasad ładu korporacyjnego określonych w Zasadach Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW. Doceniając rolę i wkład corporate governance w rozwój kultury korporacyjnej w Polsce, Bank śledzi wszelkie kwestie związane z ewolucją Dobrych Praktyk, wewnątrznie propaguje i monitoruje ich funkcjonowanie.

Bank prowadzi dział relacji inwestorskich, który zapewnia akcjonariuszom i potencjalnym inwestorom dostęp do wszystkich istotnych informacji dotyczących swojej organizacji i działalności. Serwis www poświęcony relacjom inwestorskim jest stale rozwijany i aktualizowany. Uruchomiona została platforma wymiany informacji między akcjonariuszami a Bankiem w postaci dedykowanej skrzynki pocztowej. Dokumenty korporacyjne, jak i raporty Banku, są również dostępne za pośrednictwem Internetu.

W dniu 5 września 2008r. Giełda Papierów Wartościowych S.A. zorganizowała warsztaty, na których został zaprezentowany Modelowy Serwis Relacji Inwestorskich. Przedstawiono uniwersalny, optymalny, funkcjonalny i modelowy serwis poświęcony Relacjom Inwestorskim umieszczonych na stronach internetowych spółek giełdowych. Opierając się o wzór przedstawiony podczas warsztatu, Bank na bieżąco dostosowuje stronę www do ustalonych standardów i dokłada wszelkich starań do aktualizacji serwisu www o wszystkie informacje jakich może potrzebować inwestor. Serwis Relacji Inwestorskich prowadzony jest w sposób czytelny i przejrzysty, a osoby go odwiedzające mogą z łatwością się po nim poruszać dzięki intuicyjnej nawigacji.

Giełda Papierów Wartościowych wprowadziła uchwałą nr. 502/2008 Zarządu Giełdy z dnia 23 czerwca 2008 (z późniejszymi zmianami) Program Wspierania Płynności w celu zwiększenia płynności obrotu akcjami notowanymi na giełdzie. Z dniem 14 października 2008 roku Bank przystąpił do tego Programu. Uczestnictwo Banku w Programie Wspierania Płynności pozwoli na zwiększenie aktywności związanej z obecnością na rynku regulowanym i stałe podnoszenie standardów w zakresie komunikacji z rynkiem.

O Walnych Zgromadzeniach Bank informuje z zachowaniem wymogów prawnych, jak również zasad corporate governance. Informacje dotyczące porządku obrad oraz projektów uchwał dostępne są w siedzibie Banku oraz na stronie internetowej.

Od roku 2006 w Banku funkcjonuje Komitet Audytu, który wspiera Radę Nadzorczą w wypełnianiu jej obowiązków w zakresie zapewnienia skuteczności systemów kontroli wewnętrznej w Fortis Bank Polska SA i monitorowania rzetelności informacji finansowych.

W strukturze organizacyjnej Banku działa również niezależny Departament ds. Zapewnienia Zgodności (Compliance), którego jednym z celów działania jest monitorowanie przestrzegania standardów ładu korporacyjnego.

XI. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

A. Struktura organów Banku

Zgodnie ze Statutem organami Banku są:

- Walne Zgromadzenie
- Rada Nadzorcza
- Zarząd

W Banku powoływane są stałe i doraźne komitety o charakterze opiniodawczo - doradczym oraz decyzyjnym.

Stałymi komitetami są:

- Komitet Ryzyka i Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitet Ryzyka i ALM)
- Komitet Kredytowy RB
- Komitet Kredytowy CB
- Komitet Ryzyka Kredytowego,

Kompetencje, skład i zakres działania Komitetu Ryzyka i ALM określa uchwała Zarządu Banku. Komitet Ryzyka i ALM jest uprawniony do powoływania komitetów wspierających jego prace, określania ich składu, regulaminów, zakresów działania oraz delegowania uprawnień na te komitety. W ramach tej kompetencji powołane zostały:

- Komitet Zarządzania Ryzykiem Płynności, Rynkowym oraz ALM
- Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego
- Komitet Zarządzania Ryzykiem Kredytowym
- Komitet ds. Utrzymania Ciągłości Pracy Banku

Komitet Ryzyka i Zarządzania Aktywami i Pasywami w maju 2008 powołał swoje podkomitety:

- Komitet Ryzyka Operacyjnego
- Komitet Zarządzania Ciągłością Pracy
- Komitet Ryzyka Zgodności
- Komitet Ryzyka Bezpieczeństwa Informacji

Kompetencje, skład i zakres działania Komitetu Kredytowego określa Regulamin podejmowania decyzji kredytowych przyjęty przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.

Do maja 2008 roku funkcjonował w strukturze organizacyjnej Banku Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego i Utrzymania Ciągłości Pracy Banku, który został podzielony na dwa odrębne Komitety: ds. Ryzyka Operacyjnego oraz ds. Utrzymania Ciągłości Pracy Banku.

Kompetencje i zakres działania Komitetu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym określa regulamin przyjęty przez Komitetu Ryzyka i ALM i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.

B. Piony biznesowe i placówki operacyjne

Działalność biznesowa i organizacja Banku oparta jest o tzw. pionowy biznesowe (business lines), czyli struktury pionowe odpowiedzialne za kompleksową obsługę określonego segmentu klientów i/lub rynku usług, a w szczególności.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Bank posiadał:

1). 35 oddziałów operacyjnych – sześć w Warszawie, cztery w Krakowie, trzy w Poznaniu, po dwa w Łodzi, w Szczecinie, we Wrocławiu i w Lublinie, oraz po jednym w Bielsku-Białej, Bydgoszczy, Częstochowie, Gdańsku, Gdyni, Gliwicach, Katowicach, Kielcach, Olsztynie, Opolu, Rzeszowie, Toruniu, Zakopanem i Pruszkowie.

2). 1 Filię w Nowym Targu Oddziału I w Zakopanem.

3). 5 Filii ds. Obsługi Klientów Indywidualnych - w Warszawie, we Wrocławiu, w Poznaniu, Katowicach, Łodzi oraz jedną Filię ds. obsługi płatności masowych Oddziału w Poznaniu,

4). 9 Centrów Obsługi Średnich i Dużych Przedsiębiorstw – w Warszawie, Krakowie, Gdańsku, Bydgoszczy, Katowicach, Poznaniu, Wrocławiu, Rzeszowie i Łodzi.

Struktura organizacyjna Banku na dzień 31 grudnia 2008 r. stanowi załącznik do niniejszego Sprawozdania Zarządu.

XII. DANE DOTYCZĄCE WŁADZ I PRACOWNIKÓW BANKU

Zmiany w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd:

Na dzień 31 grudnia 2008 roku skład Zarządu Banku był następujący:

Alexander Paklons	Prezes Zarządu
Jan Bujak	Pierwszy Wiceprezes Zarządu
Jean-Luc Deguel	Wiceprezes Zarządu
Thierry Lechien	Wiceprezes Zarządu
Jaromir Pelczarski	Wiceprezes Zarządu

W okresie od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku w skład Zarządu Fortis Bank Polska SA wchodził Pan Bartosz Chyła.

Z dniem 1 kwietnia 2009 roku w skład Zarządu Fortis Bank Polska SA został powołany Pan Jacek Obłąkowski Prezes Zarządu Dominet Bank S.A.

Rada Nadzorcza:

Na dzień 31 grudnia 2008 roku skład Rady Nadzorczej był następujący:

Jos Clijsters	Przewodniczący
Antoni Potocki	Wiceprzewodniczący
Zbigniew Dresler	
Peter Ullmann	
Lucas Willemyns	
Christopher Norris	

W związku ze złożoną rezygnacją Członków Rady Pana Bernarda Levie, Pana Thierrego Schumana i Pana Didier Giblet Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Fortis Bank Polska SA, które odbyło się w dniu 21 lutego 2008 roku, powołało Pana Marca Luet i Pana Lucasa Willemynsa na nowych Członków Rady Nadzorczej Fortis Bank Polska SA. W dniu 25 września 2008 Pan Werner Claes i Pan Marc Luet złożyli rezygnacje z członkostwa w Radzie Nadzorczej Fortis Bank Polska S.A. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, które odbyło się w dniu 25 września 2008 r., powołało Pana Christopher Norris w skład Rady Nadzorczej z dniem 26 września 2008 r. Przedstawiony skład Rady Nadzorczej obowiązywał od 26 września 2008 roku. Pan Christopher Norris złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej Fortis Bank Polska S.A. z dniem 31 stycznia 2009r.

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania członków Zarządu oraz ich uprawnienia

Członkowie Zarządu Fortis Bank Polska SA są powoływani i odwoływani zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych i Ustawy Prawo bankowe oraz postanowieniami Statutu Fortis Bank Polska SA.. Zarząd Banku składa się z trzech do ośmiu Członków, w tym Prezesa Zarządu, jednego lub kilku Wiceprezesów Zarządu i pozostałych Członków Zarządu w liczbie określonej przez Radę Nadzorczą. Członkowie Zarządu są powoływani na okres wspólnej pięcioletniej kadencji przez Radę Nadzorczą. Powołanie dwóch Członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, wyrażoną na wniosek Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku kieruje działalnością operacyjną Banku i reprezentuje Bank na zewnątrz. Do zakresu działania Zarządu należą wszystkie sprawy niezatrzymane do kompetencji innych organów Banku. Zarząd podejmuje decyzje w formie uchwały o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych Banku. Zarząd może przekazać prowadzenie oznaczonych spraw należących do jego kompetencji poszczególnym członkom Zarządu lub pracownikom Banku. Decyzje o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych Banku, mogą być podejmowane przez komitety Banku lub określone osoby, działające na podstawie uchwały Zarządu, określającej zakres upoważnienia i tryb podejmowania decyzji.

Poszczególni Członkowie Zarządu nie posiadają szczególnych uprawnień do podejmowania decyzji w sprawie emisji lub wykupu akcji.

Pomiędzy Bankiem a osobami zarządzającymi nie zostały zawarte umowy przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Banku przez przejęcie.

Łączną wartość wynagrodzeń oraz wartości świadczeń otrzymanych przez członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz Dyrektorów Zarządzających Fortis Bank Polska SA przedstawia poniższa tabela:

W tys. PLN	01.01.2008 - 31.12.2008	01.01.2007 - 31.12.2007
Zarząd, w tym:	6 602	6 187
- wynagrodzenia	3 147	3 385
- korzyści*	543	606
- inne**	2 912	2 196
Rada Nadzorcza	487	445
Dyrektorzy	11 152	8 995

* W pozycji korzyści, Bank ujmuje koszty opieki medycznej, samochodu służbowego (ryczałt), koszty mieszkania, korzyści z tytułu uczestnictwa w programie „Fortis Executives and Professionals Stock Option Plan” na akcje Fortis Bank NV.

** W pozycji inne, Bank ujmuje ekwiwalent za urlop, premie i wynagrodzenie za posiedzenia Zarządu Banku.

*** Wynagrodzenia brutto z funduszu płac łącznie ze składkami ZUS dla dyrektorów bezpośrednio podlegających Zarządowi.

Informacja o akcjach Banku będących w posiadaniu członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Na 31 grudnia 2008 roku żaden z członków Zarządu Banku ani też żaden z członków Rady Nadzorczej nie posiadał akcji wyemitowanych przez Fortis Bank Polska SA lub innych instrumentów finansowych z nimi związanych czy udziałów w jednostkach powiązanych z Fortis Bank Polska SA.

Pracownicy

Wielkość zatrudnienia wyrażona w liczbie pełnych etatów wynosiła 1 701 na 31 grudnia 2007. W ciągu kolejnych 12 miesięcy zatrudnienie wzrosło o 67 etatów do 1 768 etatów na koniec grudnia 2008 roku. Spośród ogółu – 67% zatrudnionych miało wykształcenie wyższe.

W roku 2008 Bank zatrudnił 380 osób (brutto) praktycznie we wszystkich obszarach działalności.

W trosce o zapewnienie wysokiego poziomu kwalifikacji pracowników, Bank realizuje opracowaną przez Zarząd spójną strategię zarządzania kapitałem ludzkim, ze szczególnym uwzględnieniem programów szkoleniowych, wspomaganie adaptacji nowych pracowników i zarządzania personelem.

Aby zwiększyć szanse rozwoju osobistego i lepiej uwzględniać potrzeby pracowników, podjęto szereg działań zmierzających do poprawy dostępności i skuteczność szkoleń, m.in dbano o aktualizację dopasowywania do potrzeb wewnętrznych programów szkoleniowych, wdrożono kolejne programy e-learning’owe oraz kolejną edycję Programu dla Absolwentów. Zrealizowano kolejne działania w obszarze rozwoju umiejętności przywódczych i zarządczych, w tym udział kadry kierowniczej Banku w Akademii Managera – Harvard.

XIII. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU BANKU

Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań

Zarząd Fortis Bank Polska SA oświadcza, że wedle jego najlepszej wiedzy:

Sprawozdanie finansowe Banku za 2008 rok i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Banku oraz jego wynik finansowy we wszystkich istotnych aspektach.

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku w 2008 roku zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Banku, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań

Zarząd Fortis Bank Polska SA oświadcza, że spółka KPMG Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, została wybrana na podstawie §15, ust. 3 pkt 8) Statutu Fortis Bank Polska SA przez Radę Nadzorczą w oparciu o rekomendację Zarządu i Komitetu Audytu (Uchwała Nr 1/2009 z dnia 13 stycznia 2009 roku.) zgodnie z przepisami prawa, jako podmiot przeprowadzający badanie sprawozdania finansowego Banku za 2008 rok, oraz że podmiot ten i biegli rewidenci, dokonujący badania, spełniają warunki do wydania bezstronnego i niezależnego raportu z badania, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

31.03.2009	Alexander Paklons Prezes Zarządu podpis
31.03.2009	Jan Bujak Pierwszy Wiceprezes Zarządu Dyrektor Finansowy podpis
31.03.2009	Jean-Luc Deguel Wiceprezes Zarządu podpis
31.03.2009	Thierry Lechien Wiceprezes Zarządu podpis
31.03.2009	Jaromir Pelczarski Wiceprezes Zarządu podpis